

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Kamu Yönetimi Bilim Dalı

**KIRGIZİSTAN'DA 2010 YILINDA PARLAMENTO SİSTEME
GEÇİŞTEN SONRA YEREL YÖNETİM SİSTEMİ**

Baian Kenzhebekova

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2019

KIRGIZİSTAN'DA 2010 YILINDA PARLAMENTO SİSTEMİNE
GEÇİŞTEN SONRA YEREL YÖNETİM SİSTEMİ

Baian Kenzhebekova

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Kamu Yönetimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2019

İTHAF

Bu tezi babama ithaf ediyorum.

TEŞEKKÜRLER

Tez çalışmamı uygulayabilmem için ve bu çalışmanın başlangıcından sonlandırıldığı ana kadar karşılaştığım her türlü sorunun aşılmasında bana yardımcı olan, hoşgörüsü, desteği ve bilgisiyle, yoğun iş temposu arasında çok değerli vakitlerini ayırarak bana yol gösteren danışmanım saygıdeğer hocam Prof. Dr. Doğan Nadi Leblebici'ye teşekkür ederim.

Ayrıca hayatım boyunca benden maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen, tezimin başından sonuna kadar tezimi okuyup gereken düzeltmeleri yapmamda, tezimi hazırlayabilmem ve Türkiye'de yüksek lisans okumam için benimle buraya kadar ailesinden uzak kalıp gelen ve bulunmam gereken yerlerde benim yanımda olarak yardımcı olan değerli eşim Bektursun'a ve biricik kızım Tenzile'ye teşekkür ederim.

ÖZET

KENZHEBEKOVA, Baian. Kırgızistan'da 2010 Yılında Parlamenter Sisteme Geçişten Sonra Yerel Yönetim Sistemi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2019.

Diğer Sovyet ülkelerinde olduğu gibi Kırgızistan da totaliter rejimin çöküşünün ardından 1991 yılında bağımsızlığını kazandı ve bu durumdan dolayı hem merkezi hem de yerel yönetiminde köklü değişiklikler yapmak zorunda kaldı. Kırgızistan'da başkanlık sistemi, bağımsızlığın ilk yıllarında kabul edilen anayasa ile 2010 yılına kadar hüküm sürdü. Ancak Kırgızistan Cumhuriyeti 2010'da yaşanan halk ayaklanmasından sonra kabul edilen yeni bir anayasa ile parlamenter sisteme geçti. Sistem değişikliğinin temel nedenlerinden biri de anayasada yer alan güçler ayrılığı ilkesinin ihlal edilmesi ve başkanlık sisteminin tanıdığı yetkilerin aşırı şekilde kullanılmasıdır.

Kırgızistan'ın parlamenter sisteme geçişi ile birlikte yerel yönetim anlayışında köklü değişiklikler meydana gelmiştir. Söz konusu sisteme göre, devletin hesap verilebilirliği ile ilgili yeni talep ve arzlar, yerel yönetimlere devredilmiştir. Aynı zamanda yerel yönetim meclis üyelerinin, Ayl Ökmötü başkanını (Ayl Ökmötü, köy yönetim birimini ifade eder) görevden alma yetkisi tanınmıştır. Örneğin, 4 yıl içinde (2011'den 2015'e kadar) seçim kuralları 8 defa değişti, yerel yönetim yasası ise 15 kere değişikliklere uğradı. Bu değişiklikler daha çok küçük parti çıkarlarından kaynaklanmıştır. Yukarıda söz ettiğimiz 6 Temmuz 2012 tarihli Anayasada şehir partisine aday gösterme konularında siyasi partilere katılmayan seçmen grupları bunların sıradan bir örneğidir.

Tezde Kırgızistan'ın parlamenter sisteme geçtikten sonra yerel yönetim sisteminde gerçekleşen reformları ve bu reformların mevzuat ışığında uygulama yollarını ele alınmıştır.

Anahtar Sözcükler: Muhtarlık, Bölge, Yerel Yönetim, Parlamentarizm.

ABSTRACT

KENZHEBEKOVA, Baian. Local Government System After Kyrgyzstan's Transition to Parliamentary System in 2010, Master Thesis, Ankara, 2019.

As in other Soviet countries, Kyrgyzstan gained its independence in 1991 following the collapse of the totalitarian regime and was forced to make fundamental changes in both its central and local government. In Kyrgyzstan, the presidential system reigned until 2010 with the constitution adopted during the first years of independence. However, after the popular uprising in 2010, the Republic of Kyrgyzstan passed into the Parliamentary System with a new constitution adopted. A major reason for this was the fact that violation of the principle of separation of powers in constitution and made maximum use of the presidential system in a unitary country.

With the transition of Kyrgyzstan to the Parliamentary System, it has made radical changes in the understanding of local government. According to the said system, new demands and desires are contacted with regard to the accountability of the state in the state powers transferred to local governments. At the same time, members of the local government are declared under the influence of dismissing the Mayor of Ayıl Ökmötü. (Ayıl Ökmötü represents the village administration unit) For example, in 4 years (from 2011 to 2016) election rules were changed 8 times, and the local government law was amended 15 times. These changes were mainly due to small party interests. In the Constitution of 6 July 2012 mentioned above, voter groups who do not participate in political parties in terms of nominating a city party are an ordinary example.

In this thesis, after the transition to Kyrgyzstan's parliamentary system, the reforms in the local government system and the ways of implementing these reforms were discussed in the light of legislation.

Key Words: Mukhtarship, Region, Local Government, Parliamentarism.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	iv
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	v
ETİK BEYAN	vi
İTHAF	iv
TEŞEKKÜRLER	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR DİZİNİ	xi
TABLolar DİZİNİ.....	xii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xiii
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM: KIRGIZİSTAN'DA YEREL YÖNETİMLERİN OLUŞUMU VE GELİŞİMİ.....	5
1.1. KIRGIZİSTAN'DA YEREL YÖNETİM OLUŞUM AŞAMALARI	5
1.2. YEREL YÖNETİMİNDE BAŞARI	7
1.3. RİSKLER VE FIRSATLAR	9
1.4. YEREL YÖNETİM İLKELERİ VE İŞLEVLERİ	13
1.5. TÜRKİYE ÖRNEĞİNDE YERELLİK İLKESİ.....	17
2. BÖLÜM: PARLAMENTER SİSTEMDE YEREL YÖNETİM.....	20
2.1. YEREL YÖNETİMİN PARLAMENTER SİSTEME GEÇİŞİ.....	20
2.2. YEREL KENEŞLER MİLLETVEKİLLERİNİN STATÜSÜ HAKKINDA.	29
2.3. YEREL KENEŞ MİLLETVEKİLİ SEÇİMİNDE SİYASİ PARTİLERİN YERİ	33

3. BÖLÜM: KIRGIZİSTAN'DAKİ BELEDİYE HİZMETLERİ	38
3.1. BELEDİYE HİZMETLERİNİN SINIFLANDIRILMASI.....	39
3.2. BELEDİYE HİZMETLERİNİN SAĞLANMASINA İLİŞKİN ESASLAR..	40
3.3. BELEDİYE HİZMETLERİNİN BELİRLİ ÖZELLİKLERİ:	45
3.4. BELEDİYE HİZMETLERİNİN PERFORMANSI	46
3.5. SONUÇLARIN ANALİZİ.....	49
4. BÖLÜM: YEREL YÖNETİM SİSTEMİNDE ÇATIŞMA	55
4.1. TOPLUMDA SOSYAL ADALET FAKTÖRÜ OLARAK YEREL YÖNETİM.....	55
4.2. YEREL HÜKÜMET MEKANİZMALARI	56
4.3. ÖYÖ ORGANLARININ BAŞKANLARININ BİLEŞİMİNDEKİ CİNSİYET DENGESİ	57
4.4. ÇATIŞMA NEDENLERİ	60
4.5. MUHTARLIK YAPISINDA İNSAN KAYNAKLARI POTANSİYELİ..	62
4.6. MUHTARLIK YAPISINDAKİ SOSYO-PSİKOLOJİK İKLİM.....	63
4.7. YEREL YÖNETİMİN FİNANSAL POTANSİYELİ.....	69
4.8. EKONOMİK POTANSİYEL.....	75
4.9. YEREL YÖNETİMİN TOPLUM İLE İLİŞKİSİ	78
5. BÖLÜM: YEREL YÖNETİM GEŞİLİMİNİN BAKIŞ AÇISI.....	79
5.1. YEREL YÖNETİM ALGISININ EVRİMİ.....	79
5.2. YEREL YÖNETİMLERİN ÖNCELİKLERİ	81
5.3. GELİŞMİŞ YEREL YÖNETİM SİSTEMİNİN OLUŞTURULMASINDA MİLLİ YAKLAŞIMLAR	83
5.4. GELECEKTEKİ ADEMİ MERKEZİYET STRATEJİSİNİN İLKELERİ..	88

5.5. BELEDİYE HİZMETLERİNİN TEK BİR TEMEL SİCİLİNİN OLUŞTURULMASI.....	89
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	92
KAYNAKÇA.....	98
ÖZGEÇMİŞ	102

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	: Ayıl Bölgesi
AÖ	: Ayıl Ökmötü
İB	: İdari Birim
DB	: Dünya Bankası
ŞEK	: Şehir Eğitim Komitesi (Kırgızistan Cumhuriyeti Eğitim Bakanlığı'nın Yapısı)
YÖKE	: Yerel Yönetim Kapasite Endeksi
ÇBYE	: Çok Boyutlu Yoksulluk Endeksi
KPE	: Kalkınma Politikası Enstitüsü
CEE	: Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi
İGE	: İnsani Gelişme Endeksi
KC	: Kırgızistan Cumhuriyeti
YDY	: Yerel Devlet Yönetimi
YÖY	: Yerel Yönetim
KC YÖUA	: Kırgız Cumhuriyeti Yerel Yönetimler Ulusal Ajans
STK	: Sivil Toplum Kurulu
KC UİK	: Kırgızistan Cumhuriyeti Ulusal İstatistik Komitesi
YYO	: Yerel Yönetim Organları
YY	: Yerel Yönetim

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1: Sanatçılar, Alıcılar ve Belediye Hizmet Türleri	43
Tablo 2: Belediye Hizmetlerinin Değerlendirilmesi	53
Tablo 3: Mevcut Kamu Hizmetleri Seviyesi	53
Tablo 4: Yerel Yönetim Yürütme Organlarının Liderliğinin Cinsiyet Bileşimi (Yerel Yönetim Başkanı ve Belediye Başkanı) (2018 Yılıın Sonuçları).....	59
Tablo 5: Yerel Yönetim Faaliyetlerinin Swot analizi.....	69

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Vatandaşlar Çeşitli Konularda YY'ya Yöneliyor.	50
Şekil 2: Vatandaşların Genellikle Yerel Yönetim Temsilcilerine Uyguladığı.....	51
Şekil 3: Vatandaşların Yerel Yönetime Olan Şikayetleri.....	51
Şekil 4: Belediye Hizmetlerinin Zamanında Verilmemesinin Ana Nedenleri	52
Şekil 5: İş Yerini Değiştirmek İsteyenler	65
Şekil 6: Önceki İş Yerine Gitmek İsteyenler	65
Şekil 7: İşin Düzenlenmesi	66
Şekil 8: Personel Arasında İş Güvenliği	66
Şekil 9: Maaşlarına Memnun Olanların Oranı	67
Şekil 10: Yönetici ile İlişkiler	68
Şekil 11: Eğitim İmkamı	68

GİRİŞ

2010 yılında gerçekleşen anayasa değişikliği sonucunda Kırgızistan Cumhuriyeti'nin siyasi sisteminde meydana gelen temel değişiklikler, doğal olarak bölgesel ve yerel düzeylerde devlet iktidarı ve idare faaliyetlerinden oluşan değişikliklerin benzer bir niteliğini temsil etmektedir.

Kırgızistan Cumhuriyeti yasalara göre idari bölge birimlerine, yani 7 bölgeye (Batken, Çüy, Talas, Oş, Calal-Abad, Narın, Isık-Göl) ve üst statüye sahip iki şehire: Bişkek ve Oş, 40 ilçe, 31 şehir 453 yerel yönetime bölünmüş bir devlettir. Şu an 15 Temmuz 2011'de kabul edilmiş olan yeni yerel yönetim yasası geçerlidir. Yasaya göre, yerel yönetim sistemi; yerel topluluklar, belediye mülkleri, belediye hizmetleri, yerel yönetimler, keneş (konseyler) adı verilen yerel temsilciler, yerel yürütme ve idari organlar, yerel yönetimlerin çalışanları ve toplantıları, oluşturulan diğer organlar gibi kavramları içermektedir.

Kırgızistan'daki yerel yönetimlerin oluşumu ve gelişimi bağımsızlıktan bu yana en önemli devlet faaliyet alanlarından biri olduğu belirtilmelidir. Kırgızistan'da yerel yönetim gelişiminin analizi tüm bölge yönetim sisteminin önemli ve büyük ölçüde dönüşümüne, yerel yönetim uygulamasında demokrasi ilkelerinin uygulanmasına tanıklık eder. Bilindiği gibi, yerel yönetimlerin eylemlerinin kesin bir şekilde bağımsızlığı, kendi özerk yetkilerinin tanınmasına ve hükümet organları ile belediye yetkilileri arasında işlevsel güçlerin açık bir şekilde tanımlanmasına bağlıdır. Bu Kırgızistan'da devlet iktidarının idari organları ile yerel yönetim arasındaki ilişkinin büyük bir sorunundan kaynaklanmaktadır. Güçlerin sınırlandırılmasında mekanizmaların eksikliğinin açık olması bölgelerin kalkınma süreçlerini olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca yerel yönetimlere, devletin bazı idari yetkileri devredilmiş ve çok fazla güç verilmiş olsada yerel yönetimler finansal olarak desteklenmemektedir. Bu durum yerel toplum için somut bir gelişim eksikliğine yol açar. Kırgız Cumhuriyeti'nde, yerel yönetimin gelişmesi için yerel yönetimleri desteklemek, kamu sektörü yönetim sistemini her düzeyde iyileştirmek, merkezi yönetim organları ile yerel yönetimler arasındaki ilişkileri düzene sokmak ve aralarındaki görev ayrımını belirgin kılmak, yerel yönetim yasama tabanını genişletmek, finansal ve maddi tabanını güçlendirmek gibi çok sayıda uygulamayı gerçekleştirmek gerekmektedir. Bu çalışmanın temelini, Kırgızistan'ın modern gelişme koşullarında,

demokratik bir devlete ve piyasa ekonomisine geçiş sürecinde öncelikli olarak görev ve tüm sosyo-politik dönüşümlerin etkinliğini büyük ölçüde arttıracak yerel yönetim kurumunu geliştirme düşüncesi oluşturmuştur. Çalışmamızda, Kırgızistan'da parlamenter sisteme geçildikten sonra yerel yönetim sisteminde gerçekleşen reformlar ve bu reformları ilgili mevzuat ışığında uygulama alanları değerlendirilecektir.

Bundan yola çıkarak, hem ulusal düzeyde yani tüm cumhuriyet alanı içinde hem de belirli bölgesel ve yerel düzeylerde yerel yönetim ve özyönetim sistemlerin oluşumu ve gelişmesinin ana meseleleri, özellikle ulusal siyaset bilimi çerçevesinde ve bilimsel araştırma alanına yansıtılması söz konusu olmalıdır.

Kırgızistan Cumhuriyeti Ulusal İstatistik Komitesi'nin 2017 verilerine göre nüfusun 1/3'ü (yüzde 33,8) şehirlerde, 2/3'ü (yüzde 66,2) kırsal alanda oturmaktadırlar. Ülkenin bütün nüfusu haklarını yerel yönetim aracılığıyla kullanan yerel topluluklardan oluşmaktadır.

Şu anda Kırgızistan'da 31 il ve 453 Aylık Ökmötü bulunmaktadır. Aynı zamanda tüm yerel yönetimler nüfus, yerleşim sayısı, bölge, ekonomik gelişme fırsatları ve coğrafi koşullar bakımından kendi aralarında önemli ölçüde farklılık göstermektedir.

Kırgızistan'da yerel yönetimlerin oluşum ve gelişim süreci sancısız bir şekilde gerçekleşmiştir. Modern yerel yönetim sisteminin oluşumunun tarihi optimal formlar ve modeller arayışındaki tutarlı ve bazı zamanlarda da tam tersine çelişkili devlet hareketi olarak tanımlanabilir. Bu veya diğer kararlar büyük ölçüde sadece ülkenin sosyal ve ekonomik durumuna bağlı değil, aynı zamanda ülke liderinin politik önyargısına da bağlıdır. Sonuç olarak, yerel yönetim sınırsız bir siyasi bağımsızlık ve neredeyse tam bir millileşme dalgası yaşamadı. Yerel yönetimlerin oluşturulma ve karar alma sürecine devlet müdahalesi olması ve yerel yönetimlerin mali özerkliğine çok az dikkat edilmesi gibi yerel yönetimlerin bağımsızlığını ihlal eden durumlar, çoğu zaman gerçek demokrasinin gelişmesine de engel teşkil etmektedir. Yerel yönetimlere, merkezi yönetimin yapmış olduğu müdahalenin hem resmi hem de gayri resmi bir niteliği bulunmaktadır.

Kırgızistan Cumhuriyeti'ndeki yirmi beş yıllık yerel yönetim gelişiminden çıkarabileceğimiz birkaç ders bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, kıt kaynakları ve birçok sorunu olan bir devletin, karar alma sürecini yukarıdan aşağıya insan unsurunu ve

insanların isteklerini dikkate almadan kontrol etme eğiliminde olmaması gerektiğidir. Bir kişinin soyut ve genel devlet çıkarlarının önündeki somut, özel ve kişisel çıkarlara sahip olması, kişinin devletin oluşturduğu sosyal sözleşmenin koşullarını durdurmak veya en azından gözden geçirilmesini istemesini sağlar. İkinci ders olarak da “üst kademelerin” siyasi iradesi ve gerçekleştirdikleri reformların, yerel yönetim reformlarının önünde olduğu zaman kimsenin özel hayatında hiçbir şey değişmediğini ve toplumun aldatılmış hissettiğini görmek olarak dile getirebiliriz. Herhangi birinin merkezi yönetimin potansiyel güçlülüğü ile yerel yönetimin güçsüzlüğü arasındaki derin ayrımcılığını gördüğünde, hükümetin onu küçük veya büyük konularda aldattığını anlamaya başlar. Başka bir deyişle, Bişkek’ten yaşam koşullarının düzeldiği söyleniyorsa, yerel toplumda veya köylerde hala içecek su yoksa ve bu yana kadar olmadıysa, hükümetin gelişme yolunda yaptıkları bütün işlevlerine rağmen köylü birinin Hükümet’e olan güveni ve inancı batar. Üçüncü ders ise geleceğin umutsuzluğu ve korkusu, başka bir deyişle mutsuzluk ve aşılmaz sorunlar; kişilere köylerinde, kasabalarında, sokaklarda, caddelerde, hatta evinde de duygusal ve fiziksel rahatlık sağlanmalıdır. Hükümet’in herhangi bir düzeydeki sorunları çözmek yerine bütün yetki ve güçleri elinde tutup, insanları kendi sorunlarıyla baş başa bırakmak kişileri umutsuz eder ve mevcut düzenin yıkılmasına neden olur. (National Human Report development in the Kyrgyz Republic, 2012).

2005 ve 2010 yılları arasında gerçekleşen halk ayaklanmasının temel nedeni; hükümetin yerel yönetime ve bölgesel kalkınmaya yönelik tutarsız, beceriksiz, yıkıcı bir politika uygulaması ve yeni liderlerin kendi çıkarlarını gözeterik yolsuzluk faaliyetlerinde bulunması olarak belirtilmiştir.

Merkezi yönetimin bazı yetkilerinin yerel yönetimlere devir prosedürleri, ne yazık ki, 15 Temmuz 2011 tarihli ve 101 sayılı "Kırgız Cumhuriyeti yerel Özyönetim Üzerine" adlı yeni kanunda ayrıntılı olarak anlatılmamıştır. Yetki devrinin nasıl gerçekleşeceğine ve hangi prosedürlerin uygulanacağına yönelik hiçbir zaman kesin çözüm bulunamadı. Belediyeler, genellikle finansal olarak zayıf olduğundan, güçlü yetkilerle donatılmış merkezi yönetimin talimatları karşısında aciz kalmaktadır. (The Law of the Kyrgyz Republic “On Local Self-Government” of Bishkek dated July 15, 2011). Sonuç olarak merkezi yönetimin bazı kaynakları yerel yönetimlerin gelir problemlerini çözmek için belediyelere aktarılsa da sonuçta belediyelerin özellikle kırsal olanların büyük çoğunluğu,

merkezi yönetimden bütçe yalvaran bir dilenci konumuna gelmiştir. Dahası belediyeler, sadece kendi gelir potansiyelleri yetersiz olduğu için değil aynı zamanda yerel bütçe fonlarının da yetersiz olması nedeniyle üzerine düşen yükümlükleri yerine getirmek için gerekli olan finans için böyle bir konuma düşmüşlerdir. Bölgesel politika ve yerel ekonomik gelişme ile ilgili olarak devlet hala kendi merkezi yönetimine ağırlık vermeye devam edilmektedir. Yerel yönetimlerin, özerk bir bütçesi olmadan da kamusal hizmetleri başarılı şekilde yürüteceğine inanılmaktadır. Bu nedenle yetki verilmiş işlevleri finanse etme ihtiyacı hakkındaki bildirim kurallarını açık mekanizmalarla değiştirmek gerekir. Eğer işlevler sözü edildiği mekanizmalara uyulmadan yapılırsa, belediyenin böyle bir işlevi yerine getirmeyi reddetme hakkı olmalıdır. En basit mekanizma bireysel bir yaklaşım olacaktır yani, bu belediyeye devredilen makamların listesi bir belediyenin kurulmasına (her Ayıl Bölgesi böyle bir düzenleyici kanuna sahiptir) ilişkin normatif yasaya dahil edilmelidir. Böyle bir durum belediyenin yerel bütçe oluştururken gerekli mali kaynakları devletten (Kırgız Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı, Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti, Kırgız Cumhuriyeti Cogorku Keneş) talep etme hakkını daha etkin bir şekilde koruyacaktır. Diğer bir seçenek devletin benzer belediyeler grubuna bir dizi özdeş yetki atadığı, ancak yine de sözleşmeye dayalı olarak bir grup yaklaşımı olabilir. Maalesef, Kırgızistan Cumhuriyeti'nin 15 Temmuz 2011 tarihli ve “Yerel Özyönetim’i Üzerine” Kanunu'nun 101. maddesi devlet yetkilerinin dağıtılması ve yerel yönetimlerin bütçesinin finanse edilmesi için açık mekanizmaları içermemektedir ve bunların sonucunda da yerel yönetimler başkalarının görevlerini yerine getirmek için koşan ücretsiz bir birim haline geliyor.

1. BÖLÜM

KIRGIZİSTAN'DA YEREL YÖNETİMLERİN OLUŞUMU VE GELİŞİMİ

1.1. KIRGIZİSTAN'DA YEREL YÖNETİM OLUŞUM AŞAMALARI

Kırgız Cumhuriyeti'nde yerel yönetim oluşumunun tarihi, yerel yönetim organlarının uygulanabilirliğini, istikrarını ve dış ve iç koşul, koşulların değişmesinde gelişme yeteneğini gösterdi. Kırgızistan'daki yerel yönetim tarihi yerel yönetim ve yönetim uygulamalarındaki mevzuatta önemli değişiklikler olan ve ana aşama taşları olan beş aşamaya ayrılabilir. Bu dönüm noktalarının incelenmesi yerel halkın, ülke vatandaşlarının yönetim işlevlerinin uygulanmasındaki rolünü yargılama ve ülke tarihinin belirli dönemlerinde yaşamlarını iyileştirme fırsatı sunar. Geleneksel olarak bu aşamalar sürekli ve tartışmalı bir hareketin yanı sıra büyük ölçüde ülkedeki sosyal ve ekonomik duruma değil, liderliğin politik önyargısına bağlı optimal form ve model arayışı olarak tanımlanabilir. Kırgız Cumhuriyetindeki yerel yönetim gelişiminin tarihi, özyönetim sisteminin (ve tüm devlet yönetim sisteminin yanı sıra) sürekli, sert, genellikle haksız ve tutarsız değişikliklerden geçtiğini göstermektedir. Bu kalıcı değişikliklerin asıl görevi, yalnızca ekonomi ve sosyal ilişkilerde acil kriz durumlarda ve politik bir nitelik kazanmış olan durumun kontrol edilebilirliğini sağlamaktır. İlgili dönemlerde ülkeyi yöneten kişilerin öncelikli görevi aşırı ve haksız merkezileşme pahasına yerel yönetim alanındaki reformların reddedilmesi veya yerel yönetim ihtiyaçlarını tamamen görmezden gelmesi de dahil olmak üzere ellerinde güç buldurmalarına devam etti. Bu sorunu çözme sürecinde insani gelişme, yerel yönetim sisteminin geliştirilmesi konusunda ilerleme olmamış ve hatta her defa arka planda kalmıştır (The Law of the Kyrgyz Republic “On Local Self-Government” of Bishkek dated July 15, 2011).

Bu durum birinci ve ikinci aşamalarda (1991-1997 yıllar arasında), dördüncü aşamada da (2008-2010 yıllar arasında) ülke ekonomik açıdan çok düşük zamanlarına denk gelir. Şehirdekiler ve özellikle kırsal belediyeler yoksulluk sınırındaydı. Bu şartlar altında artan mali ve organizasyonel kaynak konsantrasyonu devlet en mütevazı ekonomik

ihtiyaçları bile karşılayamadığında yerel yönetimin tüm yönlerinin tam olarak uygulanması hakkında konuşmak gerekmez. Bununla birlikte yerel özerk yönetimin oluşumunun ve gelişiminin ilk, ikinci ve üçüncü aşamalarında bütün yerel halkın oldukça tarafsız bir pozisyonuna ve hatta belirli bir destek ve güvencede olduğuna dikkat çekmek gerekir.

Üçüncü aşamada (1997–2007), ekonomi genel olarak güçlenirken seçim süreçlerinin demokratikleşmesinin yanı sıra (küçük kasaba, köy ve köylerin yerel yönetim başkanları doğrudan seçildi), özel mülk sahipleri (orta sınıf) ortaya çıktı, yaşam standardı yükseldi ve vatandaşların hayatta kalma konusundaki ilgisi, kendi gelişimlerine olan ilgiyle yer değiştirmeye başlamıştır. Bu dönemde yerel yönetimin gelişimi için oldukça elverişli bir yasal ortam yaratan devletin sayesinde yerel yönetimler topluluklarının yaşam koşullarını daha aktif olarak etkilemeye başladı. Ancak 2007 yılında yerel yönetim sistemini güçlendirme süreçleri tersine çevrilmeye başlanmıştır. Yerel yönetim kamulaştırılmaya başlanmış ve bireyin çıkarları yeniden ellerinde güç bulundurma ihtiyacı duymadan geri çekilmiştir. 2010'da olan siyasi olaylar devletin yerel yönetim'i ve insani kalkınmayı desteklemeye yönelmesi için bir imkan sağlayamadı. 2012 itibarıyla devleti pekiştirme ve bölgedeki insani koşulları yerel yönetimler aracılığıyla geliştirme ve daha rahat koşullar yaratma şansı henüz tam olarak kullanılmamıştır.

İlk aşama (19 Nisan 1991 – 19 Aralık 1991), devlet organlarının yerel yönetim organlarına dönüştürülmesi (Yerel yönetim organlarının statüsünü, Halkın Milletvekilleri Konseyi'nin mevcut alt seviyelerine vererek) ve devlet idaresinin en büyük âdemi merkeziyetçi dönemi olarak tanınmıştır.

İkinci aşama (Aralık 1991 - 1997) – kamu idaresinin dikeyliğini güçlendirmenin başlangıcı, yerel yönetim yürütme organlarının aynı zamanda ulusallaştırılması dönemi.

Üçüncü aşama (1998-2007), yerel yönetim organlarının bağımsız bir yürütme organları sistemi olarak ortaya çıkması ve yerel toplulukların aktif olarak onları etkileme fırsatlarında kademeli bir artış ile keneşlerden daha fazla özerklik kazanma dönemidir.

Dördüncü aşama (2008-2010) gücün merkezileştirilmesi ve yerel Özyönetimin deaktif hale gelme dönemi.

Beşinci aşama (2011'den günümüze) yerel yönetimin geniş bir gelişimi için yeni şanslar dönemi. Bu dönemde faaliyetlerinin etkinliğini artırmak, sağladıkları hizmetlerin kalitesini artırmak, vatandaşların güvenini artırmak ve belediyeler arasında değişim tecrübesiyle bağlantılar kurmak için bir elektronik sistemin uygulanması söz konusu oldu (Salmorbekova R.B., 2018).

1.2. YEREL YÖNETİMİNDE BAŞARI

Hiç şüphesiz ki, 5 Mayıs 1993 tarihli Kırgızistan Cumhuriyeti'nin ilk anayasası Kırgızistan Cumhuriyeti'nin yerel yönetim geliştirilmesindeki en önemli başarılarından biri oldu. Bu anayasada, yerel yönetim için özel bir bölüm ayrılmamış ve bu bölümde köy, il, ilçe, şehirlerdeki sorunlar devletin gücüyle ve yerel yönetim temelinde çözülür. 4 Mart 1992 tarih ve 749-XII sayılı “Kırgızistan Cumhuriyeti'ndeki “Yerel yönetim ve yerel Devlet İdaresi Hakkında” Kanunu’nda belirtilen tüm temel hüküm ve ilkeleri Temel Kanun’un beş maddesinde açıklanmıştır. Yerel yönetimin anayasal statüsü o zamandan beri sorgulanmadı ve yönetim için en zor zamanlarda bile (2008-2010) yerel yönetim sisteminin varlığının sarsılmaz kaldığını ilan etti. Aksine, daha sonra Kırgızistan Cumhuriyeti Anayasası taslaklarında (1996, 1998, 2003, 2007) bu statü bağımsız bir mülkiyet şeklindeki kurullarla desteklendi ve belediye, belediye hizmeti, belediye eğitim ve sağlık kurumlarının kuralları eklendi. Orta Asya cumhuriyetleri tarihindeki beklenmedik olaylardan biri de 4 Temmuz 1995 tarih ve 171 tarihli “Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Bişkek'in yerel yönetimini organize etmek için öncelikli tedbirleri” ve buna bağlı olarak belediye başkanının ilk kez vatandaşlar tarafından seçilmesi oldu. Yeni alınmış olan yasa ülkenin başkentinin belediye başkanının vatandaşlar tarafından seçilmesinin erken bir adım olarak kaldırılmış olmasına rağmen, yerel belediye başkanlarının ve küçük kasabaların başkanlarının (bölgesel öneme sahip kentlerin) doğrudan seçilmesinin temelini attı. Bu yerel yönetimi geliştirme tarihini büyük ölçüde zenginleştirdi ve halkın kendi kaderlerini belirleme konusundaki faaliyetlerini artırma konusunda büyük bir ivme kazandı ve birçok araştırmaya göre, 2005 ve 2010 yılındaki popüler şey halk ayaklanmasının filizlerinin atıldığı dönem oldu. Yerel vatandaşların yerel yönetimlerin faaliyetlerine katılımı ile ilgili önemli çalışmalarına dikkat edilmelidir (National Sustainable Development Strategy of the Kyrgyz Republic for the period 2013-2017).

Yerel halkın sosyal yönden mobilize edilmesi ve toplum temelli kuruluşların ve yerel sivil toplum kuruluşlarının yaratılmasının başlatılması süreci, nüfusu, yerel sorunları çözmeye yönelik gizli kaynakları açığa çıkarmak, bağımlılık duygularını yenmek, nüfusu yerel işleri yönetmeye dahil etmeyi mümkün kılar. Söz konusu alanda Aralık 2002'de kabul edilmiş olan 2010 yılına kadar Devlet İdarelerinin yerelleşmesi ve yerel yönetim Geliştirilmesi Ulusal Stratejisi önemli bir rol oynamıştır. Bu stratejide devletin yerel yönetimlerin genişlemesini insani kalkınmanın bileşenlerinden biri olarak gerçekleştirmeyi amaçladığı en önemli yol ve araçları kavramsal olarak ve özellikle tanımlamaya çalışılmıştır. Eğer stratejide belirlenmiş olan bazı hükümler sıkı bir şekilde takip edilirse ve hedefler tutarlı bir şekilde uygulanırsa, yerel yönetim insanların yaşamlarını iyileştirmede büyük başarılar elde edebilirdi. Yerel yönetimin mali temelleri alanında Kırgızistan'ın 25 Eylül 2003 tarihli 215 nolu "Yerel yönetimin mali ve ekonomik temelleri üzerine" adlı yasası son derece önemli rol oynamış ve aynı yasada 'yerli bütçe' temini veya düşüncesi ortaya çıkmıştır. Bundan daha önce yerli bütçeye tüm idari ve bölgesel yönetim düzeylerinin bütçeleri dâhil ise, yeni kabul edilmiş olan yasaya göre, sadece kendi kendini yöneten köylerin, kasabaların ve şehirlerin bütçesi yerel bütçeyle ilişkilendirilmeye başlanmıştır. Bu 1 Ocak 2006'dan bu yana yerel bütçenin pahasına tutulan yapılarıyla bölge ve bölge devlet idarelerinin, yerel yönetimler ve devlet organları arasında net bir çizgi çizmeyi mümkün kılan cumhuriyet bütçesinin pahasına tutulması gerektiği anlamına geliyor.

2007 ve 2008'li yıllar arasında yerel yönetim faaliyetleri en iyi sonuçları gösterdi. Çünkü bu dönemde siyasi ve finansal özerklik zirvesine ulaşılmıştı. Dönüm noktası olan 2007 yılı yerel Özyönetimin faaliyetlerinde şu başarılarla ulaşılmıştır:

- Kırsal kesimde yaşayan yerel topluluklar, ilçe keneşleri ve ilçe merkezleri, doğrudan ve gizli oylama temelinde bağımsız olarak belediye makamları kurma hakkını aldı ve sonucunda da seçenlere karşı sorumlu kaldılar. Böyle bir durum 2005'te cumhuriyeti büyük ölçüde kırsal alanlardaki ve bölgesel öneme sahip kentlerdeki büyük bir güç değişiminden kurtarmış olan büyük bir siyasi faktörden kaynaklanmıştır;
- Yönetim reformu sırasında belediye mülkiyeti oluşturuldu. Bu durum da özelleştirme sürecinden sonra kalan sosyal ve kültürel binaların zeminde korunmasını mümkün kıldı;
- Merkezi ve yerel yönetim organları köy, kasaba ve şehirlerin ve yerel topluluklarının yaşam desteği konusunda devletin önemine daha fazla ilgi

gösterme fırsatına sahip bir dizi sorunu ve yerel öneme sahip sorunları çözmekten kurtulur;

- Yerel meseleleri çözmeye konusunda belli bir özerklik kazanmış olan yerel yönetimler yerel kararları çözmeyi ve bölgedeki meseleler için sorumluluk almayı öğrenmeye başlamış. Yerel meseleleri çözmeye konusundaki ihtiyaçlarını ve isteklerini dikkate alarak nüfusun görüş ve önerilerini daha fazla dinlemeye başlamıştır;
- Devlet yetkilileri ve uluslararası kuruluşların yardımıyla yerel yönetimlerin çoğunluğu köylerin, kasabaların ve şehirlerin sosyal altyapısını geliştirmek için hedefli eylemlerde bulunmayı başardı ve aynı zamanda onlar tarafından yeni sosyal, kültürel ve yerleşim tesisleri inşa edildi (National Human Report development in the Kyrgyz Republic 2012 / UNDP Kyrgyzstan).

1.3. RİSKLER VE FIRSATLAR

Kırgızistan'daki yerel yönetim tarihi sıradan vatandaşların yönetime katılımının kademeli olarak daralması ve öz yönetim temsilcisinin azalan rolü ile karakterize edilir. Sovyet iktidarının modeli halkın çıkarlarına en yakın olanıydı (ÇSGB'nin baskısını dikkate almazsa) ve genel olarak çıkarlarının göz önünde bulundurulmasını sağladı. Örneğin:

- Seçilen milletvekilleri özyönetim yürütme organının üyelerinden Başkan ve (Konseyin ve yürütme organının başkanı) başkanın yanı sıra personel bölüm başkanları da dâhil olmak üzere oturumu da seçtiler;
- Oturum üyeleri ve bölüm başkanı, memurları teşvik edici maaşları alıyorlardı. Görevden alınmaları durumunda da milletvekilliği görevini sürdürebiliyorlardı. Böyle bir durum Keneş'in herhangi bir faaliyetine katılabilmesi ve etkileyebilmesine yol açmıştır;
- Şubeler ve Oturum bölümleri aynı zamanda merkez bakanlıklar ve bölümlerin bölgesel birimleriydi. Bu birimler Konsey personeline tabi tutuldular ve bu sektörel (bakanlık) daha fazla bölgesel çıkar gözetilmelerini mümkün kıldılar;
- Milletvekilinin görevini Meclis kararlarını yerine getirme işleviyle bir araya getirme olasılığı, mali kaynaklarda büyük tasarruflar sağladı ve ayrıca milletvekilleri arasında bir ya da başka bir pozisyonda yer almak için rekabet olduğu için milletvekillerinin faaliyetlerini arttırdı.

Sovyet modelinin daha düşünceli bir şekilde kullanılması nüfusun daha fazla katılımını ve buna bağlı olarak çıkarlarının dikkate alınmasını sağlayacaktı. Bunların oldukça acısız bir şekilde geçebilmesi için yalnızca minimum değişiklikler gerektiriyordu. Birinci, Sovyetlerin dağılmasının ortadan kalkması ve ya partinin etkisinin sona ermesi süreçleri

çoktan gerçekleşti ve ivme kazandı. Özellikle Acil Durum Komitesi tarafından düzenlenen darbe 1991 Ağustos'ta gerçekleşti.

İkincisi, düşük düzeyli konseylerin (küçük kasabalar, köyler ve kasabalar) yürütme organlarının idari ve siyasi olarak alt bağlanmasını özellikle köy ve kasaba konseyleri ve küçük şehir konseyleri düzeyinde, daha yüksek başkanlıklara bırakmak nispeten kolaydı. Bu adımın acısızlığı Sovyetlerin diğer hükümet düzeylerine (ilçe, bölgesel ve cumhuriyetçi) hala bu koşullar altında ciddi bir şekilde değiştirilemeyen (ekonomik bağları koparmak, müttefik sübvansiyonları tamamen kesmek) oldukça katı bir finansal bağ olmasıydı. Ancak 1992'de zaten bu model yerel yönetim yürütme gücünün yerel devlet idaresi kurumunu tanıtarak önce ciddi bir şekilde “devlete ait” olup ve ardından yerel yönetim güçlerin ayrılığı” kavramına uyacak şekilde değiştirildi (Akunova A.A., 1998).

Yerel yönetimin temsilci organının yürütme organından farklılığı yürütme organlarında görevli milletvekillerinin görevlendirilmesinin yasaklanmasıdır. Daha sonra devletin yönetici başkanlarının atanması ve ardından küçük şehir, kasaba ve köylüler tarafından yerel yönetim başkanlarının doğrudan seçebilmesi için bir mekanizma getirildi. Yürütme organlarının bu özerkleşmesi temsilci kuruluşun rolünün keskin bir düşüşe uğramasına neden olmuştur. Eğer toprak reformu aşamasında (90'ların ortası ve yirminci yüzyılın sonu) yerel keneşlerin rolünün bozulması henüz belirgin değilse, XXI. Yüzyılın başlarında bu eğilim önemli oranlar elde etmiştir. Bu durumlarda köy ve ilçe milletvekillerinin yargılamak istemediklerinin ortaya çıkmasına neden oldu. Yerel bağımsızlığa uygulanan “güçler ayrılığı” kavramı neredeyse cumhuriyetçi modelini yansıtıyordu. Kırgızistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı, halk tarafından (devlet başkanı ve aynı zamanda yürütme organı başkanı olarak) seçilir ve Kırgız Cumhuriyeti Parlamentosu ile kendi aralarında daima yetkileri paylaşmanın peşinde koşurlardı. Bunu yanı sıra yerel Keneş devlet tarafından atanan veya vatandaşlar tarafından seçilen kırsal, köy veya şehir (ilçe) belediyesinin yerel yönetiminin başkanlığına sürekli olarak direnmiştir. “Çifte (paralel) meşruiyet” her zaman onunla çatışmanın gelişimi için olasılıkları taşır. Yerel Keneşler ya Temsilci kuruluşlara veya yürütme organının tüm programlarını ve raporlarını onaylamaya katılmak ya kontrol yetkileri dahilinde yürütme organına karşı çıkmak zorundalar (Asibaliyev J., Dobretsova N., Narusbayeva U., 2010).

Oldukça küçük bir topluluk (örneğin bir köyün) koşullarında bu doğal çatışma potansiyeli ortaya çıkar ve nihayetinde yönetim verimliliğine katkıda bulunmaz. Bu sorun, yerel yönetimlerin sisteminin yeterince net tanımlanmaması ve oluşturulmamasından ve güçlerinin dengesizliğinden kaynaklandı. Kırgızistan'da 2007-2008'de gerçekleştirilmiş olan gerçek finansal merkezileşmemenin reddedilmesi çok üzücüdür. Yerel toplulukların merkezileşme bir politika sürdürürken gelirlerini artırma başarısı, kuşkusuz, yerel toplulukların yaşam standartlarını iyileştirme ve insani gelişme üzerinde etkili olacaktır. Ancak 2012 yılında 2007'de uygulanmış olan tecrübelerle dönmek için çalışılmıştı. Bu tecrübenin sonuçlarının henüz belli olmadığını da unutamayalım.

Şu anda yerel yönetim alanında çözülmemiş olan ana konular ve olumsuz faktörler şunlardır:

- Mevcut yasal dayanağa yansıyan siyasi, finansal ve idari merkezileşme süreçlerinin eşit olmaması;
- Bölgesel keneşleri yerel keneşler sayısına atayarak yerel yönetimlerin ilçe seviyesine yapay olarak çekilmesi;
- Yerel öz yönetiminin faaliyetlerinde ve yürütme organlarının oluşum sürecinde devlet gücünün güçlü bir etkisinin korunması;
- Sovyet hükümetinden miras kalan cumhuriyetin çok düzeyli idari-toprak yapısının iyileştirilmesine yönelik devlet kavramının eksikliği Hükümet organlarının kendileri arasındaki işlev ve yetkileri açıkça tanımlayan ilkeler geliştirmeye izin vermiyor ve ayrıca yerel devlet ile belediye yetkilileri arasındaki ilişkiyi olumsuz yönde etkilemesi;
- Az sayıda vergi ve yerel olmayan bütçe gelirlerinin vergi dışı kaynakları ile ifade edilen aşırı hükümetler arası ilişkileri sürdürmesi;
- Küçük, ekonomik olmayan belediyelerin birleştirilmesini teşvik edecek politikaların bulunmaması. Devlet yetkisinin gecikmiş merkezileşmemesi ve yerel yönetimlere verilen destek yetersizliği, elbette, ülkenin liderliği ve politikalarının, belirli bölgelerin gelişmesi ve bütün olarak ülke için etkili bir şekilde yerel Özyönetimi etkin bir şekilde işlemesi olasılığını dikkate almamasıdır (National Sustainable Development Strategy of the Kyrgyz Republic for the period 2013-2017).

Bu bağlamda esas fikirlere ve yerel yönetim kavramına gereken önem verilmiyor. Ne yazık ki, bugün de daha önce olduğu gibi politika devlet gücünün korunması ve hatta merkezileştirilmesi konularına daha fazla önem veriyor. Bundan dolayı yerel yönetim ayrılıkçılığın gelişmesinin bir koşulu ve merkezin güçlerine bir tehdit olarak

görülmektedir. Bu durum mevzuat düzeyinde reformların tutarsızlığında ve hatta bu alandaki bazı olumlu sonuçların reddedilmesinde de dahil olmak üzere çelişkili kararların alınmasına yol açmaktadır. Bu nedenle güç ve kaynakların merkezileşme eğilimlerinin aşılması tüm vatandaşların, yerel yönetim organlarının ve devletin temel görevidir.

Paradoksal olan tarafı da yerel yönetim yürütme kolunun yerel devlet idarelerinde yoğunlaşmasına paralel olarak ulusallaştırılması ve merkezi devlet organlarının (bakanlıklar ve idari bölümler) bölgesel bölümleriyle ilişkilerinde konumlarını kaybeden yerel devlet idarelerinin kendilerinin zayıflamasıyla eşlik etmesidir. Önceden yerel devlet idareleri geniş güçlere sahipti. Yerel devlet başkanı cumhuriyetçi devlet idare organları ile ortak olarak iç işleri, devlet sağlık denetimi, devlet veterinerlik denetimi, mimarlık ve inşaat ve diğer ortak hizmetler altındaki teknik hizmetler üzerinde bölgesel birimleri oluşturur ve bu hizmetlerin başkanlarını, yüksek devlet organlarının rızası ile atar.

Ayrıca yerel Devlet Başkanı kendi sorumluluk altında olan hizmetleri ve yapısal birimlerini oluşturur ve başkanlarını da atama etkisine sahiptir. Ve yalnızca dar bir devlet organları çemberine (vergi, gümrük, ulusal güvenlik, savunma, adalet, çevre koruma, istatistik, devlet arşivleri, ormancılık, fiyatlar ve tekel karşıtı politika) ilişkin organların faaliyetlerini koordine etme işlevine sahip olan liderlerinin veya başkanlarının atanmasına karar verme etkisi vardır. Yerel Devlet İdaresi (YDİ) başkanlarının görüşleri dikkate alınarak bölge, Bişkek şehri, şehir ve bölge savcılarını atanırlardı. Ancak yerel yönetimin yetkisinin zayıflaması ile devlet idareleri, bir yandan yerel öneme sahip meseleleri çözme yolunda gittikçe üstelenmiş, diğer yandan merkezi sektörel bakanlıkların yetkilerine bir saldırı başlatılmıştır. Bakanlıkların ve bakanlıkların bölge organları YDİ yapısından çekilmeye başladı ve bakanlıklara atandı. YDİ başkanlarının bu organların liderleriyle ilgili yetkileri giderek daralmaya başladı. Sonunda, sektörel mevzuattaki sınırsız değişikliklerle, merkezi bakanlıklar ve bölümler, yerel bölge organlarının tam olarak kontrol altına alınmasını ve YDİ'nin yetki alanından çıkarılmasını sağlamıştır. Bu durum devlet siyasetinin sektörel yönetimine eğilim bölge yöntemine zarar getirmiştir. Şu anda bölgesel ve sektörel devlet kurumları dâhil olmak üzere devlet düzeylerinin arasındaki güçlerin sınırlandırılmasına yönelik gerçek ve bilimsel temelli yaklaşımların derinlemesine analiz edilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Bu tür girişimler tekrar tekrar yapıldı, ancak mantıksal sonuca varıldı ve uygulaması (Shadybekov K., Tretyakov A.V., Murzaev S.K., Kaparova A.A., 2015).

1.4. YEREL YÖNETİM İLKELERİ VE İŞLEVLERİ

Yerel yönetimin temel ilkeleri şunlardır:

- 1) Devlet ve yerel makamların işlev ve yetkilerinin sınırlandırılması;
- 2) Yerel yönetimlerin yerel topluma açıklığı ve sorumluluğu ve işlevlerinin yerel topluluğun çıkarlarına uygulanması;
- 3) Hukuk ve sosyal adalet;
- 4) Kendi kendine yeterlilik, öz düzenleme ve öz finansman;
- 5) Yerel yönetim organları sisteminin toplantıları ve kurultay aracılığıyla vatandaşların irade açıklamaları;
- 6) Yerel toplulukların haklarını ve yasal olarak korunan çıkarlarını korumak;
- 7) Tanıtım ve kamuoyu görüşü;
- 8) Meslektaşlık, ilgili konulara değinirken serbest tartışma;
- 9) Yerel keneşin yetkinlik sorunlarını çözümede bağımsızlığı;
- 10) Yerel makamlar tarafından kabul edilen yasal işlemlerin sürekli olarak izlenmesi ve değerlendirilmesi.

2. Yerel Yönetimler Kırgız Cumhuriyeti vatandaşlarının anayasal haklarının devlet ve yerel öneme sahip meselelerin çözümüne katılmaları için anayasa haklarının kullanılmasına yönelik koşullar yaratmak için devlet makamlarıyla yakın işbirliği içinde çalışır (As amended by the Law of the Kyrgyz Republic of February 18, 2014 No. 35).

- 1) Bağımsız sorunların çözümü;
- 2) Gerçek fırsat;
- 3) Devlete değil, halka karşı sorumluluk alma.

Bağımsızlık vatandaşlar yönetim sorunlarını kimin çözeceğini belirlediğini (Yerel yönetim organlarına temsilcilerini seçtiğini) ve yöneticilerinin sorumluluğunu kontrol

ettiğini ima eder. Ayrıca, yerel topluluktaki işlerin durumu için yetkililerin sorumluluğu (ahlaki, siyasi ve yasal) yalnızca yerel toplulukların meselesidir. Devlet yalnızca yerel halkın teklifinde sorumluluk sağlama sürecine girer. Yerel sorunları etkin ve etkili bir şekilde ele almak için işgücü, finansal ve maddi ve teknik kaynakların kullanılabilmesi gerçek fırsattır. Bu nedenle yerel yönetimlerin çözmesi gereken problemler mevcut kaynaklar için yeterli olmalıdır.

Yeterli kaynakların mevcut olduğu göz önüne alındığında, yerel yönetimlere çok çeşitli fonksiyonlarla güvenilebilir. Ancak kaynaklar kısıtlı olduğunda veya çok merkezi olduğunda (bkz. Bölüm 3.3.), yerel yönetimin yeterli güce sahip olacağı sorunların aralığı belirgin şekilde daraltılır. Bu noktadan yola çıkarak yerel yönetim herkes tarafından kabul edilmiş olan belli bir sorumluluğa sahiptir. Söz konusu düşünce Avrupa Yerel Yönetimler Yasasının 3.1 ve 9. maddesinde net açıklanmıştır. Bu maddeye göre yerel yönetim "halkla ilişkilerin önemli bir bölümünü düzenleme ve yönetme" hakkına ve ayrıca "serbestçe ellerinden çıkarabilecekleri, kendilerine ait yeterli finansal kaynaklara" sahip olmalıdırlar (www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/122).

Kırgızistan Anayasasında "Yerel özerkliğin bu Anayasa ile güvence altına alınmış bir hak olduğunu ve yerel toplulukların yerel öneme sahip meseleleri kendi çıkarları dahilinde ve sorumlulukları altında bağımsız olarak çözme fırsatı olduğu" belirtilmektedir. (Art. 110 of the Constitution of the Kyrgyz Republic of June 27, 2010). Fakat Kırgızistan Anayasası'nda "yerel meselelerin" ne olduğu belirtilmez ve bu nedenle meselelerin yerel ve milli olarak bölünmesi bugün sorun olarak kalmaktadır. "Yerel konular" teriminin hafif görünmesine rağmen yerel yönetim üzerindeki yükün içeriği onun üzerindeki yüke bağlıdır. Esasında toplumsal sorunlar hem devletin hem de yerel yönetimin önemli sorunları olmalıdır. Örneğin, sağlık veya eğitim sorunları ulusal öneme sahip konulardır, ancak yerel halk için de önemlidir. Hatta ilk bakışta yerel olarak bilinen sorunlardan biri olan bölgeleri geliştirme sorunu sağlık, yapı yasaları ve düzenlemeler, çevre koruma gibi sorunlardan biridir. Bu sorunların çözümünden ilgili devlet organları (sağlık bakımı, inşaat kontrolü vb.) sorumludur. Söz konusu sorunlarının çözümü her iki organ dalına verilirse, her ikisinden de yeterli derecede çözüm olmaz. Uzun zamandır yerel öneme sahip konuların listesi açıktı. Başka bir deyişle, yerel yönetim üzerine yasalarla belirlenmiş herhangi bir konunun uygulanması olasılığını sağlayan yerel yönetim yasaları açıktı. Bu durum devletin yerel yönetimlerin sorumluluklarını genişletme ihtimallerini

geniş şekilde yorumlamasına yol açtı. Mevzuatın analizi yasa listesinin sadece yerel yönetimlere belirli sorumluluklar yükleyen 30'dan fazla yasadan (Kırgızistan Cumhurbaşkanı ve Başbakan Kararnamesi hariç) oluştuğunu göstermiştir.

Yerel sorunların oluşturulması, yerel yönetimlerin diğer işlevleri ve yetkileri aşağıdaki ilkelere dayanmaktadır:

- 1) Bu tür hizmetleri etkin bir şekilde sağlayabilmesi mümkün olan en düşük düzeyde yönetimin sağlanması;
- 2) Sunulan hizmetlerin kalitesini sağlamak için işlev ve yetkilerin uygulanmasında verimlilik ve uygulanabilirlik;
- 3) Yerel yönetimlerin bölgesel, ekonomik ve diğer özelliklerine bağlı olarak yerel yönetimlerin işlev ve yetkilerinin farklılaşması;
- 4) Yerel çıkarların dikkate alınması yetkilerinin uygulanmasında ve işlenmesinde sağlanması;
- 5) Ulusal ve yerel çıkarların uyumlaştırılması;
- 6) Açıklık ve beraberlik;
- 7) Yasal ve yasal düzenlemelerde devlet ve yerel yönetimlerin görev ve yetkilerinin farklılaştırılması (As amended by the Law of the Kyrgyz Republic of February 18, 2014 No. 35).

Böyle bir durumun ortaya çıkışı yerel meselelerin çeşitli yasama ve tüzüklere dağılması sadece belediye çalışanların değil meslek avukatların işini de zorlaştırdı. Üstelik bu eylemler eklemeli işlevlerin (finansal, personel ve teknik) yönlerini çözüme sırasında da yerel topluluğun gerçek kabiliyeti göz önüne alınmamıştır. Örneğin, şimdiye kadar yerel yönetimler ve yerel bütçeler eğitimi finanse etme zorundalar. Yerel sorunları belirleme eğilimi ve yerel yönetim düzeyinde çözülmesi 29 Mayıs 2008'e kadar sürdürülmüştür. Diğer tüm konular sadece devlet tarafından verilen işlevlerin yerine getirilmesi yönünde çözümlenmelidir. Ancak yerel yönetimin münhasır işlevlerinin "kapalı bir listesinin" oluşturulmasına diğer (sektörel) mevzuatın uygun şekilde uyumlaştırılması eşlik edemedi. Bunu yanı sıra yerel yönetimin yeterli mali ve maddi ve teknik kaynaklarının bulunmaması görevlerin yerine getirmelerini zorlaştırmaktadır.

Yerel yönetim işlevlerine ilişkin mevzuatın uyumsuzluğu bu güne kadar devam etmekte ve çelişkili yasalara ek olarak, devlet ve bireysel sektörel bölümlerin kendi yerel yönetim işlevlerinin listesini genişletme ve yerel yönetim faaliyetlerini “kontrol etme” ve kaynakları tahsis etme ayrıcalığı bırakma arzusu yaratmaktadır. Aynı zamanda, bu durum yerel yönetimlerden direnç ve kendilerine özgü olmayan işlevleri yerine getirmekten kaçınma arzusunu yaratıyor. Bu nedenle, şehir yerel yönetimlerinin liderleri, yerel öz yönetimin 22 işlevinden sadece 9'unun kendilerine doğru bir şekilde atfedildiğine inanmaktadır (Gradval S., Dobretsova N., Ismailov A., Narusbayeva U., 2011).

Belediyelerin kendine güvendiği yerel yönetim görevlerine (yargı yetkisine) bağlılık işlevindeki işlevler iki blokla ilgilidir - kendi kaynaklarını yönetmek (toprak, bütçe) ve yerel öneme sahip toplumsal hizmetler sağlamak (su temini hariç). Başka bir deyişle aslında yerel yönetimlerin emrinde olan ve kendi kaynaklarının dağıtımını ile doğrudan ilgili olan işlevler hakkında hiçbir şüphe yoktur. Halk sanatının gelişimi için sorumluluklar, mezarlıkların ve kütüphanelerin işleyişinin sağlanması, şehir yerel yönetimleri arasında en büyük şüphe yarattı ve şehir liderlerinin % 13'ü bu işlevlerin yerel yönetimle yanlış bir şekilde ilişkili olduğuna inanıyor. Bu topluluğun bu işlevleri yerel yönetimlerin müdahalesi olmadan tek başına gerçekleştirebilmesi gerçeğinden kaynaklanmaktadır. Bu mantıktan yola çıkarak kırsal belediyeler koşulsuz bir biçimde yalnızca kaynakların mevcudiyeti tarafından desteklenen işlevleri kendileri olarak tanımayı amaçlamaktadır. Ancak kırsal yerel yönetim daha az kaynağa ve dolayısıyla tamamen kendileri olarak tanıdıkları daha az işleve sahiptir. Şehirlerde bu tür 9 işlev varsa, köylerde sadece 6 işlev bulunmaktadır.

Mevzuatın uyumsuzluğu ile birlikte devlet görevlerini devretme konusunda son derece zor bir problem var. Örneğin, yerel yönetimler devlet tarafından verilen yetkileri yerine getirmek ve yerel yönetim bütçesinin fonlarını yerel halkın çıkarlarına zarar vermek için yönlendirmek zorunda kalıyor. Bunun nedeni şu ana kadar hiçbir devlet yetkilerinin finansman mekanizmalarının tanımlanmamış olmasıdır. Bunu gibi yasa dışı yetkilerin gittikçe çoğalması yerel özyönetim için yeni ve büyük sorunları ortaya çıkarıyor. Örneğin, Oş Bölgesinin ilçelerinden birinde yerel yönetime bakımsız köpekleri vurmaları istenmiştir. Bu işin uygulanması için söz konusu birimin ne parası ne de ilgili görevlileri var. Aynı zamanda kırsal belediyeler yerel toplulukların belediye mülkünü tam olarak oluşturamamaktadır. Çünkü belediyeye ait cisimlerin ve arazilerin mülkiyeti kaydetmek

için yerel bütçesi yoktur. Uyumlaştırılmamış mevzuat sorunu ve devlet yetkilerinin çözülmemiş emri devletin her kademesinde işlevlerin ve sorumsuzluğun tekrarlanmasına neden olur.

1.5.TÜRKİYE ÖRNEĞİNDE YERELLİK İLKESİ

Yerellik ilkesi 1970'ten sonra kamu yönetim ile ilgili kaynaklarda tartışılan yeni kamu yönetimi ve yönetim kavramının bir ögesi olarak ortaya çıkmıştır. Yerellik terimi ana dilimize farklı şekilde çevrilmiştir. Terimin anlamı çok farklı olmasına rağmen yerellik İlkesi genellikle nüfusa en yakın olan birime hizmet etmek olarak tanımlanır. Hem AB ülkeleri için hem de aday ülkeler için de temel bir ilke olarak tanımlanmaktadır. Türkiye'de 1980'den sonraki liberal politikalar sonucunda dünyayı belirleme ve yerelleştirme çabası öne sürüldü. Bu konuyla ilgili olan yoğun tartışmalara rağmen kamu yönetimi merkeziyetçilik anlayışından kurtulmamıştır. Bunu yanı sıra son zamanlarda demokratikleşme çabaları ve AB'ye uyum sürecinin etkisine bağlı olarak iktidarda değişiklikler ve iktidar devri yaşandığı belirtilmelidir. Türkiye AB adaylığına entegrasyon süreci ve AB mevzuatı ile ilgili ana belgelerin gözden geçirilmesi sonucunda hazırlanmıştır. Bunları araştırmış olan araştırma merkezinin yardımı ile yerel görev ve yetkilerin paylaşılması veya sübvansiyon ilkesinin devredilmesi Türkiye'deki durumun ne olduğu kanıtlanmıştır. Türkiye'deki yerellik ve onun uygulaması ile ilgili araştırma prensibinin amacı yerel otoriteler açısından değerlendirmek ve bu alandaki sorunlara çözüm üretmektir. Sonuçta Yerli ve yabancı kaynaklara göre Türkiye entegrasyon süreci ve AB mevzuatı ile ilgili ana belgeleri dikkate alarak hazırlanmıştır.

Sonuçlar:

1. Yerel yönetim düzeyinde çözülen sorunların kapsamı, yerel hükümetin türüne bağlı köy veya şehir olarak değiştirilmelidir. Şehir yönetiminde çözülecek sorunların listesi daha geniş veya daha dar olmalıdır (şehrin büyüklüğüne bağlı olarak). Ancak, yerel yönetim meseleleri listesinden kesinlikle farklı olmalı.
2. Yerel meseleler zorunlu ve isteğe bağlı olarak ayrılabilir. Zorunlu sorular, yerel topluluk için günlük ihtiyaç duydukları için başka bir düzeyde (örneğin, topluluklar ve iş dünyası veya kendileri veya ilçe düzeyinde) etkili ve ucuz bir şekilde ele alınamayan

sorulardır. Buna göre, yerel öneme sahip zorunlu konular, örneğin, çöp toplama, sokak aydınlatması, mezarlıkların bakımı ve yönetimi, belirli sertifikaların hazırlanması ve verilmesi, belediye mülkünün yönetimi olabilir.

İlave (gönüllü) sorular günlük yürütme ve kontrol gerektirmeyen konulardır: reklam, ulusal sanatların ve el sanatlarının korunması, iş geliştirme vb. Sorular zorunlu ve ek olarak ikiye ayrıldığında ilk aşamada yerel yönetimin münhasır yargı yetkisine atanan mevcut 22 konu listesine dayanılabilir. Bu liste, yerel yönetim türüne, kentsel veya kırsal bölgelere bağlı olarak zorunlu ve ek sorulara ayrılmalıdır.

3. Devlet, işlevlerini sözleşmeye bağlı olarak yerel yönetimlere devredebilir.

Kırgızistan Cumhuriyeti Anayasasına uygun olarak, yerel yönetimler, uygulanması için gerekli olan maddi, finansal ve diğer araçların devri ile devlet yetkilerine bağlanabilirler. Devlet yetkileri bir yasa veya anlaşma temelinde yerel öz yönetim organlarına devredilebilir.

4. Yerel yönetimler, fon yetersizliği nedeniyle kendi işlevlerini bile yerine getirmekte zorlanıyorlar. Aynı zamanda başta yerel bütçeler pahasına olmak üzere birçok devlet görevini yerine getirmek zorunda kalıyorlar. Ülkedeki özellikle merkezî gücün fiili merkezileşme politikası bağlamında özellikle son birkaç yılda yerel yönetimlerin başkanları yerel topluluklar için daha önemli olanları bir yana koyarak devlet işlevlerini yerine getirme ve sözlü talimatlar lehine öncelikleri belirleme alışkanlığını geliştirdiler. Öncelikler konusu gerçek Adem-i merkezileşme yönüne doğru değiştirilmelidir.

5. Kendi işlevleri için mali destek yetersizliği açıktır. İçme suyu tedarik hizmetlerinin sağlanması, kanalizasyon sisteminin ve kanalizasyon arıtma tesislerinin çalışmasını sağlamak, büyük finansal kaynakların yatırımına ihtiyaç duymakla bağlantılı belediye yollarının işleyişini sağlamak gibi yerel yönetimlerin kendi işlevlerinin yerine getirilmesinde en büyük zorlukların varlığı, yerel finans alanındaki mevzuatın değiştirilmesinin önemini kanıtlamaktadır. Kırsal düzeydeki yerel yönetimler için, yerel yetkililerin kendileri ve su kullanıcıları dernekleri arasında içme suyu hizmetlerine ilişkin sorumlulukların tanımlanmasının açık bir tasviri ve yasal yansıması gereklidir.

2. BÖLÜM

PARLAMENTER SİSTEMDE YEREL YÖNETİM

Kırgızistan yerel yönetimi devlet yetkilileri sistemine dahil edilmedi. Bununla birlikte, yerel yönetimlere, uygulanması için gerekli olan maddi ve finansal kaynakların aktarılmasıyla ayrı devlet yetkileri verilebilir.

Aşağıdaki yerel yönetim organları sistemi Anayasa ve buna bağlı olarak yerel özyönetim yasası ile kurulmuştur:

- 1) Yerel Keneş (köy ve şehir) yerel yönetim temsilcisi;
- 2) Muhtarlık Belediye yerel yönetim yürütme organı.

Seçimlerin sırası farklı olmasına rağmen, bu organların tümü seçim organları olarak tanılır. Yerel Keneşler yerli seçmenler tarafından seçilir. Yerel ve Şehir Keneş'in Başkanlarının ise ilgili keneşlerin milletvekilleri tarafından seçimleri yapılır.

Yerel keneşler kırsal veya kentsel olmalarına bağlı olarak farklı şekilde seçilir.

Şehir keneşleri parti listelerine veya orantılı sisteme göre, yerli veya bölgede ise çok üyeli olarak veya çoğunluk sistemine göre seçiliyor.

Siyasi partiler ve seçmen grupları 6 Temmuz 2012 tarihine kadar şehir adaylarını seçme ve aday gösterme hakkına sahipti. Ancak Temmuz 2012'de "Yerel Keneşlerin Milletvekillerinin Seçimi Üzerine" Kanununda yapılan değişikliklerin yürürlüğe girmesiyle seçmen grupları kendi aday listelerini öne sürmeye yetkili kuruluşlar listesinden çıkarıldı. Şehir yasasına göre kendinden aday yapmak ta baştan yasaklanmıştı. Böylece partiler şehir seçimleri için adayların aday gösterilmesinin tek konusu ve yolu oldu (Law "On the election of deputies of local keneşes", 2012).

2.1. YEREL YÖNETİMİN PARLAMENTER SİSTEME GEÇİŞİ

Yerel yönetimler yerel topluma daha verimli ve hızlı hizmet sunmalarını sağlamak için devlet kurumları ve diğer yerel yönetimlerle işbirliği yapabilir ve bunlara belirli yetki, bütçe fonları ve diğer belediye mülklerini devretme hakkına sahiptir.

Yerel bir hükümetin devlet organları ve diğer yerel yönetimlerle olan işbirliğinde şunları yapabilir:

- 1) Bir yerel yönetim veya devlet kurumu tarafından başka bir yerel yönetime hizmet sunumu için bir sözleşme formu;
- 2) Mali anlaşma ortak formu;
- 3) Ortak girişimler ve diğer kuruluşlar formu;
- 4) Yasalarca yasaklanmayan diğer formlar.

Yerel yönetimler bu yasa ile öngörülen şekilde bölge yönetimleri ile işbirliği yapma hakkına sahiptir.

Her türlü işbirliği ve yukarıda belirtilen güç, bütçe ve belediye mülklerinin devri ilgili yerel yönetimlerin onayına tabi olarak yapılabilir (On Amendments to the Law of the Kyrgyz Republic "On Local Self-Government" No. 16 of January 27, 2018).

Devlet idaresi ve yerel yönetimler alanındaki tamamen yapısal, bazen başarısız dönüşümler, hükümet organları ve yerel yönetimler arasındaki işlevlerin farklılaşması sorunu reform döneminde ciddi bir sorun olmaya devam etti. Yerel Özyönetimi ve devlet yönetimi neler için sorumlu gibi sorular Kırgız Cumhuriyeti'nin egemen varlığı tarihi boyunca tüm siyasetçileri ve uygulayıcıları kara kara düşünmesine yol açmıştır.

Bu yalnızca Kırgızistan Cumhuriyeti'nin bir özelliği değildir. Dünyanın her yerinde ülkenin ve toplulukların çıkarları arasında bir dereceye kadar dengeyi aramak için koşutuyorlar. Başka ülkelerde olduğu gibi Kırgız Cumhuriyetinde de Yerli kaynakların kullanımını organize etmek ve tehditleri önlemek için (bölgelerin ve ülkenin bir bütün olarak sosyo-ekonomik kalkınmasında gecikme, sınır bölgelerinin göçü, sınır bölgeleri vs.) yerel toplulukların dengeli bir şekilde geliştirilmesi son derece önemlidir.

Bir çıkar dengesi bulma ve sürdürme sürecinde, her devlet kurumunun kendi amaçları ve hedefleri, kendi zorlukları ve sorunları vardır. Ancak devlet makinesinin her bir parçasının çalışması için bu sürecin kritik önemini anlamak ve kendi prosedürlerini hatta mekanizmalarını oluşturmak gereklidir. Aynı zamanda her bir devlet kurumu dengeli bir kalkınma planı oluşturmaktan kendi yararını, stratejisini ve taktiğini iyice anlamalıdır. Uygulamada çıkarlar dengesi kendi yerel yönetim organları tarafından temsil edilen yerel

topluluklarla devlet etkileşiminin özel ve etkili mekanizmalarının varlığıyla sağlanmalıdır. Bu mekanizmalar çıkar çatışmalarının ortaya çıktığı uzlaşmaya varacak şekilde ayarlanmalı ve çıkarları hizalama sürecini açık, şeffaf ve meşru hale getirmelidir.

Bu mekanizmalar farklı olabilir ve bu çalışmada söz konusu mekanizmaların en önemlisinin ele alınması önerilmektedir. Bu sorunu anlamak Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti altındaki Devlet yerel Yönetimler ve Etnik Etnik İlişkiler Ajansı, yerel Yönetimler Birliği tarafından temsil edilen yerel yönetimler ve Kalkınma Politikası Enstitüsü tarafından temsil edilen kamu kuruluşları yerel yönetimlerin devletle ve kendi aralarında etkileşimi için bir Platform oluşturulmasına ilişkin bir mutabakatın 2017 Ekim ayında imzalanmasına yol açtı.

Halen, memorandum çerçevesinde, Yerel Özerklik ve Etnik İlişkiler Devlet Ajansı, Yerel Yönetimler Birliği ve Kalkınma Politikaları Enstitüsü tarafından temsil edilen Platform, Kırgız Cumhuriyeti Cogorku Keneş tarafından temsil edilen devlet tarafından yerel yönetimlerin etkileşimini güçlendirmeyi amaçlayan birkaç girişimin kamuoyunda tartışılmasını ve tanıtımını gerçekleştirmektedir. Bu girişimlerin kısa bir açıklaması tabloda verilmiştir ve önerilen etkileşim mekanizmaları aşağıda daha ayrıntılı olarak açıklanmaktadır.

Yerel toplulukların ve yerel keneşliklerin Kırgız Cumhuriyeti'nin Cogorku Keneş'iyle etkileşimi, toplumun tüm sektörlerini temsil eden, aynı zamanda ülkenin tüm yerel topluluklarının bir temsilcisidir.

Ancak yerel toplulukların çıkarlarının Kırgız Cumhuriyetindeki diğer çıkarlarla aynı hızda olmasını sağlayacak resmi ve etkili mekanizmalar yoktur. Yerel yönetimler tarafından temsil edilen yerel topluluklar yasama sürecine katılmaya çalışır, böylece kararları alınırken sesleri, görüşleri duyulur ve dikkate alınır (National Sustainable Development Strategy of the Kyrgyz Republic for the period 2013-2017).

Ancak Kırgız Cumhuriyeti Cogorku Keneş'i her yerel yönetimle ayrı ayrı müzakere edemez veya onları koordine edemez. Böyle bir durumda ayrı onaylar bir topluluğun çıkarlarını diğerinin lehine ihlal edebilir. Sonuçta sırasıyla tüm ülkenin gelişimi için büyük risk taşıyan önemli bir bölgesel kalkınma dengesizliği meydana gelebilir. Bunlar kabul edilemez bir sonuçtur.

Sonuç olarak, yerel toplulukların konsolide menfaatlerini yasal süreç içerisinde ulusal menfaatlerle uzlaştırmak için resmi ve etkili bir mekanizmaya ihtiyaç vardır. Bu amaçla yerel yönetimler dernekleri aracılığıyla çıkarların uyumlaştırılması süreci geliştirilmiştir ve dünyada çok uzun zamandır faaliyet göstermektedir. Kırgızistan'da yerel yönetim organlarının ve yerel toplulukların çıkarları "Kırgız Cumhuriyeti yerel Yönetimler Birliği" Tüzel Kişiler Birliği'ni temsil eder.

Halen Kırgızistan Cumhuriyeti mevzuatı belediye birliği ile alınan kararları koordine etmenin gerekliliği üzerine birkaç kuralları içermektedir. Fakat söz konusu kurallar yerel Özyönetimin konsolide pozisyonu kararda dikkate alınması için çok azdır. Bunun nedeni de Kırgızistan Cumhuriyeti Yasası'nın 9. Maddesinin gerekliliğine rağmen herhangi bir kararın alınmasında yerel özyönetim organları ve onların mensupları yerel Özyönetim Birliği ile danışılır. Ancak alınmış olan sonuçların yasal statüsü yoktur ve danışma süreci devlet organlarına herhangi bir sorumluluk getirmez.

Yerel topluluklar ve yerel yönetimlerin Kırgız Cumhuriyeti'nden Cogorku Keneş ile hem planlanan hem de daha önce kabul edilen yasal kararların etkisiyle ilgili çıkar dengesini tartışmak için doğrudan bir bağlantısı yoktur.

Danışmalar, görüş ve bilgi alışverişi bazı durumlarda Kırgızistan Cogorku Keneşi'nin milletvekillerine ve komite mensuplarına göre rastgele gerçekleşiyor. Ancak bu danışmalar özel bir statüye sahip değiller. Ve sonuçta Kırgız Cumhuriyeti Cogorku Keneş'in bireysel kararları yerel topluluklar üzerinde çok olumsuz bir etki yaratma riski taşımakta ve Kırgızistan Cumhuriyeti'nin istikrarını ve sürdürülebilir ekonomik büyümesini tehdit etmektedir.

Ayrıca, koordine edilmemiş kararlar, örneğin, yerel bütçelere tam olarak aktarılan satış vergileri gibi istenmeyen ekonomik sonuçlara yol açmakta ve ardından gelirleri önemli ölçüde azalmaktadır. Bundan dolayı şehir ve yerel yönetiminin bazı kırsal kurumları gelirlerinin önemli bir kısmını kaybetti ve kalkınma planlarını yerine getiremedi. Kırgızistan Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı zararların bir kısmını geri ödedi. Ancak bu tazminat kalıcı olamaz, alternatif bir gelir kaynağı gereklidir, ancak geliştirilip önerilmedi. Eğer yerel yönetim organları, Cogorku Keneş ve Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti arasındaki anlaşmalar doğru yola koyulursa, satış vergisi gelirlerindeki değişimle birlikte uzun vadede gelir kaybını telafi edecek önlemler önerilecektir.

Cogorku Keneşi yerel toplulukların çıkarlarını yasama sürecinde diğer çıkar gruplarıyla koordine etmek için daha resmi ve etkili mekanizmalar yaratır ve uygularsa ne gibi faydalar elde eder? Faydaları şunlardır:

1. Bölgelerin dengeli kalkınması üzerindeki etkileri konusunda alınan kararların kalite güvencesi altında olmasıdır. Satış vergisi örneğinde gösterildiği gibi, dengeli bir çözüm, şehirlerin yatırım politikalarındaki başarısızlıkları ve Kırgız Cumhuriyeti'nin yerel Özyönetiminin bazı kırsal kuruluşlarının olumsuz ekonomik sonuçların ortaya çıkmasını önleyecektir.
2. Devlet yöneticisi tarafından sansürden geçen yerel topluluklarla doğrudan iletişim ve bilgilerin doğru olmasını sağlamak (Devlet yürütme otoritesinin veya kitle iletişim araçlarının bilgisini onaylayan veya çürüten alternatif bilgi kaynağı).
3. KC Cogorku Keneş'i kontrolünü elde edinmek. Maalesef yerel yönetimin zayıf sesi çıkarlarını siyasi ve ekonomik koşullarda feda etmeyi mümkün kılar. Dolayısıyla örneğin, yerel hükümetin, eğitim bir devlet işlevi olmasına rağmen, öğretmenlere maaş ödeme yükümlülüğünün bir parçası olarak atanmasıydı. Cogorku Keneş ise devlet organlarının ve yerel yönetim organlarının bütçesini, işlevlerini ve yetkilerini sınırlandırma ilkesinin ihlal edildiğine dair hiçbir bilgiye sahip değildi. Diğer bir örnek, yerel yönetim denetimleri yasasını uygulamadaki başarısızlıktır. Bu durumda Cogorku Keneş hala performansın nedenleri ve sorunla ilgili olası çözümler hakkında güvenilir bilgiye sahip değildir.
4. Kırgız Cumhuriyeti Cogorku Keneş'e yerel toplulukların güveninin artması. Yerel yönetim ile bağlantıyı yerel Yönetim Birliği aracılığıyla kurmakta fayda var. Kaliteli kararları yerel toplulukların gelişimi üzerinde daha olumlu bir etkisi olacak ve vatandaşların güven düzeyinin artmasına yol açacaktır.
5. Toplumun sosyal istikrarını ve sosyo-ekonomik kalkınmanın sürdürülebilirliğini arttırmak. Devletin dengeli güncellenmiş bölgesel politikası bölgesel kalkınmayı hedefleyen mevzuatta yer alacaktır. Çeşitli bölgelerin yaşam standartlarıyla ilgili olarak gelişen büyük boşlukları ortadan kaldırır. İç ve dış göç dinamiklerini azaltmaya yardımcı olacak ve önde gelen bölgelerin tüm potansiyellerini anlamalarına izin vermek gerekir ve

daha az güçlü bölgeler vatandaşların yaşam koşullarını önemli ölçüde iyileştirme şansı sağlayacaktır. Bu faydalar belirli girişimlerle uygulamaya dönüştürülebilir.

“Normatif Hukuki İşlemler Hakkında Kanun” ile hükümetin her kademesinde alınan kararların koordinasyonu süreci için prosedürlerin resmileştirilmesi gerekmektedir. Yerel toplulukların çıkarları ve ilgileri ile ilgili sorunların çözümü yasalarda belirtildiği gibi devlet organları tarafından tartışma ve danışma yolu ile uygulanır. Uygulamada ise normatif devlet organları taslak yasal düzenlemeleri hazırlarken ve kabul ederken bu prosedüre uymazlar. Yerel yönetim ve dernekleri, yerel toplulukların ilgi ve çıkarlarını doğrudan etkileyen taslak düzenleme yasaları hakkında zorunlu danışma ve tartışmalar yapmazlar.

Halen düzenleyici yasalar arka arkaya çok sayıda kabul edilmektedir. Ancak söz konusu yasaların toplumdaki etkileri ne kadar olduğu ve sahadaki durumlar da tam olarak incelenmemiştir. Yerel yönetim organlarının temsilcilerinin görüşleri dikkate alınmamaktadır. Sivil toplum örgütlerinin projeleri toplu halde sunulmamakta, daha sonra uygulamada kabul edilen bireysel yasal düzenlemeler yaşamın mevcut gerçeklerini yansıtmamaktadır. Başka bir deyişle kabul edilmiş olan yasalar beklenildiği amacına ulaşamıyordur.

Kırgızistan Cumhuriyeti Kanunu'nun 9. maddesinin “Yerel Özerklik Yönetmeliği’ndeki” şartlarını güçlendirmek için NLA yasası ile ilgili yasal düzenlemeleri hazırlarken ve kabul ederken yerel toplulukların ve yerel yönetim organlarının çıkarlarını doğrudan etkileyen konularla ilgili olarak bir hüküm verilmesi önerilmektedir.

Ayrıca yerel toplulukların ve yerel yönetimlerin çıkarlarını doğrudan etkileyen normatif yasal düzenlemeler hazırlanırken kanun koyucu organlar (yetkililer) ilgili dernekler yerel yönetimler birlikleri ile istişare ve görüşmelerde bulunmalıdır. Aynı zamanda yerel yönetimler ve dernekleri, sendikalar, standart belirleme organlarının çalışma gruplarının çalışmalarına katılma hakkına sahiptir.

Düzenleyici yasal işlemlerin deşifre edilmesi yasasında da önemlidir. Bu eylem bir anlaşmadır. Sözleşmeye katılan tarafların hak ve sorumluluklarının bir tanımını içerecek olan bu kavram mekanizmayı ve süreçteki eylemlerin sırasını tanımlar. Bu eylem ayrıca bir mekanizmayı oluşturmak ve hiçbir anlaşmaya varılmaması durumunda ortaya çıkan

sonuçları belirlemek konusunda da çok önemlidir. Uyum sürecinin yasal bir düzenlemesini oluşturacak başka bir yasal düzenleme yok ve olmamıştır. Cogorku Keneş'in çalışma prosedüründe ya yerel yönetimlerin derneklerinin komitelerin ve odaların toplantılarına yerel topluluklarla ilgili konularda zorunlu olarak katılmasıyla ilgili protokollerin yerel yönetimleri içeren derneklerinin görüşlerinin düzeltilmesi veya yerel toplulukları etkileyen NAP projelerinin zorunlu incelemesi yapılması gerekmektedir (National Human Report development in the Kyrgyz Republic 2012 / UNDP Kyrgyzstan).

Cogorku Keneş'in Bütçe ve Finans Komite Uzlaşma Toplantısı, Bütçeler arası İlişkiler ile ilgili özel tutanakları önem taşımaktadır. Bu tutanak Cogorku Keneş'e hükümet yetkilileri tarafından bir bütçe taslağı hazırlama sürecinde çözülemeyen hükümetler arası ilişkiler ile ilgili tartışılmalı konularda en dengeli kararı önermelidir. Söz konusu tutanak hükümet ve yerel yönetim organlarının bütçe içi ilişkiler konusundaki pozisyonlarındaki farkı yansıtmalıdır. Bu durumda tarafların itirazları gerekçeli olmalı ve sonuçları hesaplanmalı ve kanıtlanmalıdır. Parlamento bütçe kaynaklarının eyalet ve yerel bütçeler arasında dağılımının bir ya da diğer bir değişiklik sonuçlarını açıkça görmelidir. Hâlbuki milletvekilleri çoğu zaman yerel toplulukların önceliklerini her zaman göz önünde bulundurmayan Maliye Bakanlığı'nda formüle edilen hükümetin görüşüne güveniyor. Bu nedenle anlaşmazlık durumunda bu sorunları parlamentoda yerel yönetim organlarının birimlerinin katılımıyla değerlendirmek için bir mekanizma dahil edilmelidir.

Yerel yönetim organlarının derneklerinin zorunlu yıllık raporunun sunulması Cogorku Keneş ve Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti'nin bazı kararlarının yerel toplulukların geliştirilmesinde ve yerel Özyönetim temsilcilerinin çalışmasına olumlu etkileyecektir. Rapor bilindiği gibi bir belge değildir. Bu rapor Cogorku Keneş'in kontrol işlevini ve yasaların Cogorku Keneş tarafından kabul edilmiş olan diğer yasalarının etkisini izleyerek ve bu izlemenin sonuçlarını tartışarak ve tartışma sonrasında kararları ayarlamak için bir bilgedir.

Bu tür raporların uygulanması diğer sektörlerde ve ülkelerde çok çeşitli kullanılır. Örneğin, Adalet Bakanlığı'nın raporları ayrıca alınan kararların kalitesini düzenli olarak izlemek ve değerlendirmek için bir araç olarak kullanılır. Raporun döngüsü nitel ve nicel araştırma, çerçeveleme durumları dahil olmak üzere bilgilerin toplanması ve analizi ile

başlar. Raporda yasaların yerel topluluklar üzerindeki etkisi ve ülkenin dengeli bölgesel gelişimi hakkında detaylı göstergeler yer alacak ve ayrıca yerel düzeyde parlamenter demokrasinin gelişmesini sağlama yeteneğinin göstergelerini içerecektir. Cogorku Keneş de dahil olmak üzere sürecin katılımcıları ile bir dizi gösterge tartışılacaktır.

Daha sonra ana sonuçlar uzman topluluğu ve devlet organları ile tartışılır ve Cogorku Keneş'in yasama boşluklarının geliştirilmesi konusundaki önerileri geliştirilir. Devlet makamlarının işlevleri ve yetkileri ile yerel yönetim arasındaki anayasal ayırım yerel yönetim (YY) organlarının tamamen özerk bir şekilde devlet organlarından çalıştığı anlamına gelmez. Aksine kamu yönetim sisteminin bir parçası olan YY organları hükümet organlarıyla sürekli etkileşim ve koordinasyona ihtiyaç duymaktadır. Bu özellikle uygulamada YY organlarının ve devlet organlarının yetkilerinin açıkça sınırlandırılmadığı durumlarda ve karmaşık hükümetler arası ilişkiler bağlamında önemlidir. Siyasi doktrinlere bakılmaksızın, dünya çapında çok sayıda ülke geliştirme deneyimi dengeli devlet sistemine yürütme yetkisi tarafından temsil edilen devlet ile yerel yönetimler ve yerel topluluklar arasındaki çıkarların etkileşimi ve koordinasyonu için bir mekanizma içerir.

Bu tür mekanizmalar Rusya Federasyonu, Doğu ve Batı Avrupa, Kuzey ve Latin Amerika ülkeleri ve Asya Pasifik bölgesi ülkelerinde faaliyet göstermektedir. Aksine bu tür mekanizmaların olmayışı bir sivil çatışma ve savaş durumunda ya da tam durgunluk içinde olan en dengesiz durumların özelliğidir (bazı Afrika ülkelerinde olduğu gibi). Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Üzerine” Anayasa Kanunu'nun 39. maddesine göre, Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti, yetkilendirilen devlet yetkilerine uygun olarak yerel yönetimlerin faaliyetlerini yönetmekte ve aynı zamanda yerel özerk yönetim mevzuatına uygun olarak görevlerini yerine getirmelerine yardımcı olmaktadır (Asibaliev J., Dobretsova N., Narusbayeva U., 2010).

Bu ifadede Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti'nin yerel yönetim organları arasında etkili işleyen etkileşim mekanizmalarına olan ihtiyacı açıkça göstermektedir. Ancak Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti'nin bu etkileşimi tam olarak ve ne şekilde gerçekleştirildiği sorusuna bir cevap vermiyor. Yerel toplulukları ve YY organlarıyla çıkarları koordine etmek için düzenlenmiş mekanizmaların yokluğunda Cogorku Keneş ile doğrudan etkileşime girmeye zorlanıyor. Bu durumlarda Kırgız

Cumhuriyeti Hükümeti ile karşılaştırılmayan kararlara yol açabilir. Ancak bunlar yerel topluluk kararlarının uygulanmasının etkinliğinin ve bir bütün olarak hükümete güven düzeyinin azalmasına, yerel halkın sıkıntısına ve toplumda yavaşlamasına yol açan yerel toplulukların çıkarları sıklıkla ihlal etmektedir (Mechanisms of interaction of local government with the state: a necessary condition for regional development, 2019).

Devlet gücünün sektörel yapısı ve yerel yönetim organlarıyla etkileşime girme mekanizmalarının eksikliği yerel düzeyde devlet programlarının bir bölümünün uygulanmamasına yol açmaktadır. Bu durumun yerel toplulukların dengeli gelişimi üzerinde olumsuz etkisi vardır. Tartışmalar sırasında topluluklar ve devlet kurumları tarafından belirlenen sorunlara yönelik görüş ve yaklaşımlardaki farklılıklar ortaya konmuştur. Bu aşamada bazı problemler çözülür (örneğin, yasa iyidir, ancak yanlış kanun uygulama pratiği olumsuz etkilere yol açar) ve yasama çözümü gerektiren çözülmemiş çelişkiler ilk önce değerlendirilmek üzere Cogorku Keneş'in ilgili komitelerine sunulur. Komiteler belirlenen çelişkiler hakkındaki görüşlerini oluşturur ve daha sonra toplulukların görüşleri, yerel yönetim organları ve Cogorku Keneş'in komiteleri de dahil olmak üzere nihai rapor odasına sunulur. Bir yasanın etkisinin ve yerel tehlikelerin sorunlarının ana olumsuz sonuçlarını gösteren bir karar hazırlanıyor.

Gelecek yıl için alınan karar yasama girişimlerinin temelini oluşturuyor. Raporun yapısı ve süreci, geniş bir yelpazedeki paydaşların katılımıyla ayrıntılı olarak geliştirilecektir. Sonuçlar:

Cogorku Keneş kararların kalitesi artacak;

Cogorku Keneş ile yerel topluluklar arasında, devlet yürütme yetkilerinin sansüründen geçen bilgilerin bozulması dışında doğrudan bir bağlantı kurulacaktır. Yerel toplulukların çıkarları karar alma sürecinde gerçek muhasebe için bir mekanizma alacak;

Bu sistem savunmasız grupların ihtiyaçlarını karşılayacak; Cogorku Keneş kontrol işlevi yeni bir niteliksel ifadesini ve somut göstergeleri kullanarak yasaların etkisinin bir değerlendirmesini alacak;

Cogorku Keneş'in yerel topluluklara hesap verebilirliği ve sorumluluğu artacak (Gradval S., Dobretsova N., Ismailov A., Narusbayeva U., 2011).

2.2. YEREL KENEŞLER MİLLETVEKİLLERİNİN STATÜSÜ HAKKINDA

Yerel keneşler ortak bir toplantısında yerel yönetimler arası ya da devlet öneme sahip bazı konuların çözümü ilçe makamındaki yerel yönetimlerin ortak çabalarını gerektirir. Demek ki, yerel keneşlerin ortak toplantısına ihtiyaç vardır. Bu toplantının düzenlenmesi, yürütülmesi için prosedürler ve yasal çerçeve nedir?

Kırgız Cumhuriyeti Anayasası'nın 89. Maddesi'nin eski versiyonuna göre, Kırgız Cumhuriyeti Başbakanı yerel keneşin teklifi ile yerel devlet idaresinin başkanlarını atanmasında ve görevden almasında yetkiliydi. Bu nedenle Kırgızistan Cumhuriyeti “Yerel yönetim Üzerine” Kanununda yerel Keneş Oturumlar Enstitüsü oluşturulmuştur. Kırgızistan Cumhuriyeti'nin ‘Yerel Keneşler Yasası’nın 21-1. maddesine göre, yerel keneşler ortak toplantısının yeterliliği sadece dört meselenin değerlendirilmesini içeriyordu:

Akim adayının teklifinde bulunmak;

İlçe içindeki işleri hakkında Akim'in yılda en az bir kez raporunu almak;

Yaptığı işlerden dolayı yerel milletvekillerin üçte ikisinin Akim'e olan güvensizliği;

Yerel Seçim komisyonuna adayları ve bölge seçim rezervi için adayları teklif etme (The Law of the Kyrgyz Republic “On Local Self-Government” of Bishkek dated July 15, 2011.).

Buna göre, yerel keneşlerin ortak bir toplantısı yukarıdakilerin dışında diğer hususları da dikkate alma hakkına sahip değildi. 4 Aralık 2016'da yapılan bir referandumda yapılmış olan Kırgız Cumhuriyeti Anayasası'ndaki değişikliklerden dolayı yerel keneşlerin akimlerin atanması ve görevden alınması hususunda yetkili değillerdi. Anayasanın yeni versiyonuna göre, Başbakan yerel keneşlerin rızası olmadan akimleri atar ve görevden alır. Halen Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti, yasaların normlarını Kırgız Cumhuriyeti Anayasası ile uyumlu hale getirmek için bir yasa tasarısı başlatmaktadır. Bilhassa amaçlarını yitiren yerel keneşlerin ortak toplantıları kurumunun dağıtılması planlanmaktadır.

Yerel keneşlerin bölgesel öneme sahip meseleleri ve köy amaçları arasındaki meseleleri dikkate alma ihtiyacına ilişkin olarak mevzuatın yerel keneşlerin oturumlarında kamuya hizmet veren devlet ve belediye kurumları, işletmeleri hakkındaki bilgilerini bağımsız olarak dikkate almalarını ve duymalarını yasaklamadığı belirtilmelidir. Sonuçta yasalara uygun olarak yerel yönetim organları kendi yerel yönetim organları ile birlikte belediyeler arası işbirliği yoluyla, kendi yetki alanındaki sorunları çözme hakkına sahiptir.

Kırgızistan Cumhuriyeti'nin “Yerel keneşlerin milletvekillerinin statüsü üzerine” yasasının 11.maddesine göre, milletvekilleri veya milletvekilleri komisyonu yazılı veya sözlü olarak bir yerel keneş oturumunda talepte bulunabilir, oturum gündemine dahil edilir, tartışılır ve karar verilir. Yerel keneşin başkanı başvuru metnini ilgili yetkiliye ulaştırır. Talebin ele alındığı yetkili veya görevli yerel keneşler tarafından belirlenen süre içerisinde sözlü veya yazılı olarak yanıt vermelidir. İsteğe verilen cevap yerel keneş oturumunda değerlendirilir. Ayrıca Kırgızistan Cumhuriyeti “Kırgız Cumhuriyeti'nin devlet organları ve yerel yönetim Organları Tarafından Tutulan Bilgilere Erişim” Yasası bir bireyin ve yerel keneş vekilinin sözlü olarak veya devlet organlarına ve yerel yönetim organlarına yazılı olarak başvuruda bulunmasına izin vermektedir

14 gün içinde devlet makamları ve yerel yönetim organları bir milletvekilinin ve bireyin isteğine cevap vermek zorundadır. Basitçe söylemek gerekirse, bir milletvekili bağımsız olarak veya bir vatandaş olarak soru gönderebilir. Talebi bir milletvekili statüsünde yapmak için oturum onayı gerekir (Law of the Kyrgyz Republic “On the status of deputies of local keneşes”).

Yerel keneş milletvekilinden birisi başka bir Ayıl, İlçe veya Şehir Keneşi'nin faaliyetlerine karışamaz. Kırgızistan Cumhuriyeti Kanunu'nun “Yerel Özyönetim Üzerine” Yasasının 21. maddesine göre yerel keneşler bağımsız tüzel kişilerdir ve her biri yasa ile kendi yetkilerine bağımsız olarak tayin edilen konulara karar verir.

“Kırgızistan Cumhuriyeti “Yerel Keneşlerin Vekillerinin Durumu Üzerine ”Yasası'nın 8-1. maddesine göre, yerel bir keneş vekilinin genel kabul görmüş ahlak standartlarına uyması, kendi itibarını koruması, diğer milletvekillerinin ve görevlilerin ve vatandaşların onuruna saygı göstermesine, ahlaki yönden hareket etmemesine zorunludur. Tüm bu eylemler ilgili yerel keneşleri, seçmenleri ve bir bütün olarak devleti riske atıyordu.

Milletvekili faaliyetlerinde Etik Milletvekili kuralının şartlarına uymalıdır. Başka yerel Keneşi Milletvekilinin bu kurala uymaması durumunda yerel Keneş Kırgız Cumhuriyeti Medeni Kanunu'nun I. Bölümünün 18. maddesine göre, milletvekilinin iş itibarını korumak için mahkemeye gitme hakkına sahiptir. Yerel bir keneşin bir tüzel kişilik olarak itibarı, temel olarak kamu faaliyetlerinin sonuçlarından ve kamuya yayılmış olan bilgilerden oluşur.

Yerel bir keneşin iş itibarını geçersiz kılan bilgi kitle iletişim araçlarında yayılıyorsa, aynı kitle iletişim araçlarında reddedilmelidir. Belirtilen bilgiler kuruluştan kaynaklanan bir belgede bulunuyorsa, bu belge değiştirilir veya geri çekilir. Mahkemenin hak talebiyle ilgili kararının yerine getirilmemesi durumunda, mahkemenin ihlal eden kişilere yasayla devlete öngörülen miktar ve şekilde bir ceza tahsil etme hakkı vardır. Para cezasının ödenmesi suçluyu mahkeme kararında belirtilen eylemi yerine getirme yükümlülüğünden kurtarmaz. İş ününü itibarsızlaştıran bilginin yayılması ile ilgili yerel keneşler bu bilgilerin reddedilmesinin yanı sıra mahkemelerinin dağıtımlarından dolayı tazminat talep etme hakkına sahiptir. Bu tür konuların varlığı, yerel keneşler milletvekilleri için bir etik kodu geliştirme gereğini ortaya koymaktadır (Law of the Kyrgyz Republic “On the status of deputies of local keneşes”).

Bir Ayıl Keneş veya bir keneş milletvekili yerel yönetim organının çalışmalarını denetleme organları tarafından denetleme sorusunu nasıl başlatır?

Kırgızistan Cumhuriyeti “Yerel keneşler milletvekillerinin statüsü” Kanununun 12. Maddesine göre, yerel Keneş milletvekilinden birisi yerel keneşlik ve organlarında mülkiyeti şeklinden bağımsız olarak kendi bölgesinde bulunan işletmelerin, kurumların ve kuruluşların faaliyetlerinin denetimini yapma ihtiyacını arttırma ve devlet organlarının faaliyetlerini, mahkemeler ve hakimler hariç, vatandaşların dernekleri organlarını, finansal ve ekonomik faaliyetler dışında kontrol etme hakkına sahiptir. Dolayısıyla yerel Keneş milletvekillerinin ortaya koyduğu gerçekler üzerinde denetim yapmak üzere yetkili devlet kurumlarına tavsiye verme hakkına sahiptir. Aynı zamanda mevcut mevzuata uygun olarak denetimler yapılmalıdır.

Bir milletvekili yerel bir keneş tarafından dikkate alınması gereken bir denetim gereğinin denetimini başlatabilir. Vatandaş haklarının ihlali veya kanunun diğer ihlalleri ortaya çıkarsa, milletvekili ihlalin durdurulmasını talep etme hakkına sahiptir. Gerekirse, ihlalin

durdurulması şartı ile mahkemeler ve hakimler hariç ilgili makamlara ve yetkililere başvurabilir. Devlet organlarının görevlileri, yerel yönetim organları ve vatandaş dernekleri, işletmelerin, kurumların, kuruluşların mülkiyet biçimlerine bakılmaksızın ve aynı zamanda bir milletvekilinin talebinde bulunduğu polis memurlarının ihlallerini ortadan kaldırmak için derhal önlem almak ve gerekirse daha sonra milletvekilinin bilgilendirilmesiyle suçluluğu sorumluluğa çıkarmak zorundadır. Tedbir alınamaması durumunda milletvekilinin hitaben yaptığı görevliler, milletvekilleri ve bir grup yerel mahkeme görevlisi, yasaların öngördüğü şekilde disiplin, idari veya cezai sorumluluğa tabidir.

Milletvekillerinin yerel keneşlerin oturumunda dikkate alınması gereken belge ve materyallerle milletvekili sağlamak için son tarihin belirlenmesi yerel Keneş'in oturumunun başlamasından önce doğru ve gerekli olduğunu düşünüyoruz. Milletvekilleri ve diğer davetli kişiler, önceden ele alınan konuları incelemeli, cevaplarını hazırlamalı, tartışmalarını yapmalıdır. Aksi takdirde, milletvekilleri materyalleri incelemek için oturum sırasında ek zamana ihtiyaç duyacak, oturum için ayrılan süre ya yetersiz olarak harcanacak ya da gereksiz yere artacaktır. Her iki milletvekili de ayrıntılı incelemeleri yapılmadan görüşülecek konulara oy verecektir (Law of the Kyrgyz Republic "On the status of deputies of local keneşes").

Kırgızistan Cogorku Keneş'in kurulları, hizipleri ve toplantıları ile ilgili olarak, belgelerin sunulmasının 3 takvim günü boyunca avans prosedürü uygulanmaktadır. Bu prosedürün ihlali durumunda, mesele gündemden kaldırılabilir. Bu prosedür 25 Kasım 2013 tarih ve 01-24 / 65 sayılı GAMSUMO siparişi tarafından onaylanan Ayıl Keneş'in Model Yönetmeliklerinde daha detaylı olarak tanımlanmaktadır. İşbu yönetmelikte şöyle diyor: "Ayıl Keneş oturumu Ayıl Keneş 'in temel örgütsel tartışmasını sağlayan ve Ayıl Keneş'nin yeterliliği ile ilgili konularda toplu bir tartışma sunarak onun temel örgütsel ve yasal faaliyetidir".

Ayıl Keneş'i oturumuna sunulan belgelerin dosyası şunları içermelidir:

Muhtarlık Başkanı tarafından hazırlanan ve Ayıl Keneş'in başkanı tarafından onaylanan taslak kararı ilgili daimi (geçici) komisyonların başkanları ile koordine edilir.

Taslak çözümlüğe referans bilgisi,

Karşılaştırmalı tablo (değişiklikler ve (veya) mevcut çözüme eklemeler durumunda),

İlgili kalıcı (geçici) komisyonun sonucu veya kararı,

Taslak kararın ilgili devlet kurumları, kuruluşlar, kurumlar, işletmeler ile ilgili yerel birimlerle koordinasyonu hakkında bilgi içeren belgeler,

Sınavlar sonucunda hazırlanan uzman görüşleri (gerekçesine göre).

Gelişmiş ülkelerin deneyimi Beş Yıllık Plan'ın daha sürdürülebilir bir programlama ve yönetim modeli olduğunu göstermektedir. Bu deneyim verimli çalışmalara daha fazla yer verir, belediyeler için ekonomik açıdan faydalıdır ve yerel yönetim yürütme ve temsilci organlarının istikrarını arttırmaya yol açar. Yasal deneyimi Cogorku Keneş milletvekilleri tarafından ilk okuma kabul edildikten sonra taslak yasası ülkenin tüm bölgelerindeki ilçe ve yerel keneşlerin, Ayıl Ökmötü Başkanlarının, vatandaşların katılımıyla meclis oturumları şeklinde tartışıldı ve söz konusu taslak Cogorku Keneş'in ikinci okumasında sonuçlandırılıp gözden geçirilme sürecindedir (<http://municipalitet.kg/ru/article/full/1598.html>).

2.3. YEREL KENEŞ MİLLETVEKİLİ SEÇİMİNDE SİYASİ PARTİLER YERİ

2010 yılında Yeni seçilen Kırgızistan Cumhuriyeti Parlamentosu ve Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti tarafından oluşturulmuş olan yerel yönetim gerekli ilgiyi görmemiştir. Bununla birlikte 2010'da yeni seçilen Kırgızistan Cumhuriyeti Parlamentosu kurulduğunda yerel özyönetim meselelerine gereken özen gösterilmemiştir. Koalisyon Anlaşması yerel yönetimin geliştirilmesi ve motive edilmesi ile ilgili sorunları ortaya koymasına rağmen Kırgız Cumhuriyeti'nin Cogorku Keneş'in 2011'in başında kurduğu hükümet de bu konuları Program'a dahil etmemiştir. Dolayısıyla Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti tarafından başlatılan YY ile ilgili taslak yasaların YY'in geliştirilmesi için herhangi bir önlem almamış olması şaşırtıcı değildir. Partilerin siyasi çıkarları lehine, kamuoyunun aksine, Kırgız Cumhuriyeti Cogorku Keneşi şehir keneşlerine seçimlerde yer almak için partilerin tekeline oluşturan "Yerel Keneşlerin Milletvekillerinin Seçilmesi Yasası"ndaki değişiklikleri kabul etti. Artık şehir milletvekilliğine aday gösterme hakkı sadece siyasi partilere aittir. Bu durum gayri resmi

yerel liderlerin ve herhangi bir siyasi kuruma katılmak istemeyen vatandaşların anayasal hakkını sınırlandırdı. Fakat onlar yerel yönetime katılmak ve üye oldukları toplumları için faydalı olmak istiyorlar (Law “On the election of deputies of local keneshes”, 2012).

Aynı zamanda şehir keneş milletvekili seçilme hakkı üzerine bir parti tekelinin tanıtılmasına karşı ağır gerçekler dikkate alınmadı. Ağır gerçekler ise şunlardır:

- Parti kurma hedefleri şu anda yerel yönetimin özü ile çelişmektedir yerel yönetimin özü insanları yerel meseleleri ortak, bağımsız ve kendi sorumlulukları altında çözmek amacıyla birleştirmek ve insanları bir ilkeye göre bölmemektir. Yerel meselelerin politik bir platformu olamaz. İnsanlar kendi bölgelerinin yönetimine katılmalı ve yerel öneme sahip sorunları çözmek için yerel yetkililerle birlikte nasıl devam edeceğini öğrenmelidir;
- Yerel yönetimin gelişmesi hiçbir şekilde ülkenin ulusal güvenliğini ve toprak bütünlüğünü tehlikeye atmaz, tek tek bölgelerin özerkliğini güçlendirmez ve merkezi otoritelerine uymaz;

Yerel keneş milletvekillerinin bireysel hesap verebilirliği, köy ve şehir sakinleri için günümüzde daha önemlidir;

Tarafların merkezi otoritelerinin zor erişim ve taleplerinden daha etkilidir (doğrudan onlardan istenebilir).

Parti listeleri tarafından seçilen milletvekilleri, bu tür bir yardımcının çalışmasını etkilemekte zorlanacak olan yerel topluma değil, taraflarına nesnel olarak rapor vereceklerdir (insanların Bişkek'teki merkezi komite veya parti siyasi konseyi ile temasa geçmek zorunda kalacağı bir durumu hayal etmek zor);

- Uluslararası hukuk, siyasi üyelikten bağımsız olarak, yerel seçimlerdeki parlamento görevlilerine adil erişim gerektiğini vurgular (AGİT Kopenhag Belgesi, BM İnsan Hakları Komiseri, Avrupa Konseyi Venedik Komisyonu, AGİT Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi).

Ülkemizin seçim mevzuatındaki siyasi partiler için özellikle 14 Temmuz 2011 tarihli ve 98.07 tarihli ve “Yerel Keneşlerin Millet ve kellerinin Seçimi Üzerine” Kırgız Cumhuriyeti Kanunu’nda siyasi partilerden adayların aday gösterilmesinde kısıtlama yok.

Siyasi partiler Aylık Keneş seçimlerine katılabilir ve adaylarını milletvekili aday gösterir. Siyasi partileri tarafından adaylığı Şehir Keneş milletvekilleri ve Aylık Keneş

milletvekilleri arasında aday gösterme prosedüründe sadece bir fark vardır. Şehir tek bir seçim bölgesi olduğu için şehirlerde milletvekili seçimleri orantılı bir sisteme göre yapılır ve Ayıl Keneşi'nde ise seçimlerin çok üyeli seçim bölgelerine bölündüğü bir çoğunluk sistemi tarafından yapıldığı görülmüştür (Law “On the election of deputies of local keneshes”, 2012).

Bu soruların cevapları “Kırgızistan Cumhuriyeti yerel Milletvekillerinin Seçimi Hakkında” Kanununun 2, 49 ve 60. maddelerinde daha ayrıntılı olarak tanımlanmıştır. 2. maddede aşağıdaki kavramların ve terimlerin tanımlaması verilir:

tek seçim bölgesi – idari birimin tamamını kapsayan seçim bölgesi. Bu Kanun uyarınca yerel Keneş milletvekili seçimlerinin oransal sisteme göre yapılmasına izin verilmektedir;

çok üyeli seçim – birçok milletvekilinin seçildiği seçim bölgesi ve her biri için seçmenler şahsen oy kullanıyor.

Madde 49 yerel yönetim milletvekilleri için aday gösterme hakkını tanımlar:

- 1) yerel Keneş şehirleri – siyasi partiler;
- 2) Ayıl Aymak'ın yerel Keneşlerine – kendi kendini aday göstererek siyasi partilere ve vatandaşlara aday gösterir.

Siyasi partinin aday gösterme hakkı vardır:

1) Orantılı bir sistemle yapılan seçimlerde her bir seçim bölgesi için belirli bir yerel Keneş için belirlenen milletvekili sayısının en az bir buçuk katını aşamaz;

2) Çoğunluk sistemi tarafından yapılan seçimlerde her birçok üyeli seçim bölgesi aday sayısı görev sayısını geçmeyecektir. 60. madde Ayıl Keneş milletvekilleri için aday kayıt prosedürünü tanımlamaktadır. Ayıl Keneş'in milletvekili adaylarının tescili için adayların yetkili temsilcileri seçim gününden en geç 30 takvim günü önce ilgili bölge seçim komisyonuna şunları sunulmalıdır:

- 1) (bir adayın çoğunluk sistemine göre bir siyasi parti tarafından aday gösterildiyse) partinin adını belirten bir siyasi partinin aday gösterme kararı veya kendi kendine adaylık hakkında açıklama;

2) aday tarafından kişisel bilgilerle doldurulmuş özel bir form (biyografik ve diğer veriler);

3) adayın pasaportunun kopyası (<http://municipalitet.kg/ru/article/full/1635.html>).

2012'de yapılan yerel seçimler Keneş'teki rekabetin aşırı yüksek olması nedeniyle siyasi güçlerin yoğun ilgisini gösterdi. Seçimlerin ilk etabı Mart ayında 13 köyde (aimaklarda) ve Oş, Karakol ve Tokmok kentlerinde yapıldı.

Oş'ta 7 siyasi partiden 597 aday kaydedildi: SDPK, «Zamandaş», «Adilettüü Kırgızstan», «Ata Meken», «Respublika», «Uluttar Birimdiği» ve NDPK. Karakol'da kayıtlı aday sayısı daha da yüksekti 5 siyasi parti ve 14 seçmen grubundan 976 aday idi. Aşağıdaki siyasi partiler Karakol'un yerel kesiminde oturmak için savaştılar: SDPK, «Meken Intımagı», «Respublika», «Zamandaş» ve «Ak Şumkar». Tokmak'a 10 grup seçmen ve 5 siyasi partiden 800 aday kaydoldu: SDPK, «Ata Meken», «Ar Namıs», «Respublika», «Zamandaş» ve «Ak Şumkar». Böylece 2000'den fazla aday şehir merkezlerinde 150 yer için savaştı, yani 15 adayın bir yer için başvurduğu anlamına geliyor.

Seçim sonuçları aşağıdaki gibidir: "Respublika"siyasi partisi Tokmak'ta oyların% 27, 85'i alarak seçimleri kazandı; "Uluttar Birimdiği" siyasi partisi Oş'ta seçimleri kazandı ve oyların% 47,35'ini etkiledi; nihayet SDPK Karakol'daki seçimleri kazandı ve oyların% 20,84'ünü aldı (<http://www.municipalitet.kg/ru/article/full/149.html>).

Oş şehri Belediye Başkanı Melis Mırzakmatov (şu an eski belediye başkanı) seçimlerinde yerel keneş seçimlerine belediye başkanlığına ait olan yeni oluşturulmuş olan siyasi parti Uluttar Birimdiği'nin ezici zaferi eski zamanlayıcılara cevap olarak yeni partilerin rekabetçiliğini açıkça gösterdi.

Sonuç olarak yerel Keneşlere Seçimler Yasası'nda yapılan değişiklikler kabul edildi. Bu da eşiği % 5'ten % 7'ye yükseltti ve ayrıca parti dışı adayların ve seçmen gruplarının seçim için yarışmalarını yasakladı. Bunun ulusal partilerin politik stratejisi olduğu kanaatinde olanlar vardır.

Kasım 2012'de yapılan seçimlerin ikinci etabı, yerel Keneşes Seçimler Yasası değişikliği uyarınca 25 ilde ve 416 Kırgızistan köyünde yapıldı. Seçimlere 29 siyasi parti katıldı (http://www.freedomhouse.org/report/nations-transit/2012/kyrgyzstan#.U2lhU_1_uLE).

Ayrıca bugün parti politikasının tarafların kurumsal kapasitelerini ve parlamenter sistemi güçlendirmeyi amaçlayan yerel davalardaki durumunu not etmek önemlidir. Kalkınma Politikası Enstitüsü'ne göre, pek çok milletvekili, yerel keneşlerin çalışmalarında parti bazında önemli gelişmelerin olduğu konusunda anlaştılar. Bu üyeleri parti disiplini gözetmek zorunda olan partilerin spesifik gereklilikleri ile ilgili olabilir. Bunu yanı sıra uygulama seçimlerden sonraki ilk yıllarda partinin başkanlıklarının birçok sorunla karşı karşıya olduğunu göstermiştir. Hiziplerin doğası milletvekillerinin hızlı ve verimli kararlar almasına izin vermiyor. Yerel yönetim yürütme organlarının başkanlarının atanması sürecinde bir takım sorunlar ortaya çıktı. Belediye başkanı seçemediği veya bütçeyi onaylayamadığı için birçok yerel Keneş görevden alındı. Siyasi partilerin yerel keneş içindeki faaliyetleri farklı alanlarda önemli ölçüde değişmektedir. Siyasi partiler düşük potansiyel belediyelere ilgi göstermiyor: Belediye ne kadar zayıf olursa, siyasi partilerin faaliyeti o kadar düşük olur (Zhaparova A., 2014).

Birçoğu partilerin sadece kendi çıkarlarını göz önünde bulundurdıkları ve seçmenlerinin çıkarlarını ihmal ettiği için yerel keneşler parti politikası ilkesinin yerel yönetimin doğasına aykırı olduğunu iddia ediyor. Muhalifler parti yönetimi ve parlamento sistemini güçlendirmek için yerel keneş parti politikasının gerekli olduğunu iddia ediyorlar. Bununla birlikte bu aşamada pek çok ağır avantaj ve dezavantaj olduğundan herhangi bir sonuca varmak için hala çok erken. Ancak yerel seçimlere yapılacak yaklaşan seçimlerin ve diğer şeylerin yanı sıra 2017'de yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinin arifesinde genel siyasi havayı yansıtacağı konusunda hiçbir şüphe yok.

3. BÖLÜM

KIRGIZİSTAN'DAKİ BELEDİYE HİZMETLERİ

YY yerel öneme sahip 22 konunun oldukça açık bir listesidir. Bunlar temel olarak bölgenin yaşam destek sistemini (yerel yollar, su temini ve kanalizasyon, belediye ulaşım ve aydınlatma, evsel atıkların toplanması), yerel halk için sosyal ve kültürel hizmetler (kütüphaneler, müzeler, spor tesisleri ve diğer koşullar) düzenleme ve geliştirme işlevleridir. Bu işlevleri uygulamak için yerel yönetim kendi belediye işletmelerini ve kurumlarını kurar, yerel halkın toprak kaynakları dahil diğer belediye mülklerini yönetir. Bu işlevler için yerel yönetim organları sadece topluluklarından sorumludur. Devlet bu işlevlerin uygulanmasına müdahale etmez, ancak performanslarının düşük olması veya yanlış olması durumunda YY görevlilerinin topluma karşı sorumluluklarını ve YY faaliyetlerinin askıya alınmasına, ilgili bölgelerde doğrudan devlet kontrolünün başlatılmasına, yerel hükümetin kapatılmasına kadar resmi yoldan alma hakkına sahiptir. Devlet uygun kontrol için savcı gözetimi ve adil korumayı uygular (Analysis of Kyrgyzstan's New Local Budget. System. Decentralization and Self Local Government Development Program, 2014).

Geri kalan işlevler devlete atanır veya kanunla ya da devlet otoritesi ile YY kurumu arasındaki anlaşma ile YY organlarına devredilebilir. Örneğin, yerel yönetim organları, Devlet Arazi Fonu topraklarını ve hatta devlete ait olan yerleşim alanlarını elden çıkarmak için Arazi Kanunu tarafından kendilerine verilen yetkileri kullanır. Devlet görevlerine yasal olarak yetki vermek uygun miktarda malzemenin (emek dahil) ve finansal kaynakların aktarılmasına eşlik etmelidir. Yetkili devlet yetkileriyle, yerel yönetimler yetkili devlet otoritelerine karşı sorumludur. Yasa ile verilen işlevlerin sayısını açıkça tanımlamak zordur, ancak uzmanların belirttiği gibi, oldukça hacimlidir. Çeşitli tahminlere göre yasaların sayısı (yönetmeliklere uymamakla birlikte Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı kararnameleri ve Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti kararnameleri), yerel yönetime görev (yetki ve yetkiler) uygulamak 30 ile 200 arasında ve daha fazla değişmektedir.

Bu diğerk sektörel yasaların YY yasası ile zamansız uyumlaştırılmasının sonucudur. Gerçek şu ki, 2008 yılına kadar yerel yönetimlerin yasaları yerel yönetimlerin yetkisi altındaki yerel öneme sahip sorunların “açık” bir listesini oluşturdu: yerel yönetimin bazı ana davalarını listeledi ve ayrıca diğerk meseleleri de yasayla belirledi. Sadece 2008'de yerel işler listesi belirli ve nihai bir liste tarafından “kapatıldı”. Mevcut 2011 Yasası YY işlevlerinin “kapalı bir listesini” de koruyor. Ancak bu zaman zarfında, pek çok sektörel bakanlığın yararına olan Yerel Yönetim Yasasıyla bütün diğerk sektörel mevzuat dizisi getirilmemiştir. Onlar kaynakları tahsis eder ve yürütmeyi kontrol eder, YY ise çalışırlar. Çoğu zaman YY organları devlet işlevini kanuna dayanan devlet organının kaynakları pahasına değil, kendi kaynakları pahasına yerine getirir.

3.1.BELEDİYE HİZMETLERİNİN SINIFLANDIRILMASI

İnsani gelişme için şartlar yaratırken, yeterliliğini sağlayan departman olan bir veya diğerk önemli hizmetin mevcudiyetine bağlıdır. Gerçekte yerel yönetim organları vatandaşlara günlük acil ihtiyaçlarını karşılayacak eksiksiz bir hizmet yelpazesi sunabilmelidir. Kırgızistan Cumhuriyeti mevzuatına uygun olarak, yerel yönetim organları bu tür hizmetlerin çoğunu sağlamakla yükümlüdür. Bu adildir ve insan ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Bununla birlikte bu hizmetlerin sağlanmasının niteliği arzu edilmeyen bir şeydir ve vatandaşlar bu hizmetlerin veya diğerk hizmetlerin seviyesinden memnuniyet veya memnuniyetsizliği doğrudan ifade ederler. Yerel yönetim organlarının temsilcileri bu meselelerle ilgilenmeleri gerekip gerekmediğinden şüphe eder.

Halen devlet, belediye ve diğerk hizmetler alanında çeşitli projeler yürütölmektedir. Bu konuya olan ilgi devlet tarafından ifade edildi (Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti'nin Mart 2011'de Kamu Hizmeti Kaydı Kurulması üzerine imzalanan Hükümeti Kararı).

Aslında hizmetlerin projelerinde sivil toplumun çıkarları çok az temsil edilmektedir ve vatandaşların çıkarları pratikte dikkate alınmamaktadır. Kırgız Cumhuriyeti'nde diğerk ölkelerde olduğu gibi, devlet ve belediye hizmetlerinin kalitesini ve erişilebilirliğini arttırma konusunda yetkililerin dikkatleri artmaktadır. Acil olanlardan biri olarak bu görev Kırgız Cumhuriyeti Ulusal Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi'nde, 2014-2017 Sürdürülebilir Kalkınmaya Geçiş Sürecine İlişkin Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Programına dahil olan ve devlet politikasının diğerk program belgelerine yansıtılmıştır.

Devlet ve belediye hizmetlerinin sağlanmasındaki reformların genel amacı, devlet ve belediye makamlarının faaliyetlerinin hizmet sunumuna yeniden kazandırılması olan “hizmet devletinin” inşasıdır. Devletin işlevlerinin bu şekilde anlaşılması, devlet ile toplum, vatandaşlar ve otoriteler arasında yeni bir ilişki kalitesi anlamına gelir (Decree of the Government of the Kyrgyz Republic signed in March 2011 on the establishment of the Register of Public Services, 2011).

İnsani gelişme için koşulların yaratılması büyük ölçüde, kendisine ne kadar önemli bir mesafede bulunabileceği, ne kadar önemli bir hizmetin kendisi için ne kadar önemli bir hizmet sunabileceğine bağlıdır. Aslında yerel yönetim organları vatandaşlara günlük acil ihtiyaçlarını karşılayacak eksiksiz bir hizmet yelpazesi sunabilmelidir.

3.2.BELEDİYE HİZMETLERİNİN SAĞLANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

1. Erişilebilirlik: Sağlanan devlet ve belediye hizmetleri, tüm servis alıcı kategorileri için erişilebilir olmalıdır.
2. Kalite güvencesi ve alıcıya yönlendirme: Devlet ve belediye kurumları, alıcıya yüksek kaliteli devlet ve belediye hizmetleri sunmakla yükümlüdür, onların tedarik prosedürleri hizmet alıcının maliyetlerini en aza indirmeyi hedeflemelidir.
3. Hesap verebilirlik: Devlet ve belediye kurumlarının hizmet faaliyetleri hakkında düzenli olarak hazırlanmaları ve kamuya rapor vermeleri gerekmektedir.
4. Şeffaflık: Devlet ve belediye hizmetlerinin alıcıları, hizmetlerin sağlanmasında devlet ve belediye kurumlarının faaliyetlerini tanıma hakkına sahiptir.
5. Eşit erişim: Sağlanan devlet ve belediye hizmetleri, tüm hizmet alıcı kategorileri, belirli vatandaş kategorileri için ayrımcılık yapılmalı ve fiziksel yetersizlik, dil, ırk, din, milliyet temelinde hizmet vermeyi reddetmemelidir.
6. Tüketici katılımı: Tüketiciler, devlet ve belediye hizmetlerinin birleşik devlet kayıtlarının oluşturulmasına, standartların geliştirilmesine ve devlet ve belediye hizmetlerinin sunumunun değerlendirilmesine katılırlar.

7. Verimlilik: Fayda-maliyet oranına en uygun sağlanan devlet ve belediye hizmetlerini ifade eder.

Kırgızistan Cumhuriyeti mevzuatına uygun olarak, yerel yönetim organları bu tür hizmetlerin çoğunun sağlanmasını sağlamakla yükümlüdür. Bu yol adildir ve insan ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Bununla birlikte, bu hizmetlerin sağlanmasının niteliği arzu edilmeyen bir şeydir ve vatandaşlar, bu hizmetlerin veya diğer hizmetlerin seviyesinden memnuniyet ve memnuniyetsizliği doğrudan ifade ederler ve yerel yönetim organlarının temsilcileri bu meselelerle ilgilenmeleri gerekip gerekmediğinden şüphe ederler (On Amendments to the Law of the Kyrgyz Republic "On Local Self-Government" No. 16 of January 27, 2018).

Her köy vatandaşı bu veya diğer önemli yerel meseleleri ele almak için ikamet ettikleri yerde doğrudan Aylık Ökmötü'ne başvurabilir.

Yerel yönetimler, yerel öneme sahip sorunları çözme konusunda belirli belediye hizmetlerini doğrudan sağlar. 15 Temmuz 2011 tarihli "Kırgız Cumhuriyeti'nin yerel özerkliği" yasasına göre, bunlar yerel öneme sahiptir.

Bölgenin yaşam destek sisteminin işleyişi ve gelişiminin düzenlenmesi için sosyo-ekonomik planlama ve nüfusa sosyal ve kültürel hizmetlerin sağlanması:

- 1) Bölgenin ekonomik olarak gelişmesini sağlamak,
- 2) Belediye mülk yönetimi,
- 3) Yerel bütçenin oluşturulması, onaylanması ve uygulanması,
- 4) Nüfusa içme suyu temini,
- 5) Kanalizasyon sisteminin ve atıksu arıtma tesislerinin nüfuslu alanlarda çalışmasını sağlamak,
- 6) Yerleşim yerlerinde belediye yollarının işlenmesini sağlamak,
- 7) Kamu aydınlatma,
- 8) Mezarlıkların bakımı ve cenaze hizmetlerinin sağlanması,
- 9) Kamusal alanların iyileştirilmesi ve yeşillendirilmesi,

- 10) Parkların, spor tesislerinin ve rekreasyon alanlarının işleyişini sağlamak,
- 11) Evsel atıkların toplanması, bertarafı ve bertarafı organizasyonu,
- 12) Belediye taşımacılığının işleyişini sağlamak ve yerleşim sınırları dahilinde toplu taşıma işleyişini düzenlemek,
- 13) Kültürel ve tarihi yerel cazibe merkezlerinin korunması,
- 14) Yerel kütüphanelerin organizasyonu ve bakımı,
- 15) Arazi kullanım düzenlemelerinin oluşturulması ve kentsel planlama ve mimarlığın norm ve kurallarına uygunluğun sağlanması,
- 16) Kırgızistan Cumhuriyeti mevzuatı ile belirlenen şekilde bölge sınırları içerisinde reklam vermek,
- 17) Kamu düzenini teşvik etmek,
- 18) Halk sanatının gelişimi için koşulların yaratılması,
- 19) Boş zaman organizasyonu için koşulların yaratılması,
- 20) Çocuklarla ve gençlerle çalışmak için etkinliklerin organizasyonu,
- 21) Fiziksel kültür ve kitle sporlarının gelişimi için koşullar sağlanması,
- 22) Acil durumların önlenmesi ve ortadan kaldırılmasında yardım.

Kırgızistan Cumhuriyeti mevzuatı ile kurulan uygun yetkilerin mevcudiyetine bağlı olarak belediye hizmetleri verilebilir:

- Yerel yönetimin temsilci organları – yerel keneşler;
- Yerel yönetim yürütme organları –Muhtarlık belediye;
- Belediye kurumları;
- Kamu dernekleri, kar amacı gütmeyen kuruluşlar;
- Gerçek veya tüzel kişiler (Law of the Kyrgyz Republic “On State and Municipal Services”, 2014).

Yerel özerk yönetim yürütme organı tarafından kalitesini, kullanılabilirliğini ve verimliliğini arttırmak için belediye hizmetlerinin sağlanması, yürütülmesi için medeni hukuk ilişkileri ile düzenlenen belediye işletmelerine devredilebilir. Bütçe tarafından sağlanan belediye hizmetlerini devrederken, sanatçı rekabetçi bir temelde belirlenir.

Belediye hizmetlerinin yürütülmesinin özel kişilere ve tüzel kişilere devredilmesi durumunda, bu hizmetlerin standardizasyonu da dahil olmak üzere bu hizmetlerin yürütülmesinden veya uygunsuz performansından yerel yönetimler tamamen sorumludur, bunu yanı sıra aynı zamanda hükümlerin sağlanması için belirlenmiş standartlara uyumu izlemektedir.

Tablo 1: Sanatçılar, Alıcılar ve Belediye Hizmet Türleri

№	Belediye hizmetleri	Belediye hizmetlerinin alıcıları	Belediye hizmet türleri
1.	Yerel Yönetimler	1. Tüzel kişi 2. Yerel topluluklar	Sıhhi temizlik organizasyonu hakkında
2.	Tüzel kişilik (belediye hizmetlerini verme hakkı verilmişse)		Yeşillendirme
3.	Tüzel kişilik (belediye hizmetlerini verme hakkı verilmişse)		Belediye alanlarının dış aydınlatması Yolların bakım ve onarımı

Belediye hizmetleri için bireyler ve tüzel kişiler aşağıdaki yollara başvurabilirler:

- Servis erişim noktasına doğrudan kişisel temas ile;
- Telefon ile;
- Yazılı bir istek göndererek;
- Elektronik biçimde (Momunaliyev N., 2014).

Belediye hizmetleri ile kamu hizmetleri ücretli ve ücretsiz olarak verilmektedir. Çeşitli vatandaş kategorilerinin tercihleri ve ihtiyaçları göz önüne alındığında, günümüzde yerel yönetimlerin yapamadığı tüm belediye hizmetlerinin ücretsiz olarak sağlanmasını sağlamak için gerekli kaynaklara sahip değillerdir.

Belediye hizmetlerinin ücret bazında sağlanmasına ilişkin kriterler, 3 Haziran 2014 tarih ve 302'de Kırgızistan Cumhuriyeti Hükümeti tarafından onaylanan, belediye hizmetlerinin sicilinin oluşturulmasına ilişkin Yönetmelikte belirlenmiştir.

- Belediye hizmetleri için – Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti tarafından onaylanan belediye hizmetlerinin temel kaydı;
- Belediye ek hizmetleri için – yerel keneş kararıyla onaylanan ek belediye hizmetlerinin kaydı.

Tüketicie ücretsiz belediye hizmetlerinin sağlanması, ilgili yerel bütçenin fonları pahasına yapılır, yani bütçe onaylanırken, bu hizmetler için gerekli harcamalar sağlanır.

Ücretli belediye hizmetleri için tarifeler, yetkili devlet tekel karşıtı organı ile koordine edilmekte ve Kırgız Cumhuriyeti mevzuatı ile belirlenen şekilde ilgili yerel yönetim veya yerel Özyönetim yürütme organı tarafından onaylanmaktadır.

Ödenen belediye hizmetlerinin alıcılarından tahsil edilen ödeme:

- Hizmetin bir yerel yönetim organı, bölgesel veya yapısal alt bölümü tarafından sağlanması durumunda;
- Hizmet sağlayıcısının emrinde, yürütmeye sunulması halinde;
- Özel şahıslar ve tüzel kişiler belediye hizmetlerinin temel kaydı.

Kırgız Cumhuriyeti "Devlet ve Belediye Hizmetleri Kanunu" uyarınca belediye hizmetleri alanındaki dönüşümlerin özgüllüğü, belediye hizmetlerinin yerel kayıtlarının iki türe ayrılmasıydı:

1. Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti tarafından onaylanan ve tüm belediyeler için aynı olan belediye hizmetlerinin temel kaydı;
2. Yerel otoriteler tarafından belirlenen ek belediye hizmetleri listesi (Decree of the Government of the Kyrgyz Republic, Bishkek, dated January 14, 2015 No. 6 "On approval of the Basic Register of Municipal Services Provided by Local Government of the Kyrgyz Republic").

Belediye hizmetlerinin temel kaydı, Kırgız Cumhuriyeti genelindeki yerel yönetimler tarafından, Kırgız Cumhuriyeti mevzuatı tarafından belirlenen yetkilere uygun olarak, ücretsiz ve bir ücret karşılığında tüketicilere sağlanan asgari belediye hizmetleri listesidir.

Kaynakça: Kırgızistan Cumhuriyeti Kanunu “Devlet ve Belediye Hizmetleri” (Shadybekov K., Tretyakov A.V., Murzaev S.K., Kaparova A.A., 2015).

Belediye hizmetlerinin ek listesi yerel Özyönetim temsilci organlarının ücretsiz veya ücretli olarak karar vermeleri halinde tüketicilere sunulan belediye hizmetlerinin bir listesinde belediye hizmetlerinin temel sicilinde, yerel toplumun ihtiyaçlarına, yerel bütçenin kapasitesine bağlı olarak, idari-bölge birimi yer alır (PCR Resolution dated January 14, 2014 No. 6 “On Approval of the Basic Register of Municipal Services Provided by Local Government of the Kyrgyz Republic”).

Ülke içindeki köy kuruluşlarından biri tarafından sağlanan ek belediye hizmetlerini, örneğin: kışın ısınma mevsiminde yalnız yaşayan fakir insanlara kömür sağlanması. Bu hizmet yaşlı vatandaşları desteklemeyi, yaşlı kuşaklara destek olmayı ve bakmayı amaçlamaktadır.

- Zor yaşam koşullarında aileler için sosyal ve yasal hizmetlerin organizasyonu. Bu hizmet aile kurumunun toplumun temeli olarak korunması ve teşvik edilmesini amaçlamaktadır;
- Yoksul ailelerden 2 yaşına kadar olan çocuklara ücretsiz süt sağlanmasının düzenlenmesi. Bu hizmet genel sağlık bakımı için gerekli beslenmeyi sağlamaya ve fakir ailelerin çocuklarına bakmaya yardımcı olmayı amaçlamaktadır;
- Yaz kamplarında engelli çocuklar için yaz tatili organizasyonu. Bu hizmet fiziksel nedenlerden ve maddi yetenekleri olmayan sağlık nedenlerinden dolayı, engelli çocukların sosyalleşmesine yardımcı olmayı amaçlamaktadır;
- Yerel vatandaşlar arasından spor yarışmalarına ve okul yarışmalarına katılmak için okul ulaşımının organizasyonu. Bu hizmet kültürel kişisel gelişime, bağlılığın bir tezahürüne ve aidiyet duygusuna, yetkililerin ayıl aymak sakinleri arasından çocukların başarılarına olan ilgisine katkıda bulunacaktır.

3.3.BELEDİYE HİZMETLERİNİN BELİRLİ ÖZELLİKLERİ:

- Hizmetlerin kesintisiz (çoğu için - 24 saat boyunca) sunulması ihtiyacı;
- Kişinin ikamet ettiği yere mümkün olduğunca yaklaşmak için yerleşimin ülkesinde hizmet sunumunu dağıtma ihtiyacı (büyük şehirler için bu çok zor bir iştir);
- Hizmet tüketicilerinin sayısındaki artış, herkes için faydalarının azalmasını gerektirmez ve bir hizmete duyulan ihtiyacın karşılanması, diğerine duyulan ihtiyacı azaltmaz (“rakipsiz” mülk);

- Sınırsız sayıda tüketicinin belirli belediye hizmetlerine erişimini kısıtlamanın pratik olarak imkansızlığı;
- Belirli belediye hizmetlerinin uygulayıcılarının yerel tekelliği (su, elektrik vb.). Bu tür hizmetler yerel yönetimler için özel olarak önem arz etmelidir.

Erişilebilirlik: sağlanan devlet ve belediye hizmetleri, tüm servis alıcı kategorileri için erişilebilir olmalıdır.

Kalite güvencesi ve alıcıya yönlendirme: devlet ve belediye kurumları, alıcıya yüksek kaliteli devlet ve belediye hizmetleri sunmakla yükümlüdür, onların tedarik prosedürleri hizmet alıcının maliyetlerini en aza indirmeyi hedeflemelidir.

Hesap verebilirlik: devlet ve belediye kurumlarının hizmet faaliyetleri hakkında düzenli olarak hazırlanmaları ve kamuya rapor vermeleri gerekmektedir.

Şeffaflık: devlet ve belediye hizmetlerinin alıcıları hizmetlerin sağlanmasında devlet ve belediye kurumlarının faaliyetlerini tanıma hakkına sahiptir.

Eşit erişim: sağlanan devlet ve belediye hizmetleri, tüm hizmet alıcı kategorileri, belirli vatandaş kategorileri için ayrımcılık yapılmalı ve fiziksel yetersizlik, dil, ırk, din, milliyet temelinde hizmet vermeyi reddetmelidir. Tüketici katılımı – tüketiciler devlet ve belediye hizmetlerinin birleşik devlet kayıtlarının oluşturulmasına, standartların geliştirilmesine ve devlet ve belediye hizmetlerinin sunumunun değerlendirilmesine katılırlar.

Verimlilik: sağlanan ve fayda-maliyet oranına en uygun devlet ve belediye hizmetleri (Decree of the Government of the Kyrgyz Republic, Bishkek, dated January 14, 2015 No. 6 "On approval of the Basic Register of Municipal Services Provided by Local Government of the Kyrgyz Republic").

3.4. BELEDİYE HİZMETLERİNİN PERFORMANSI

Şimdiye kadar birçok insanın kafasında maddi ürünlere kıyasla ücretsiz veya düşük hizmet maliyeti fikri korunuyor. Hizmet sunumuna katılan çalışanlar çalışmalarını için uygun ücret alırlar.

Pek çok hizmetin sağlanması, özel ekipmanların, binaların, binaların vb. tüketimini, kazanımını ve bakımını da belirli maliyetler gerektiren kullanımını içerir. Bu nedenle yalnızca her hizmet için ödeme yapmak değil, aynı zamanda tedarikçinin giderlerini telafi

edip en az asgari karı alabileceği kadar ödeme yapmak gerekir. Aksi halde, piyasa ekonomisinde kimse belediye hizmeti veremez.

Yerel yönetimlerin belediye hizmetlerinin sunulması için ihtiyaç duydukları finansal kaynakların miktarı, bunlar için özel olarak kimin ödeme yapacağına bağlıdır: Tüketici, yerel bütçe veya bunların her ikisi. Sanatçının kendisi için fark etmez. Diğer şeylerin eşit olması ile, yerel yönetimler belediye hizmetlerinin tüketicilerinin kendileri için ödeme yapmasıyla ilgilenmektedir. Tüketici tarafından hizmet için ödeme yapmanın faydaları şunlardır:

- Tüketici tarafından hizmetin niceliksel ve niteliksel olarak değerlendirilmesi olasılığı sağlar;
- Ekonomik hizmet tüketimine ilgi vardır;
- Sanatçının kalite çalışmasını teşvik eder.

Belediye hizmetleri için ücretsiz veya düşük ödeme hem yükleniciye hem de tüketiciye zarar verir ve ayrıca her zaman düşük kaliteli çalışmalara ve kaynakların israfına yol açmasına neden olur.

Belediye hizmetleri için en uygun ödeme şeklini belirlemek için sınıflandırmalarını sunacağız.

Özel hizmetler tedarik ve tüketimlerinin doğada bireysel olması yani belirli sanatçılar ve tüketicilerle ilişkili olmaları ile karakterize edilir. Tüketici bireysel müşteri olarak hareket eder. Bu durumda, hizmetlerin kalitesi tüketici tarafından ölçülebilir.

Bu servisler yerli ve ticari hizmetlerin, taksilerin vb. çoğunluğunu içerir. Piyasa ortamında geçerli fiyat ve tarifelerle tüketiciler tarafından ödenir. Kamu hizmetleri üretim ve tüketiminin doğada sosyal olması ile karakterize edilir. Tüketim zaman içerisinde üretim veya ödeme ile ilgili değildir ve hacim ve kalite tüketici tarafından doğrudan ölçülemez. Kamu servislerine bölgenin iyileştirilmesi ve bahçeciliği, yolların ve kamusal alanların bakımı, kamu düzeni koruması, yangın güvenliği, mezar alanlarının bakımı vb. Bu hizmetleri devlet bütçesinden ödenmesi gereklidir.

Hükmü biçimindeki kamu hizmetleri ancak tüketimin niteliğinde özel ve esasen sosyal olarak önemlidir. Bunların herkese karşılanmaları Kırgız Cumhuriyeti Anayasası tarafından garanti edilir. Sosyal açıdan önemli hizmetler arasında maddi refah seviyesine

bakılmaksızın, devletin her vatandaşa güvence altına aldığı, sağlığın korunması, eğitim alma imkanı, kültürel kazanımlara erişimi sayılabilir. Aynı zamanda, bu hizmetlerin ekonomik tüketimi sağlanmalıdır. bu nedenle, kişisel ve bütçe finansmanının bir kombinasyonu ödemeleri için uygundur ve aralarındaki oranlar nüfusun farklı grupları için çok farklı ve çeşitli olabilir (Mechanisms of interaction of local government with the state: a necessary condition for regional development // Municipality, №2, 88. 2019).

"Bütçe" belediye hizmetleri tamamen veya kısmen yerel bütçeden finanse edilen hizmetlerdir. Bunlar arasında kamuya açık ve sosyal açıdan en önemli hizmetler bulunur. Özel hizmetler de bazı durumlarda bütçe tarafından karşılanır.

Örneğin, bazı şehirlerde bazı sosyal gruplar için kuaför ve hamam hizmetlerinde ayrıcalıklar verilmiştir.

Bu durumda, bütçe üreticiye gelir kaybını telafi etmelidir. Bazı pahalı hizmetler almak için, çeşitli sigorta sistemleri üçüncü bir finansman kaynağı olarak kullanılabilir (tarife ve bütçe finansmanı hariç). Örneğin, sağlık veya yangın sigortası.

Yerel yönetimler, tüm bütçe hizmetlerinin yanı sıra, yerel tekeller hizmetlerini doğrudan yönetmeli veya kontrol etmelidir.

Belediye hizmetlerinin sunulması için bütçe fonu tasarrufu ihtiyacı hizmet hacminin değerlendirilmesi konusunu gündeme getirmektedir. Doğrudan bir sayaç (yaşam alanının büyüklüğü, elektrik, gaz, su, zaman bazlı ödeme için telefon kullanımı vb.) olduğunda sorun oluşmaz.

Ancak genellikle dolaylı olanlara başvurmak gerekir:

- Kişi başı (su sayacı yokluğunda su);
- Kurulmdan (radyo, saatlik ödeme olmadığında telefon);
- Giriş için (belediye araçları, müze);
- Metrekare başına yaşam alanı (metre yokluğunda ısı enerjisi, çöp toplama, asansör).

Hizmet hacminin dolaylı bir ölçüsünün seçimi her zaman açık değildir ve analiz konusu olmalıdır. Dolaylı sayaçların kullanılması genellikle tedarikçiye yarar sağlar, çünkü irrasyonel maliyetleri ve üretim kayıplarının gizlenmesini sağlar. Bu nedenle, mümkün olan her yerde, belediye hizmet hacminin doğrudan ölçümüne geçilmelidir.

Ayrıca, belediye hizmetleri için ödeme farklı tüketici kategorileri arasında dağıtım sorunu da önemlidir. Burada iki prensip kullanabilir:

- "miktarda eşitlik" ilkesi – ödeme, herkes için tek bir oranda yapılır;
- "ödemede eşitlik" ilkesi – tarifenin büyüklüğü ödeme gücüne bağlı olarak değişir (Decree of the Government of the Kyrgyz Republic, Bishkek, dated January 14, 2015 No. 6 "On approval of the Basic Register of Municipal Services Provided by Local Government of the Kyrgyz Republic").

3.5.SONUÇLARIN ANALİZİ

Herhangi bir belediye hizmetinin uygulanmasının ve verimliliğinin değerlendirilmesi önemli konulardan biridir. Sınırlı mali kaynaklarla, belediye yetkilileri sürekli olarak hangi bütçe hizmetlerinin ve hangi hacimde hizmet verileceği sorusuna karar vermelidir. Verimlilik, nüfusun belirli ihtiyaçlarının karşılanma derecesini belirten göstergeler veya bu hizmetin eksikliğinden kaynaklanan kayıplar kullanılarak belirlenir.

Bu türdeki en önemli gösterge nüfusun şikayet miktarının artması veya azalmasıdır. Bazı servis türleri için özel performans göstergeleri kullanılabilir: Otobüs durağında şehir içi ulaşım için bekleme süresi, evsel atıkların uzaklaştırılma sıklığı, ısıtma süresi boyunca dairelerde sıcaklık, konut stokunun işleyişinde kazanın ortadan kaldırılması için öngörülen süre, şehir içi yolların durumu, ambulans çağırma, vb. Bu göstergeler belediye sosyal standartlarına göre oluşturulmalıdır.

Yerel yönetimler, her bir hizmetin etkinliğini değerlendirebilmeli, elde etme sonucunu (hizmetin etkinliğini değerlendirmekle birlikte) ölçebilmeli ve bu karşılaştırmaya dayanarak öncelikler arasında seçim yapabilmelidir.

Bu Yasa ile YY'in kendi işlevleri olarak tanımlanan işlevlerin tümü YY organları tarafından algılanmamaktadır. Kırgızistan Cumhuriyeti'nin topraklarındaki insani gelişme düzeyi YY'in gelişmesiyle belirlenir. Burada YY düzeyinde insani gelişme için bir ortam yaratan temel hizmetler verilmektedir. Burada bir kişi daha ileri yaşam yolunu büyük ölçüde belirleyen ilk ve orta öğretimi alır. Burada kişisel gelişim fırsatları açılır veya açılmaz. Burada birinci basamakta tıbbi bakım sağlanmakta ve hastalıkların önlenmesi gerçekleştirilmekte, insan sağlığının temel bileşenleri anne ve çocuk sağlığı, obstetrik bakım ve çevre koşulları ile sağlanmaktadır. Burada çocuklar büyüyor, genç kuşak gelişiyor, gelecekteki kişiliğin ve vatandaşın kültürel ve sosyal becerileri oluşuyor,

gelenekler doğuyor, yaşıyor ve ölüyor; ya bireyin yüksek düzeyde bir gelişmeyi gerçekleştirmesine ve ilerlemesine yardımcı oluyor (National report on human development in the Kyrgyz Republic, 2012.). Dolayısıyla yerel halkın çıkarlarının, çeşitli sosyal grupların ve özellikle vatandaşın sosyal açıdan savunmasız kesimlerinin çıkarlarının en üst düzeye çıkarılmasına özel önem verilmesi gerektiği belirtilmelidir.

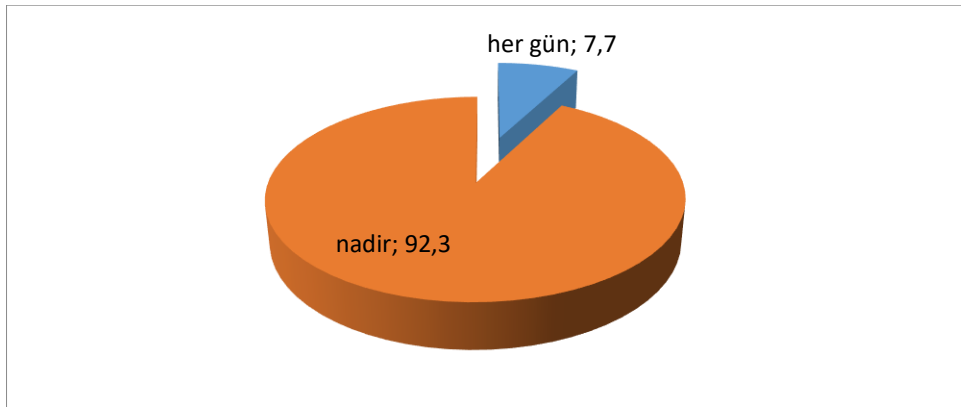
Bu çalışma Talas Bölgesi örneği üzerinde rastgele örnekleme yöntemiyle ve 28 yerel hükümet temsilcisini kapsayan görüşmelerle yapılmıştır. Çalışma Ekim 2018'de yapılmıştır.

Belediye hizmetleri temsilcileri “İnsanlar belirli konular için size ne sıklıkta başvuruyorlar?” sorusuna cevap verirken % 7,7'si “her gün” ve % 92,3'ü “nadiren” ele alındığını söyledi.

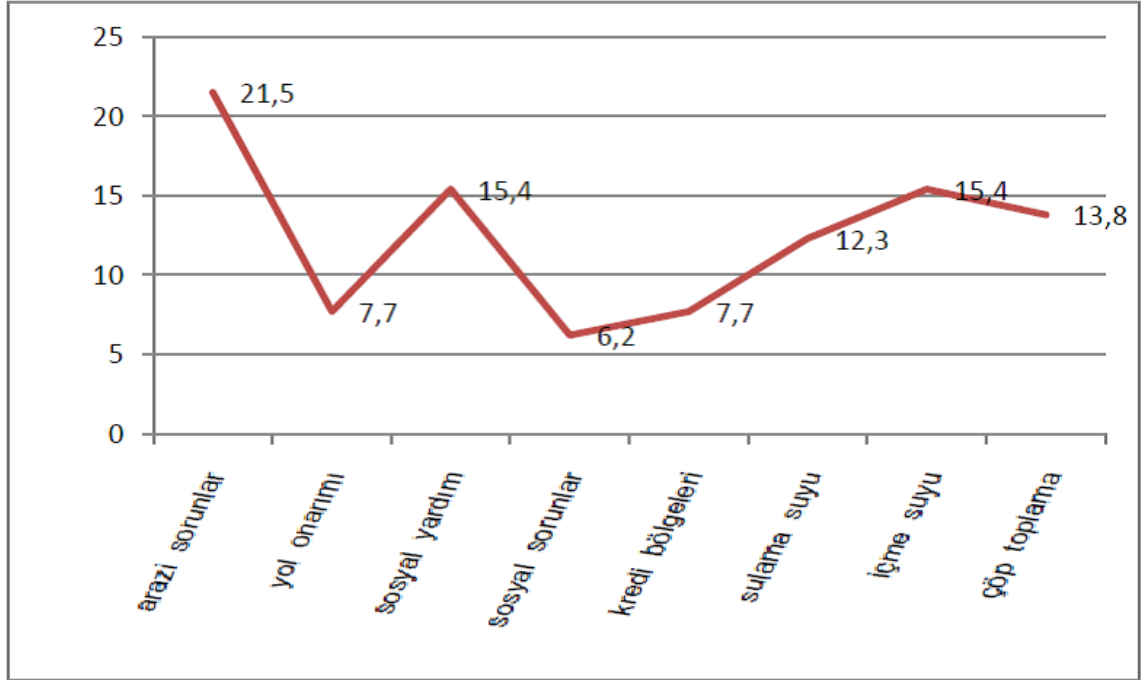
Başvurmuş olan vatandaşların çoğu toprak sorunları % 21,5, “temiz, içme suyu”, “sosyal yardım” -% 15,4, çöp toplama % 13,8 ile ilgili başvurmuştur. Yerel yönetim temsilcilerinin çalışmasının sonuçları şu anda günceldir. Vatandaşlar sık sık arazi ile ilgili ve sosyal sorunlara yönelmektedir. Katılımcılar çöp toplamanın kötü organize edildiğini belirtmişlerdir.

Özellikle yaz aylarında sulama suyunun sorunları artmaktadır. Bu sorularımızda genel olarak ortaya çıkan problemleri gündeme getirdik. Sonraki çalışmalarda her bir hizmeti, güvenilirliklerini, kalitelerini ve kullanılabilirliklerini vs. ortaya koyacağız. Veriler 1 numaralı grafikte sunulmuştur.

Şekil 1: Vatandaşlar Çeşitli Konularda YY'ya Yöneliyor.

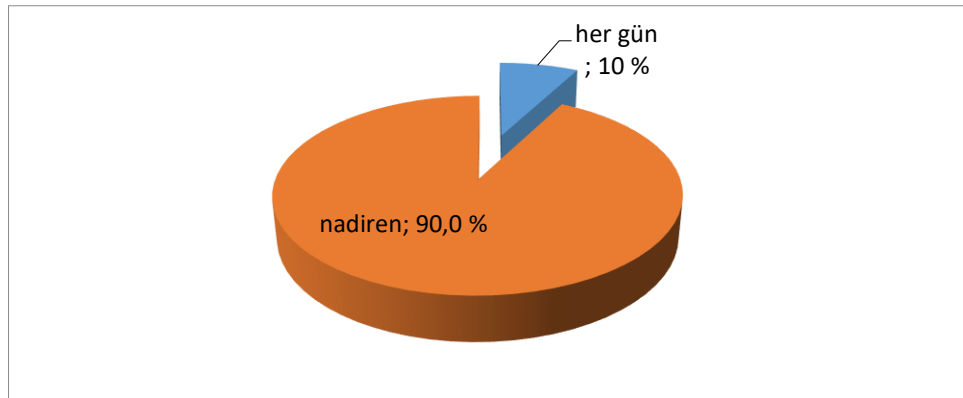

Şekil 2: Vatandaşların Genellikle Yerel Yönetim Temsilcilerine Uyguladığı

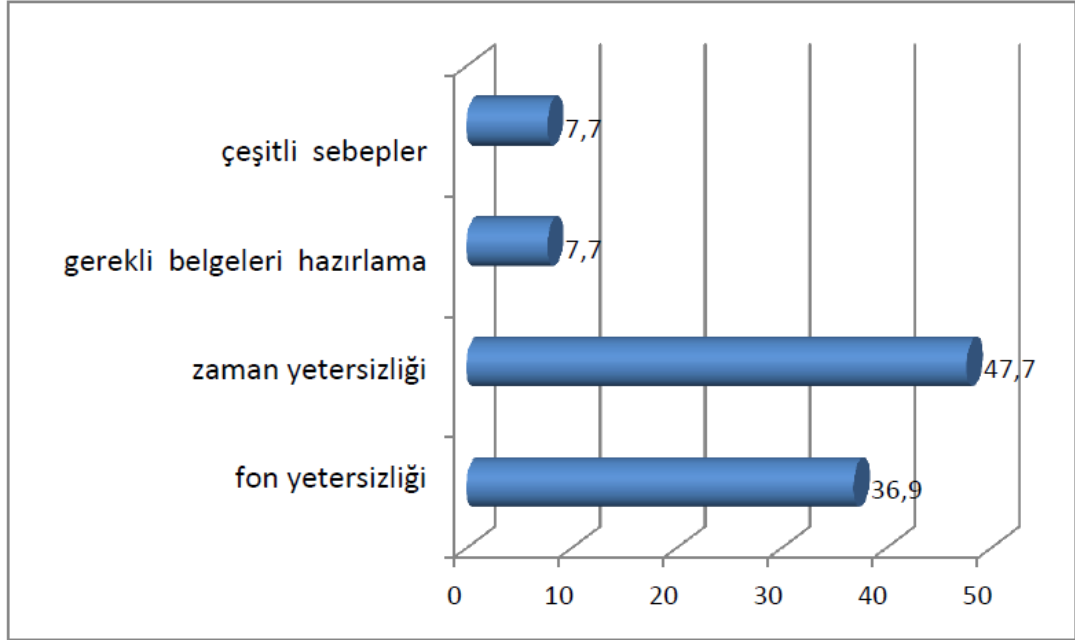
Bu türdeki en önemli gösterge nüfusun kalite ve şikayet sayısındaki artış ve ya azalmıştır. Bazı servis türleri için özel göstergeler kullanılabilir: otobüs durağında bekleme süresi, evsel atıkların çıkarılma sıklığı, ısıtma süresi boyunca evlerde sıcaklık, yolların durumu, ambulans çağırma vs. Bu göstergeler belediye sosyal standartlarına göre oluşturulmalıdır.

Şekil 3: Vatandaşların Yerel Yönetime Olan Şikayetleri

Yerel halk için belediye hizmetlerinin zamanında verilmemesinin ana nedenleri aşağıdaki şemada olacaktır.

Şekil 4: Belediye Hizmetlerinin Zamanında Verilmemesinin Ana Nedenleri

YY temsilcileri tarafından belediye hizmetlerinin iyileştirilmesine yönelik önerilerde kamuya kaliteli hizmet sunmak için tarifeleri azaltmaya odaklanmak, mevcut sistemi elden geçirmek teklifleri bulunmaktadır. Onlardan % 15.4 büyük bir revizyon yapmak için tarifelerde bir artış gerektiğini belirtti.

YY temsilcileri vatandaş ihtiyaçlarını karşılaması gereken yeni hizmet türlerine odaklandı. Vatandaşlar için asıl sorun anaokulu inşaatı, iç yolların onarımı, yatırımların çekiciliği, İnternet kaynaklarının sağlanması ve yeni sosyal tesislerin yapımıdır.

Çalışmanın sonuçları yukarıdaki kamu kuruluşlarının hemen hemen hepsinin tatmin edici, kötü ve çok kötü olarak değerlendirildiğini göstermiştir. Veriler 3 numaralı tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2: Belediye Hizmetlerinin Değerlendirilmesi

Belediye hizmeti	Çok güzel	Güzel	Orta	Kötü	Çok kötü
1. Temizlik (çöp)	0,0	12,1	53,4	22,4	12,1
2. İç kat yolların durumu	0,0	12,1	43,1	22,4	22,4
3. Belediye köprülerinin durumu	0,0	12,1	32,8	32,8	22,4
4. Sokak aydınlatması	0,0	12,1	53,4	12,1	22,4
5. Sokakları yeşillendirmek	0,0	10,3	34,5	43,1	12,1

Tablo 3: Mevcut Kamu Hizmetleri Seviyesi

Belediye hizmetleri	öncekisine göre iyidir	öncekisi gibi	öncekisinden kötü	30
1. Temizlik (çöp)	22,4	43,1	24,1	10,3
2. İç yolların durumu	25,0	36,5	26,9	11,5
3. Belediye köprülerinin durumu	13,5	48,1	26,9	11,5
4. Sokak aydınlatması	12,1	53,4	24,1	10,3
5. Sokakları yeşillendirmek	13,5	48,1	24,1	14,3

Geçtiğimiz yılla karşılaştırarak tesislerin çöp toplama% 22.4'ü daha önce olduğundan daha iyi olduğunu söylerken % 36.5'i iç yolların durumunun öncekinden daha kötü olduğuna inanıyor. % 48,1'i belediye köprülerinin durumunun öncekiyle aynı olduğu gibi “sokak aydınlatması” ve “sokak bahçelerinin” % 24,1'inin öncekinden daha kötü olduğuna inandığını belirtti. Tablo 4'te sunulan veriler.

Bundan yola çıkarak yerel yönetim iktidarın ilk aşaması olarak insana çok yakındır ve vatandaşlar tarafından YY'in faaliyetlerini kontrol etme mümkündür. Bunun dışında YY kuruluşlarının çalışmalarına olan ilginin önemli bir uyarıcısı tatmin veya tatminsizlik derecesidir. Yerel yönetimi daha da yerelleştirmenin ve güçlendirmenin, listelenen hizmetlerin kalitesinin iyileştirilmesine ve insani gelişme koşullarının iyileştirilmesine katkıda bulunacağını söylemeye gerek yok.

Kırgızistan Cumhuriyeti'nin topraklarındaki insani gelişme düzeyi YY'in gelişmesiyle belirlenir. Burada YY düzeyinde insani gelişme için bir ortam oluşturan temel hizmetler verilmektedir. Burada bir kişi gelecekteki yaşam yolunu büyük ölçüde belirleyen ilk ve

orta öğretimi alır, burada kişisel gelişim fırsatları açılır veya açılmaz. Burada birinci basamak tıbbi bakım sağlanmakta ve hastalıkların önlenmesi gerçekleştirilmekte ve insan sağlığının temel bileşenleri anne ve çocuk sağlığı, obstetrik bakım ve çevre koşulları ile sağlanmaktadır. Yerel yönetimi daha da yerelleştirmenin ve güçlendirmenin, listelenen hizmetlerin kalitesinin iyileştirilmesine ve insani gelişme koşullarının iyileştirilmesine katkıda bulunacağını söylemeye gerek yoktur.

4. BÖLÜM

YEREL YÖNETİM SİSTEMİNDE ÇATIŞMA

4.1. TOPLUMDA SOSYAL ADALET FAKTÖRÜ OLARAK YEREL YÖNETİM

Eğitim ve sağlık, yerel yönetim açısından açıkça çelişkili alanlardır. Bunlar bir yandan merkezden yönetilir ve finanse edilir, bir yandan da toplum yaşamının önemli yönleridir. Buradan iki ayrı sonuca varılabilir. Birincisi hükümetin bu konulardaki sorumluluğunu yeniden tahsis etmesi ve finansman ile düzen oluşturması gerekiyor. İkincisi şu anda insani gelişme ile ilgili olarak, yerel yönetim organlarının, gerekli kaynaklara sahip olmadan, eğitim ve sağlık hizmetleri alanındaki sonuçları etkileme konusunda çok şansı azdır.

Yerel keneşler mensuplarının sosyal ve politik rollerinin farkında olduğu ve sürekli çalıştığı yerlerde yerel yönetim yürütme organları toplum içindeki potansiyel çatışma ilişkilerini (ister etnik gruplar arasında olsun, ister başka yerlerde olsun) sürekli kontrol altında tutar, sakin ve istikrar kalır.

2008'den sonra, YY sisteminde doğrudan demokrasi işaretleri ortadan kalktı, seçimler iptal edildi ve YY yürütme organlarının başkanları (bazı temsilcisi) topluma değil, yerel devlet yönetimi tarafından temsil edilen hükümete karşı sorumluydu. Sonuç olarak yerel liderler ve vatandaşlar arasındaki bağlantı son derece zayıflamış ve merkeze olan bağımlılıkları orantılı olarak artmıştır. Böyle bir yerel yönetim sistemi inşa etmenin bir sonucu olarak yerel yönetim organlarının ülkedeki çatışmalar yaşandığı anda topluluklarındaki durumu kontrol edememesi şaşırtıcı değildir. YY organları milletin gözünde devlet temsilcileriyle birlikte bölgelerdeki ilk idari mağdurlar oldukları ölçüde güven ve otoritelerini yitirdiler. Yerel özerk yönetim organlarının itibarsızlaştırılması ve halkın güvensizliği şunlardan dolayı görülmektedir: 2005'te güç nesillerinin değişmesinden sonra kırsal belediyelerin liderleri seçildiğinde halk 20 ile 30 Muhtarlık başkanları görevlerinden alındı. 2010 yazında iktidarın ikinci değişiminden sonra 150'den fazla YY lideri sınır dışı edildi. Bu durum yönetim sistemi birincil düzeyde dengesiz ve

beceriksiz olduğu ortaya çıktı ve bu da çatışmaların artmasına ve kontrol edilememesine neden oldu.

Ayrıca hükümete karşı sorumlu olarak 2008-2010 döneminde YY organlarının başkanları hükümet ve onun liderleri adına konuşuyorlardı ve merkez odaklı eylemleri halkın hoşnutsuzluğuna neden oldu. Sonuç olarak, halkın hoşnutsuzluğu otomatik olarak merkezi yönetime yansıtıldı; bu da aslında her yanlış adımda yerel yetkililerin her insan karşısı eyleminden sorumluydu.

Tüm bunlar yönetim sisteminin bütünlüğünü baltaladı ve tahrip etti ve cumhurbaşkanlığı yönetimini paradoksal bir sonuca götürdü. merkezileşme ve sert düşey aynı merkezi gücü zayıflattı ve yok etti (Albegova I.F., 2015).

Burada sonuç açıktır. Güçlü, yetenekli bir YY sadece yerel sorunların etkili bir çözümü değil, aynı zamanda zemindeki çatışmaların etkin yönetimi yanı sıra ülkedeki bir bütün olarak yönetilen istikrarlı bir sistemdir.

4.2.YEREL HÜKÜMET MEKANİZMALARI

Yerel yönetim izole edilmiş tek etnik, kapalı toplulukların sosyo-kültürel gelişimine entegrasyon etmek için ana mekanizma olabilir. Kırgızistan çok kültürlü bir ülke, ancak coğrafi konumlarından dolayı nispeten izole edilmiş ve tek etnik gruptan oluşan topluluklar var. Çeşitlilik algısı kültürü yoktur ve saldırganlığın gelişimi için zemin kalır. Yerel yönetim yerel topluluklarda çok kültürlü düşüncenin gelişimine katkıda bulunabilecek, diğer etnik ve kültürel gruplarla bilgi alışverişinde bulunabilecek ve koşullar yaratabilecek birimdir. Ancak toplumdaki kültürel ve sosyal çevre üzerindeki etki için yalnızca belediye yetkililerinin arzusu yeterli değil. Zaman kendi kurallarını belirler. Örneğin, gençleri iyi bir şekilde etkilemek için, televizyon ve internet gibi basit şeylerin yanında bilgi teknolojisinin tüm kazanımlarına sahip olması gerekir. Her YY organının bu tür fırsatları yoktur ve her vatandaşın bilgi kaynaklarına erişimini sağlamak için bir devlet politikasına açıkça ihtiyaç vardır. Bölgelerde televizyon ve radyo yayıncılığının organizasyonu ancak cumhuriyet düzeyinde mümkündür. Maalesef, ne radyo ne de televizyonun olduğu; Hatta internetin olmadığı köyler de vardır (Mechanisms of interaction of local government with the state: a necessary condition for regional development, 2019).

Mevcut problemler yıllarca çözülmezse, o zaman insanlar tecrit, aşağılık, yararsızlık hissine girerler. Bu durum onlara baskı yapar. En son haberler hakkında onlarla konuşamazsınız çünkü radyoları yok. Eğitim sağlamak ve bilgiye erişim sağlama devletin görevidir. Bununla birlikte YY kendi adına uyanmalı, insanların özlemlerini dile getirsin ki merkezde bilinsin ve problemleri çözsün, kitleler aşırıya kaçmasın. Tabii ki, sadece umutsuzluk ve kaybedecek bir şeyi olmayan sıradan bir Kırgız vatandaşı protestoya ve diğer radikal eylemlere itiyor.

4.3.ÖYÖ ORGANLARININ BAŞKANLARININ BİLEŞİMİNDEKİ CİNSİYET DENGESİ

Yerel yönetim organlarının başkanlarının bileşimi hakkındaki veriler, nüfusun çeşitli kategorileriyle ilgili olarak eşitsizliğin geliştirilmesi için olası bir ortamı örneğin, gençler, kadınlar ve çeşitli milletlerin temsilcileri göstermektedir. YY’de bu vatandaş gruplarının temsil edilmesinin özelliklerini daha ayrıntılı olarak ele alalım. Toplumsal cinsiyet eşitliği, insani gelişme için şartlar yaratmaya azdır. Kadınların seçilmesi ve YY’ye aktif olarak katılması için ciddi sistemik ve yapısal engeller var.

Kırgızistan Cumhuriyeti Ulusal İstatistik Komitesi “Zaman Bütçesi’nin” yıllık araştırması kadınların çocuk yetiştirme ve yaşlılar ve engelli insanlar da dahil olmak üzere tüm aile üyelerine bakmadaki temel yükü taşıdığını göstermektedir. Aynı zamanda, kadınlar işgücü piyasasına girmek zorunda kalıyorlar ve çoğunlukla ana ekmek kazananlar şeklindedir. Kırsal kesimde yoğunlaşan ataerkil ve dini normlar, kadınların sadece aile ve toplum içindeki faaliyetlerini sınırlandırmakta, birçok geleneksel ritüel ve ritüelleri (tatiller, cenaze törenleri) gerçekleştirme konusundaki iş yükünü arttırmaktadır. Ancak kadınların eğitiminin gelişmesine, ekonomik fırsatlarının genişlemesine ve diğer aile üyelerinin evlerinde ve evlerinde günlük işlerinde yardımına katkıda bulunmuyorlar.

Sosyal altyapının çöküşü (anaokulları, okullardaki günlük bakım grupları) ve kırsal alanlardaki hanelerin doğallaşması kadınların ek üreme yükünü artırdı.

Kırsal kesimdeki genç kadınlar en savunmasız durumda olanlardır. Temel üreme yükünü taşıyorlar. Ancak yerel toplumda karar alma sürecine dahil değiller, ekonomik ve bilgi kaynaklarına erişemiyorlar ve en çok aile ve cinsiyete dayalı şiddet hedefleri oluyorlar. Kadınların böyle bir rolü ve yerel meseleleri (eğitim, aile, sağlık, kültür, eğlence, gençlik)

çözme konusundaki katılımları özellikle de yerel yönetimlerin insan gelişimi için koşulların yaratılmasında gerekli etkiye sahip olmamasına yol açmaktadır. Yerel sıhhi tesisat ve çöp toplama işlemlerine ek olarak yerel öneme sahip konular aynı zamanda toplumsal olayların ortak bir faaliyetleridir. Örneğin, çocukların doğumunda gerçekleştirilen geleneksel törenler, yeni ailelerin kurulması, cenaze törenleri, tatiller ve köydeki koşulları iyileştirme çalışmaları, gruplara ve organizasyonlara katılım, yerel siyasi olaylar, vb. Bu tür bir çalışma çok az dikkate alınır. Ancak gönüllü olarak verilen zamanın önemli bir kısmını ifade eder ve toplulukların manevi ve kültürel gelişimi, örgütün itici gücü ve bir sosyal birimin kendi kaderini belirlemesi için çok önemlidir. Hem kadınlar hem de erkekler toplum işlerinde yer almakla birlikte toplumsal cinsiyet bölümü hüküm sürmektedir. Yerel halkla ilişkilerin yönetiminin gönüllü olarak yapıldığı durumlarda (üç aylık komiteler, ev komiteleri vb.) da kadınlara yüklendiği görülmüştür. Aynı iş için (keneş vekili veya Muhtar başkanı) veya iktidara erişim beklendiğinde erkekler alınır.

Kadınlar tüm belediye konumlarının % 37.0'sini işgal ediyor. Ancak siyasi konumlarda, kadınların payı sadece % 4.0, en yüksek % 13.0, ana % 46.0, yaşlı % 41.0, genç % 34.0 himayesinde % 25.0'ı oluşturuyor. Yani pozisyon ne kadar düşükse, maaş seviyesi o kadar düşük oluyor ve bu pozisyonda da kadınlar kalıyor. Engelli kadınlar için belediye hizmetine erişim benzer bir durumda olan erkeklerden daha kötüdür. Örneğin, 134 engelli birey, 117 erkek ve grup III 51 kişilik engelli kişiler de dahil olmak üzere 17 kadın ve 17'si kadın olmak üzere belediye görevlerinde çalışmaktadır. II. Grup engelli 70'i (% 52), bunlardan kadınlar 17'si (% 24) I. gruptaki engelli insanlar 14 (% 10) (<http://www.municipalitet.kg/ru/article/full/1777.html>).

Tablo 4: Yerel Yönetim Yürütme Organlarının Liderliğinin Cinsiyet Bileşimi (Yerel Yönetim Başkanı ve Belediye Başkanı) (2018 Yılım Sonuçları)

Bölge	bayan	erkek	%
Çuy	4	107	3,6
Oş	1	90	1,1
Narın	3	64	4,5
Batken	0	36	0,0
Isık-Köl	1	63	1,6
Calal-Abad	3	73	3,9
Talas	1	38	2,6
Toplam	13	471	
Ortalama			2,5

Tabloda son 7 yıl içerisinde ülkenin hiçbir bölgesinde çeşitli reform ve ayaklanmalara rağmen kadın milletvekillerinin sayısının yerel politika önceliklerini belirlerken oylarının dikkate alındığı “kritik noktaya” yaklaşmadığı gösteriliyor.

Yabancı deneyim özel ayrımcılık karşıtı önlemlerin bir sonucu olarak kadınları YY organlarında temsil etmenin bu ülkelerin insani gelişme göstergeleri üzerinde olumlu bir etkisi olan yüzde 30 veya daha fazlasına ulaşabileceğini göstermektedir. Pek çok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkenin cinsiyet kotaları koyma ve kadınların seçim süreçlerine katılımını teşvik etme konusundaki deneyimleri, kadınların yerel yönetimlerde karar alma seviyelerinde temsil edilmesi ile bu ülkelerin toplumsal altyapısının geliştirilmesindeki göstergeleri ile cinsiyete dayalı şiddet ve yerel bütçenin şeffaflığı arasındaki doğrudan bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Pek çok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkenin cinsiyet kotaları koyma ve kadınların seçim süreçlerine katılımını teşvik etme konusundaki deneyimleri kadınların yerel yönetimde

karar alma seviyelerinde temsil edilmesi ile bu ülkelerin toplumsal altyapının gelişmesindeki göstergeleri toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ile mücadele ve yerel bütçenin şeffaflığı arasında doğrudan bir ilişki olduğunu kanıtlamaktadır. Aynı zamanda, yerel seçimler, kadınların siyasette karar alma süreçlerinde daha fazla ilerlemesinde çok önemli rol oynuyor (Ibrayeva G., Karybaeva M., Kochorbaeva Z., 2006.).

Son yıllarda yerel topluluk öncelikleri çoğu durumda altyapı hizmetleri (içme suyu, çöp toplama, yerel yolların onarımı) için temel ihtiyaçların karşılanmasından özellikle eğitim, kültür ve spor alanlarında olmak üzere çeşitli sosyal sorunların çözülmesine kaymıştır. Birçok belediyede spor alanları kurulmakta, spor salonları açılmakta, yarışmalar düzenlenmektedir. Ancak bu spor tesislerinin büyük çoğunluğu çoğunlukla erkeklerle meşgul olabilecek sporların gelişimi için tasarlanmıştır. Böylece belediyelerde futbol sahaları kuruluyor, güreş, boks, antrenör ve diğerleri için odalar açılıyor. Bu nedenle spor bölümlerinin ve nesnelere küçük erkek çocuklar delikanlılar ve erkekler için uygun olduğu, ancak kızlar ve kadınlar için uygun olmadığı ortaya çıktı. Bu spor tesislerini kullanan cinsiyet dengesi hakkında bir istatistik yoktur. Ancak erkekler için spor tesisleri hakkında onlarca haber varsa, kadınlar için spor hizmetlerinin açılmasıyla ilgili haberler o kadar nadirdir ki, sansasyona benzer. Her şeye rağmen çok nadir olsa bile vardır. Mesela, Çuy vadisindeki Grazd köyünde kadınlar için bir spor salonu açıldı ve Jalal-Abad'daki Masa köyünde bir kız voleybol takımı düzenlendi.

Ancak bunlar gerçekten nadir haber ve olaylar (<http://www.municipalitet.kg/ru/article/full/1777.html>).

4.4. ÇATIŞMA NEDENLERİ

Yerel yönetimler kaynak yönetimini şeffaflaştırmak için her türlü çabayı gösterdi. Bunlara erişimin herkes için eşit olduğu ve burada çatışma potansiyelinin azaldığı ve insanlar adil yönetimi görür ve onlara katılıyorlar. Ancak YY organları tarafından kabul edilen yolsuzluk ve adaletsizlik nedeniyle çatışma potansiyelinin devam ettiği, insanların birbirlerine güvensizlik dolu oldukları ve hatta yönetim organlarının daha da fazla olduğu durumlarda çatışmaların her an patlayabileceği topluluklar var. Bütün bunlar ülkedeki bir bütün olarak sosyal istikrarı önemli ölçüde etkiliyor.

İnsani gelişme ortamının en yakın hükümet düzeyinde iyileştirilmesi her bir sosyal grubun, her bir vatandaş kategorisinin özellikle de kadınların, gençlerin ve farklı milletlerin temsilcilerinin çıkarlarını temsil etmek ve korumak için eşit koşullar sağlanmadan mümkün değildir. Yerel istikrarın sosyal istikrarı sağlamadaki rolü büyüktür. Bununla birlikte Kırgız toplumunun istikrarını sağlayan ana etken yerel yönetim tek ve hatta daha fazlası olarak kabul edilemez. Bunların çoğu tüm devlet organlarının ve yerel yönetim organlarının çalışmalarında katı bir yasallık sağlamak için, yasa önünde herkesin eşitlik politikasının uygulanmasından sorumlu olması gereken devlet organlarına (parlamento, hükümet, kolluk kuvvetleri, mahkemeler) bağlıdır. Ayrıca, sivil toplum ve dış aktörler (devletler ve uluslararası örgütler) gibi başka faktörler de vardır.

Çatışma nedenlerini etkisiz hale getirmenin ilk ve en önemli koşulu, yasaların önünde herkesin eşitliğine, hukukun üstünlüğüne dayalı ulusal bir ideolojinin getirilmesidir. Başka bir deyişle, çoğu çatışma yasalarla ilgili eşitsizlik ve vatandaşlar ile ilgili olarak kanun uygulayıcı uygulamasında eşitsizlikten kaynaklanmaktadır. Kaynaklar ve bunlara erişim çatışma nedenlerinin derecesinin sadece ikinci satırını kaplar (Chekirov A., 2012).

Çatışma nedenlerini etkisiz hale getirmenin ikinci ön şartı hem hizmetlerin sağlanmasında hem de kaynakların aranması ve elden çıkarılması alanında (belediyenin finansmanı ve mülkiyeti) hem de kaynaklarının aranması ve bertaraf alanında (belediyenin finansmanı ve mülkiyeti) geniş yetkilerini sağlayan etkili bir yasal çerçevenin oluşturulması yerel yönetim organlarının kontrolü ve hesap verebilirliğidir.

Üçüncü önkoşul yasanın uygulanmasına ilişkin açık bir devlet kontrol sisteminin oluşturulması ayrıca kanunun norm ve şartlarını ihlal etmek için yapılan yasal yaptırımların kesin ve kötüye kullanılmasındır.

Çatışmaların nedenlerini etkisiz hale getirmenin dördüncü koşulu, yerel yönetim organlarına yeterli mali kaynakları sağlamak veya vergi tabanını genişleterek kaynaklarında (bütçe) bağımsız bir artış için koşullar yaratmaktır. Son olarak, beşincisi, belediye personelinin eğitimi ve yeniden eğitilmesi için gerçek fırsatların yaratılmasıdır.

4.5.MUHTARLIK YAPISINDA İNSAN KAYNAKLARI POTANSİYELİ

Yerel yönetim organlarının vade ve kapasitesi küresel ademi merkeziyet geleneği tarafından benimsenen gelişmiş özyönetim kaçınılmaz uyduları ile kıyaslanarak ölçülmektedir. Bu uydular politik, idari ve finansal özerklidir.

Bu özerkliklerin derinliği ve anlamlılığı yerel yönetimin serbestlik derecesi yalnızca merkezin politik iradesine ve ülkeyi yönetme stratejisine değil, aynı zamanda belediyelerin bu özerkliklerden faydalanma ve bunları tam olarak uygulama isteklerine bağlıdır.

OTONOMİ (Yunanca'dan alınmıştır) özyönetim demektir. Terim bir bireye ve bir grup insana veya bir kuruma atıfta bulunmak için kullanılır. Kant'a göre özerk bir kişi makul bir kişinin eylemleri için gerekli bir şart olan eylemlerini kendisi kontrol edebilen bir kişidir. Özerklik; kendi işini yönetebilen bir organizasyon veya topluluktur demektir. Bir grup insanın bağımsızlığı ile bir kişinin bağımsızlığı arasındaki ilişkinin belirlenmesi bir grubun cemaat öz yönetimi ile bu grubun bireysel üyelerinin öz yönetimi arasında Rousseau'nun yazılarında gösterildiği gibi ayırım yapma ihtiyacı ile karmaşıklaşır. Özgüven duygusu özgürlük kavramıyla yakından ilgilidir. Örneğin, bağımsız hareket etmek için (bazı özgürlük tanımlarına göre) sahip olmadığım kaynaklara erişmem gerekebilir. Bunlar özgürlüğümün ve bağımsızlığımın sınırlarını genişletir (Underhill, D., Barrett, S., Burnell, P., Bern, P., et al. ed., 2001). Bu nedenle YY'in geçmişi, bugünü ve geleceği insani gelişme bağlamında göz önüne alındığında, personel potansiyelini idari özerkliğin bir parçası olarak anlarken yerel yönetim kuruluşlarının politik, finansal ve personel potansiyelini değerlendirmeye çalışmalıyız.

Raporun yazarları, yasama yetkilerini bir yana bırakarak, yerel özerk yönetimin yasal siyasi özerkliğini bir yana bırakarak, raporun yazarları, yerel özerk yönetim organlarının vatandaş ve yerel özerk yönetim organları tarafından siyasi potansiyelinin değerlendirilmesine yöneldi. Böyle bir görüş haklı ve yerel özerk yönetimin doğasından kaynaklanmaktadır. Başka bir deyişle bunlar Kırgızistan Cumhuriyeti Anayasasına uygun olarak özerklik hakkına sahip olan, siyasi özerkliğin derinliğini ve derecesini belirleyebilecek olan vatandaşlar. Bu nedenle yerel yönetim sisteminin inşası sırasında ve

ademi merkeziyetçilik sürecinde öncelikle, YY ile ilgili mevzuatın geliştirilmesinde daha önce hiç yapılmamış olan vatandaşların beklenti ve tercihlerini dikkate almak gerekir (Constitution of the Kyrgyz Republic of June 27, 2010).

4.6.MUHTARLIK YAPISINDAKİ SOSYO-PSİKOLOJİK İKLİM

Kırgızistan'ın sosyo-ekonomik reformlar yolunda yaşadığı geçiş dönemine, nüfusun önemli bir kısmının yaşam koşullarında iyileşme ve bozulmaya yol açan olumlu ve olumsuz eğilimler eşlik ediyor. Bunun bir sonucu olarak, toplumun sosyal ve mülksel tabakalaşması sürekli büyümektedir. Ekonomik reform küçük ve orta ölçekli işletmelerin büyümesine yol açtı ve bazı girişimciler gizli bir şekilde faaliyet göstermeye başladı. Kırgızistan'daki gölge ekonomi şu şartlarla koşullanmıştır: ekonomik ve devlet alanlarında hızlı ve radikal bir reform süreci; Aynı zamanda, yasal ve düzenleyici çerçevenin kusurlu olması ve iktidarlık gücünün "zayıflığı". Devlet kurumlarının ve ekonomik kuruluşların gerekli deneyimlerinin olmaması; özellikle ticaret ve hizmetlerde küçük işletmelerin hızlı büyümesi; yüksek düzeyde yolsuzluk; organize suça karşı yetersiz eylem; yüksek vergiler; Nüfusun kırsaldan büyük şehirlere göç etmesi, şehirleşme süreçleri vb. konuları hala çok önemli konulardandır.

Bu noktadan bakılırsa toplumdaki sosyo-psikolojik iklim önemli bir faktördür. Başarılı insan etkinliği için belirleyici faktörlerden biri, iş tatmini olduğu kadar istikrarlı bir iş ve maaş yeridir. Bu durum her bir cemaatte organizasyonun bir bütün olarak niteliğine ve başarısına ve bu grubun bireysel olarak iş düzenlenmesi ve yönetim seviyesine vb. bağlıdır.

Sosyo-psikolojik iklimin oluşumunu etkileyen faktörler arasında yöneticiler ve personel arasındaki ilişki büyük; hatta özel bir rol, oynamaktadır.

Daha ayrıntılı bir şekilde analiz etmek için yerel yönetimin 28 çalışanı arasında bir anket yaptık (YY temsilcileriyle görüşme). Çalışmanın sonuçları şunlardır.

Görüşme yapılan 28 çalışanlardan Muhtarlıkta 2'si (% 10) bir seneden daha az bir süre, 3 yıl (% 22); 4 ila 10 yıl -12 kişi (% 68) çalışırlar. Emeklilik yaşında 18 çalışandan 7'si (% 38,9) çalışıyor. Son 2 yılda kendi isteğiyle bir personel işten ayrılmıştır. Son 3 yılda 10 çalışan eğitildi (% 55). Nitelikli uzman sıkıntısı yoktur. Çünkü anket sorusuna cevap

veren personelin hepsi üniversite mezunu hatta bazıları ikişer diploma sahibidir. Bunların çoğunun çalıştığı işe diplomasına uygundur.

Maaş ile olan memnuniyetsizlik 5 çalışan (% 28,7) tarafından belirtilmiştir. Bir personelin bir aylık maaşı 10000 ile 17000 arasındadır. Çalışma koşulları 3 çalışana göre (% 16,7) uygun değil. Personel motivasyon sisteminden 7 kişi (38,9) memnun. Örgüt verimliliği, yönetici ile çalışanlar arasındaki ilişkiden memnun olanlardan 12 kişi (66,7%). Projeler ile işe çekmek hiç yok sayılır. Ancak planlanıyor. Finansal kaynakların sınırlı olup olmadığı sorusuna 12 katılımcı (% 66,7) cevap verdi. Düzenleme konuları 2 (% 11,1) ile sınırlıydı.

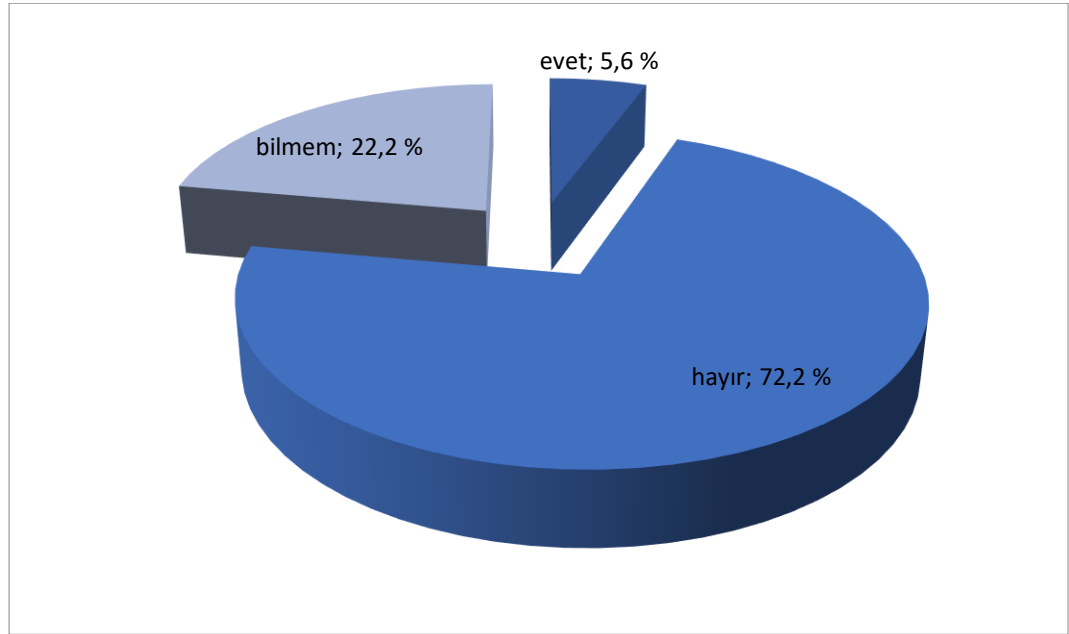
“İşinizi seviyor musunuz?” sorusuna yanıt verenlerin % 72,2'si gerçekten hoşlandıklarını ve katılımcıların % 27,8'inin “muhtemelen hoşlandığını” söyledi.

Bu çalışanların hedefinin kuruluşun hedefleriyle aynı olduğunun sonucudur.

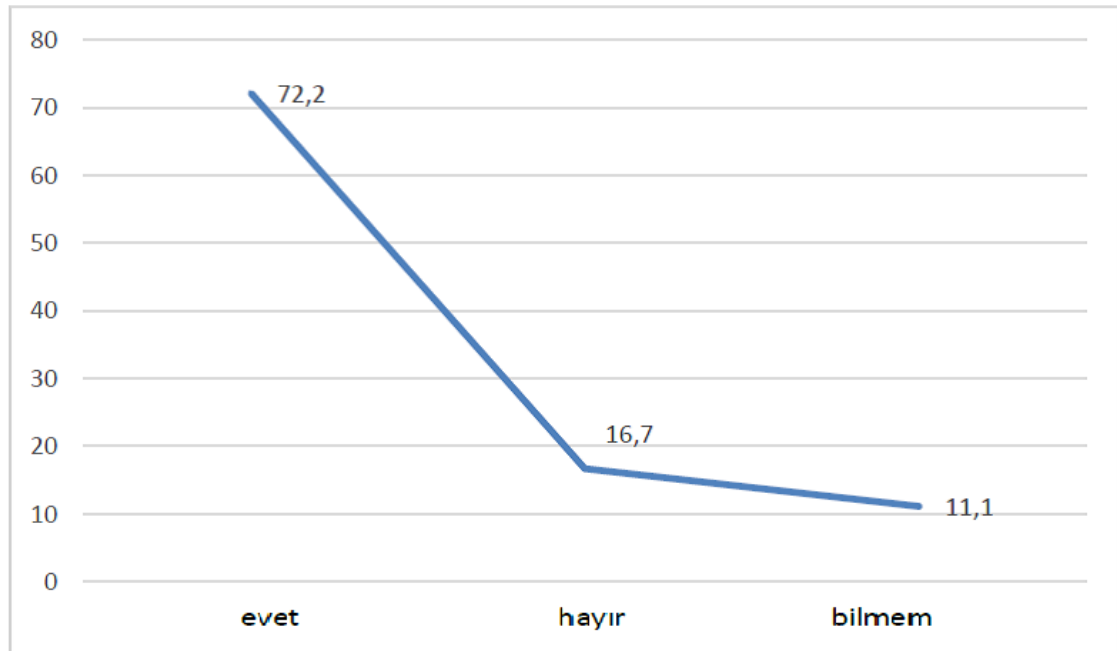
Katılımcılara “İşinizi değiştirmek ister misiniz?” sorusu soruldu. Cevapları da şöyle: Bilmiyorlar -% 22,2, iş yerini değiştirmek istemiyorlar -% 72,2, başka bir işe geçmek istiyorlar -% 5,6.

Bu soruları devam ederek ve çalışmanın mantıksal yapısına devam ederek şu soruyu sordular: “Geçici olarak çalışmadığınızı, şu anki iş yerinize döneceğinizi varsayalım mı?” sorusuna katılımcıların % 72,2 “evet” ve % 16,7 % “hayır” 11,1'i de “bilmiyorum” diye cevaplandırmışlar.

Şekil 5: İş Yerini Değiştirmek İsteyenler

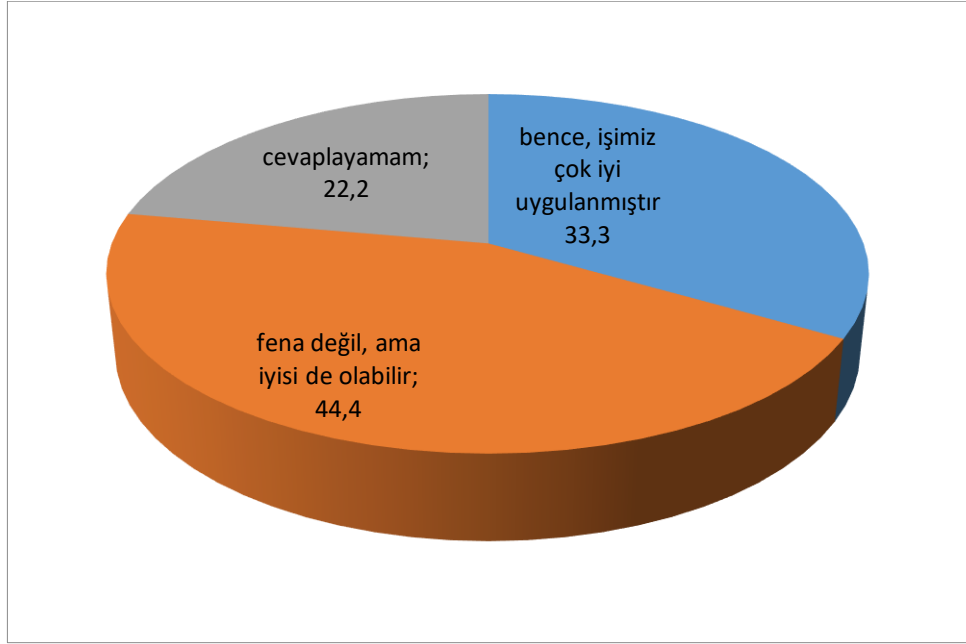

Şekil 6: Önceki İş Yerine Gitmek İsteyenler

Bundan yola çıkarak: «Sizce işiniz ne kadar iyi düzenlenmiştir?» sorusunu cevaplayanların 44,4 % 'fena değil, hatta iyisi de olabilir', 33,3 % 'iyi', 22,2 % 'cevap veremem' cevabını yazmıştır.

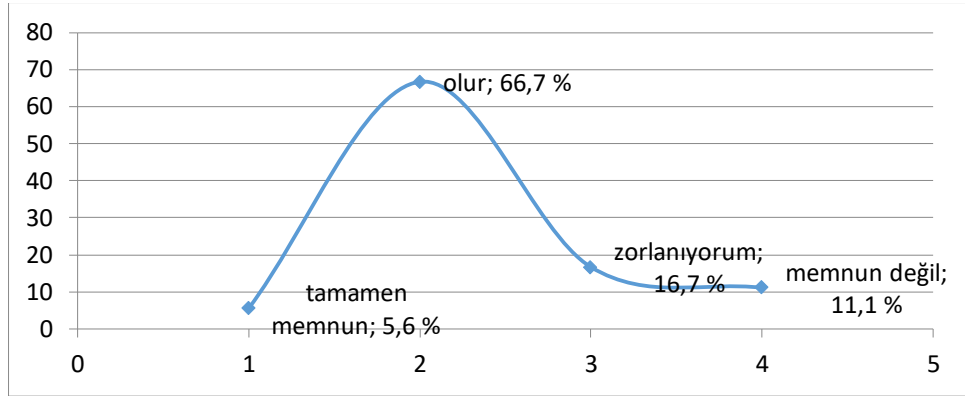
Şekil 7: İşin Düzenlenmesi

Analiz göz önüne alındığında çalışanların ekipmanın durumu hakkındaki şikayetleri açıklandı % 11,1'i 'hiç memnun değil' ve % 22,2'si 'memnun değil', ancak % 61,1'i 'memnun'. Bazı çalışanlar rahatlık ve konfor için kendi teknik ekipmanlarını kullanır. Sonuçlar aşağıdaki grafikte sunulmuştur.

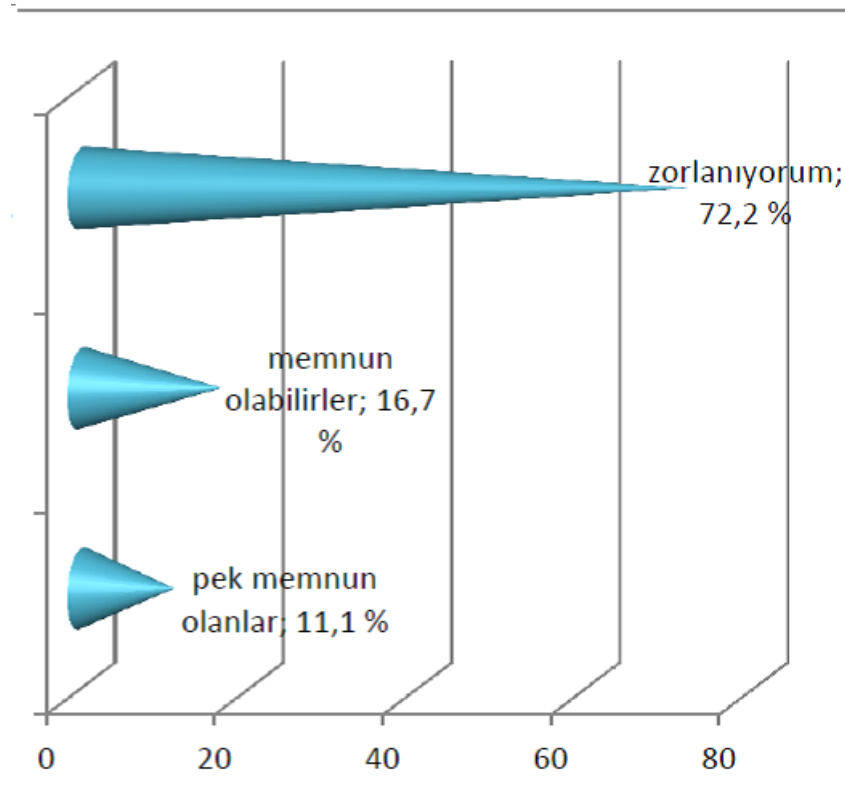
İş güvenliğinin tek biçimliliği m1uhtarlıkta çalışanın psikolojik durumlarını etkiler. Çalışanların 11,1 % memnun değil, % 16,7'si çalışanlar arasında memnuniyet duyduğunu söylemekte zorlandı.

Şekil 8: Personel Arasında İş Güvenliği

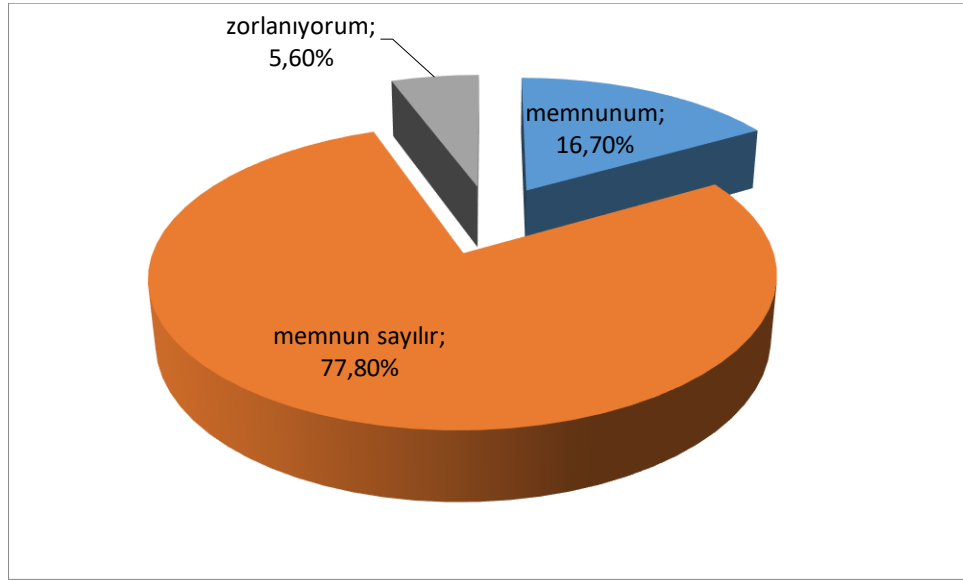
Ücretlerle ilgili bir soru olduğunda, katılımcılar ücretleri açıklamak istemediler. Katılımcılar arasında memnun olanlar 27,8 %, cevaplamaktan zorlananlar 72,2 %. Katılımcıların çoğu maaşların daha da artmasından söz etmişlerdir.

Şekil 9: Maaşlarına Memnun Olanların Oranı

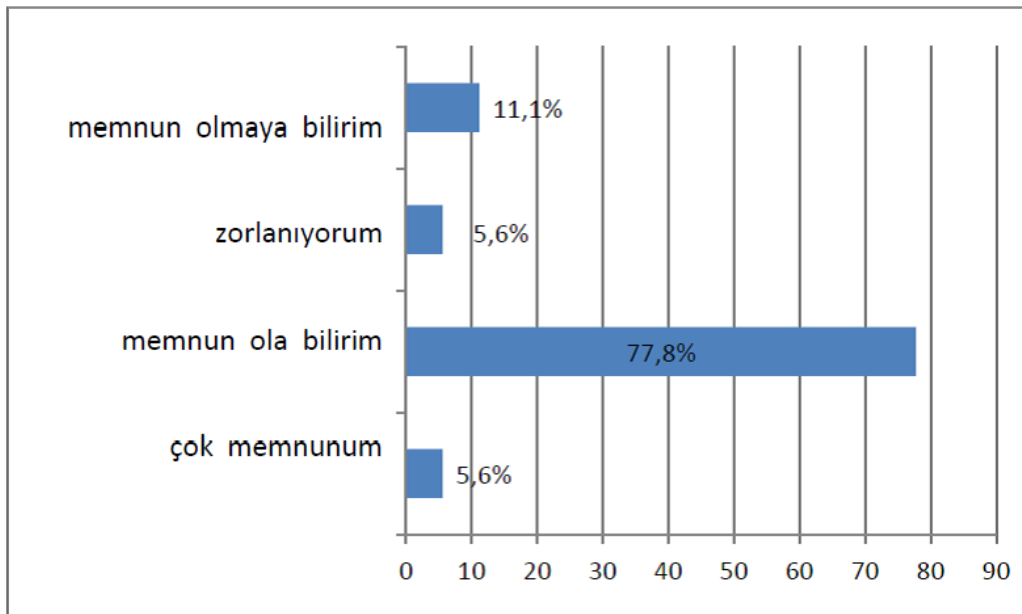
Yönetici ile çalışanlar arasındaki memnuniyetlik oranı şöyledir. ‘Memnunum’ diyenler 16,7 %, ‘memnun sayılır’ 77,8 % ve 5,6 % cevaplamaktan zorlandılar.

Şekil 10: Yönetici ile İlişkiler

İş yerinde seminerler verilir. Seminerler için memnuniyet cevabını verenlerin oranı % 83,4 ve cevaplamaktan zorlananların oranı % 16,7.

Şekil 11: Eğitim İmkkanı

Ayrıca yönetimin örgütsel yapısının bazı zorluklara yol açtığını da kabul edebiliriz. Çalışmanın ikinci bölümünde yerel yönetiminin düzenleme yapısı gözden geçirilirken ele

alınması gereken zayıflıklar ve sorunlar tespit edildi. Çalışmamızda yerel yönetim faaliyetlerinin bir SWOT analizi yapılmıştır.

Tablo 5: Yerel Yönetim Faaliyetlerinin SWOT analizi

<p>Güçlü taraflar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Personel politikası (motivasyon, yeterlilik) - Maliyet yönetimi 	<p>Zayıf taraflar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - iç problemler (düzenleme): - Malzemelerin kullanımdan çıkışı - personel - Finansal sorunlar
<p>Tehdit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Devlet siyaseti (vergi, gümrük v.s.) -yatırımlarla ilgili finansal sorun -personel sorunları 	<p>İmkanlar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - maaşlara zam yapmak - personel siyasetini geliştirmek - personel sorunlarını çözmek -çalışma koşullarını iyileştirmek

- İç problemlerin düzenlenmesi,
- Malzemelerin kullanımdan çıkışı,
- Personel,
- Finansal sorunlar.

Bunun için:

- Personel maaşlarına zam yapmak,
- Personel siyasetini geliştirmek,
- Personel sorunlarını çözmek,
- Çalışma koşullarını iyileştirmek.

4.7. Yerel yönetimin Finansal Potansiyeli

Bugün yerel bütçeler birleştirilmiş bütçelerin %15'ten %20'ye kadar oranını alıyorlar. Bütçe fonlarının sadece % 15'i yerel meselelerle ilgili vatandaşların acil örneğin, yol, su, çöp, kreş vs. sorunlarını çözmeye gidiyor. Bunu yanı sıra Kırgızistan'da yerel bütçeden devlet bütçesi hızla büyüyor. Cumhuriyet bütçesi ulusal güvenlik veya dış politika gibi ulusal öneme sahip sorunlardandır. Aynı zamanda belediyelerin sübvansede edilmesi bir efsanedir, merkezi bir bütçe sisteminin yardımı ile yapay olarak yaratılmış bir durumdur.

Belediyeleri çaresiz ve bağımlı bir durumda tutmak için Kırgızistan Hükümeti bütün parayı merkezde toplar. Ancak bu vatandaşlar için iyi değil. İstikrarsızlık, iç göç akışı, vatandaşların hoşnutsuzluğu, tam olarak yönetimin merkezileştirilmesi ve zemindeki sorunların çözülmemesinden kaynaklanıyor. Bu nedenle Adem-i merkeziyetçilik özellikle de finansal, hem ekonomik kalkınmanın hem de politik istikrarın kolayca desteklenen dönüşüm reformunun esasıdır. Kırgızistan'da finansal ademi merkeziyetçilik genellikle iki kademeli bir bütçeye geçişle bağlantılıdır. Buna rağmen böyle bir hükümetler arası ilişkiler sistemi sıklıkla eleştirilmektedir. Bu eleştirinin objektif olduğunu ve yerel yönetim organlarının mali durumlarını daha iyi hale getirmesi için iki kademeli bir bütçeler arası ilişkiler sistemini engellediğini anlamak gerekir. Bütçe reformunun uygulanmasının analizi iki kademeli yerel bütçenin oluşumu sisteminin yerel öz yönetim ilkelerini tanımlayan tüm gereklilikleri karşıladığını göstermektedir:

- 1) Karar alma süreçlerinde topluluk katılımı;
- 2) Yerel yönetimlerin özerkliği;
- 3) Yerel işleri çözmek için kendi kaynakların yeterliliği;
- 4) Yerel yönetim dallarının devlet organlarıyla ortaklığı (Republic to their own functions of local self-government. Institute for Development Policy, 2011).

Kamu sektöründe reformların yerel düzeyde uygulanmasındaki sorun bir bütün olarak göz önünde bulundurulmalı. Durumu hem yerel bütçenin gelir kısmının oluşumu hem de yürütülmesi açısından ve harcama taahhütlerini sağlama açısından analiz etmelidir. Gelir kaynaklarının azaltılması ile birlikte YY birimlerinin harcama yükümlülükleri özellikle:

- Sosyal hizmet uzmanlarına yönelik ücret artışları (eğitim, kültür, sosyal güvenlik);
- Maaş artışı belediye çalışanı;
- Kamu hizmetlerinin ödemesinin artışı;
- Enflasyon gibi diğer faktörler (Mechanisms of interaction of local government with the state: a necessary condition for regional development, 2019).

Ayıl Ökmötü'nün tüm faaliyetleri yerel yönetim yasasına dayanır ve öz yeterlilik, öz düzenleme ve öz finansman ilkelerine dayanır. Muhtarlık için bu planlar finansman kaynakları bağlamında 22 yerel öneme sahip meseleye, örneğin, yerel bütçe, cumhuriyetçi, cezbedilen hibeler vs. karşılık gelir.

Yerel yönetimler de başta olmak üzere her yönetim organının başkanları yerel meseleleri ele almak için açıkça belirleyici finansman kaynaklarını görevlendirmektedir. Başka bir deyişle, plana bir önlem yazarken yönetici uygulamasını nasıl finanse edeceğini anlamalıdır. Bunun gibi nedenler yerel yönetim organlarının bağımsız olarak belirli görevleri çözme kabiliyetini sınırlamaktadır. Yerel seviyeye aktarılan eşitleme hibeleri hedeflenmez ve miktarları genellikle yalnızca cari harcamaların karşılanmasına izin verir (korunmalı harcama kalemleri, kamu hizmeti maliyetlerinin bir kısmı, diğer cari giderler). Yerel yönetimin geliştirilmesi alanındaki devlet politikası bunları yanı sıra yerel bütçelerin gelir potansiyelini arttırmak için şartlar yaratmayı ve sübvansede edilen belediyelerin sayısını, öncelikle de köy amaçlarını azaltmaya hedeflenmelidir. Eğer mevcut bütçe politikası sübvansede edilen köy hedeflerinin seviyesini azaltmak yerine büyümelerini kısırtıyorsa, bir analize dayalı olarak böyle bir durumun nedenlerini belirlemek ve bütçeler arası ilişkiler sisteminin nasıl geliştirileceğine dair özel önerilerde bulunmak gerekmektedir. Bu durum son yıllarda köy ve yerel bütçelerle ilişkili olarak ortaya çıkan durumdur. Bu nedenle yıllık hedeflerin yerel bütçelerinin gelir potansiyelini arttırmanın ana yolu ulusal vergilerin bölünmesi payında kademeli bir artış düşündürmektedir.

Mali ademi merkeziyet reformları aşağıdaki ilkelere dayanmalıdır:

- Devlet böyle bir bütçeler arası ilişkiler sistemi ve yerel bütçelerin oluşumu ve yürütülmesi için kurallar yaratır ki, yerel yönetimin kar bölümü harcama kısmını karşılayabilsin veya en azından belirli sosyal standartların uygulanmasını sağlayabilsin;
- Devlet yerel yönetim organlarına kendi mali kaynaklarını yönetmede gerçek özerklik sağlar;
- Devlet transfer politikasını şeffaflık, öngörülebilirlik, dağılımdaki eşitlik temelinde oluşturur;
- Devlet bütçe sürecini iyileştirmek, bütçe bilgilerine erişmek ve gelir tahsilatını iyileştirmek için devlet kurumları ve yerel yönetim organları arasında ortaklık sağlar;
- Devlet, yerel yönetim organlarının finansal ve diğer kaynakların yönetimindeki kapasitesini arttırmaya yönelik koşulları teşvik etmekte ve yaratmaktadır. Yukarıdaki ilkelerin çoğunun uygulanmasının ek kaynaklar gerektirmediğine dikkat edilmelidir. Gelir kaynaklarının yeterliliği veya yetersizliği konusu yukarıda belirtilen ilkelerin belirli programlara dahil edilmesi göz önünde bulundurulacak ve karmaşık olarak çözümlenmelidir. Özellikle yerel düzeyde tam tahsil edilme olasılığını sağlamıyorsa ve bunlar için göstergeler daha yüksek bir

seviyeden dikte edildiyse, gelir kaynakları sayısını yerel bütçeyle görmek mantıklı değildir.

Devletin temel görevi özellikle bağımsız finansal yönetim alanında yerel özerk yönetim organlarının gelişimi için koşullar yaratmaktır. Devletin bu ilkelerden en az birini uygulamaması reformun hedeflerine ulaştığını varsaymamıza izin vermeyecektir.

Aynı zamanda yerel yönetim sisteminin temsilcilerinin ücretlerini ve yaşam standartlarını özellikle kırsal belediyelerde diğer hükümet seviyelerine kıyasla en düşükler arasındadır. Bu nedenle kırsal yerel yönetim başkanının asgari ücret oranı aylık 7.000 som, sorumlu sekreter 7.000 som, finansçı 2100 som ve uzman ayda 2100 som maaş alır. Karşılaştırma için, örneğin, eyalet bölge idareleri çalışanları 3.000 som maaş alırlar.

Bu faktör yerel yönetim organlarının kurulmasında kilit bir rol oynamaktadır (hemen hemen her durumda bordro oranları uygulandığı için, LSG personelinin ve yerel devlet idarelerinin gerçekte daha fazla para kazandığı unutulmamalıdır) (Analysis of Kyrgyzstan's New Local Budget. System. Decentralization and Self Local Government Development Program. 2014.).

Yerel yönetim birimlerinde avukat, finansçı, sosyal hizmet uzmanı, çiftçi, bilgisayar teknolojisi uzmanı gibi personellere ihtiyaç duyulmaktadır. Bazı Ayıl Ökmötü'nde hayvan doktoru bile yok. Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti tarafından onaylanan Muhtar personel listesi kırsal bir hükümetin tam zamanlı uzman sayısını sınırlar. Ancak Ayıl Ökmötü Başkanı belirli uzmanları işe alırken kendisi seçme hakkı var. Başka bir deyişle, bir avukat veya veteriner alması gerektiği Ayıl Ökmötü Başkanı tarafından belirlenir. Ancak avukatların ve diğer profesyonellerin niteliklerine ilişkin şikayetler tamamen adildir. Baz ücreti ayda 2100 som ise çalışmak için kaliteli bir uzmanı çekmek gerçekten zor. Yerel yönetim birimlerinden biri olan Odak grup üyesi bir işveren birim olarak yerel yönetim idareleriyle rekabet etmemektedir. Bunun sonucu olarak en nitelikli belediye çalışanlarının kamu hizmetine çıkışı bilinmektedir. Daha önceden sürdürerek gelmiş olan gelenekler sayesinde bölgesel devlet yönetimi YY organlarını alt yapılar olarak kabul etmektedir. Buna göre YY çalışanları yerel devlet idaresine geçişi kariyer artışı olarak algılıyor ve bunun için çalışıyorlar. Sadece birkaç belediye çalışanı YY bağımsız yapısını anlıyor ve yerel devlet idaresinin baskısına dayanabiliyor. Belediye hizmetini kendi uzun vadeli kariyer beklentileri olarak görenler de vardır.

Bunların çoğu "halkın üzerinde durmuş" olanların liderlik niteliklerine bağlıdır. Bu hem ülkenin liderleri hem de Muhtarlık başkanı için aynı derecede geçerlidir. Bireyin insanlık tarihindeki rolü iyi bilinmektedir ve göz ardı edilemez. Günümüzde, insanların izleyebileceği bu insanlarla tanışma ihtimali az. Sovyet döneminde liderlerin ve üretim yöneticilerinin eğitime çok dikkat edilmişti. Bu herhangi bir köyün veya şehrin yönetim hayatının ana yönlerinden biriydi. Bir kişi ancak "lekeleri" yoksa görevde yükselirdi. Bugün nasıl? Son zamanlarda, kentin belediye başkanının seçimi tartışılırken, katılımcılardan biri, bir adayın yükseköğretim olarak sorumlu bir valilik görevlisi için böyle bir gereksinimin kaldırılmasını önerdi. Arkasında üniversite diploması olmayan geçici bir belediye başkanı olarak çalıştığı ortaya çıktı. Savunmasında kişi, bazı yöneticilerin iki yükseköğretime sahip olduğunu ve on yıl sonra diğerlerinden daha kötü çalıştıklarını iddia eden Kırgız Parlamentosu milletvekiline gönderme yaptı. Bana göre, personel yetiştirmede böyle bir yaklaşım kabul edilemez. Bişkek Şehir Keneşi'nin eski başkanı şöyle demiştir: 'Belediye hizmetinde birçok sorun var. Belediye başkanlığı makamına düzgün eğitim görmemiş kişilerin geldiği durumla başa çıkmak için acı bir şekilde mecburuz. En iyisini değil, en kötüsünü seçmek zorundayız. Ne yazık ki, insanların mesleki niteliklerine ve uzmanlıklarına göre istihdam edilmedikleri bir durumla karşı karşıyayız. Durum çok iyi eğitilmemiş bir uzmandan oluşan bir personelin görevlendirilmesi gerçeğiyle ağırlaşıyor' Chekirov A., 2010).

Aynı zamanda, yerel öz yönetim organlarının çalışanları için en az bir defalık eğitim yapmak için kendi çabaları ile çabalayan belediye çalışanlarından mezun olan bazı eğitim kurumlarına haraç ödemek gerekmektedir. Her şeyden önce Kırgız Milli Üniversitesi İdare Akademisi'nin Araştırmalar Merkezi ve Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Enstitüsü'ne dikkat edilmelidir. Aynı zamanda bu eğitim kurumlarında bile eğitim programlarının ve gruplarının oluşumu çalışılan ihtiyaçlara göre değil, üniversitelerin imkanlarına ve mevcut finansman seviyelerine göre gerçekleştirilir.

Belediye çalışanlarının mesleki gelişimi alanındaki durumu nasıl değiştirebiliriz? Muhtemelen her şeyden önce ileri eğitim kavramını formüle etmek ve uygun yasal statüyü vermek gereklidir.

Konsept aşağıdaki soruları yansıtmalıdır:

- Belediye hizmetlerinin geliştirilmesi alanındaki mevcut mevzuatın Konsept hükümlerine uygun olarak getirilmesi;
- Kavramın uygulanmasında yetkili devlet organının rolünün, işlevlerinin, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesi;
- Belediye çalışanın nitelik seviyesine bağlı olarak kariyer olanaklarının ve finansal teşviklerin belirlenmesi;
- Ek eğitim ve sertifikasyon sonuçları arasında bir bağlantıya ihtiyaç duyulması;
- Ek eğitim geçişini onaylayan belge kariyer gelişimi ve parasal teşviklerle ilgili soruları çözmeye bazı avantajlar sağlayan devlet onaylı bir sertifika olmalıdır;
- Sürdürülebilir finansman kaynaklarını belirlemek;
- Hedef kitle ve disiplinler bağlamında belediye çalışanlarının eğitim ihtiyacının değerlendirilmesi için bir sistemin oluşturulması;
- Muhtemelen rekabetçi bir temelde eğitim için “düzen” kavramının tanımı;
- Eğitim sürecini izlemek ve eğitimin YY organlarının işlevleri üzerindeki etkisini değerlendirmek için bir sistemin geliştirilmesi (Sydykbaev Ch.M., Nurmatova G., 2017).

Konsept tüm paydaşların katılımıyla tartışılmalı ve benimsenmelidir: YY konularında yetkili devlet organı, Devlet Personel Servisi, üniversite temsilcileri, LSG organları, uzmanlar. Konseptin uygulanması aşamalar halinde gerçekleşebilirken, ilk aşamada pilot modelden genel uygulama aşamasına sorunsuz bir geçiş için şartlar yaratabilecek uluslararası kuruluşlara önemli bir rol girebilir. Alınan önlemler belediye memurlarının becerilerinin artırılması konularında sistematik bir yaklaşım sağlamalı ve nüfus için daha iyi hizmetler sağlamalıdır. Anket verilerine ve diğer çalışmaların sonuçlarına dayanarak, bu raporun yazarları, bir bütün olarak Kırgızistan'da belediye hizmetlerini ve YY çalışmalarının kalitesini değerlendirmek için etkili bir sistem olmadığı sonucuna varmıştır. Anket verilerine ve diğer çalışmaların sonuçlarına dayanarak bu raporun yazarları bir bütün olarak Kırgızistan'da belediye hizmetlerini ve YY çalışmalarının kalitesini değerlendirmek için etkili bir sistem olmadığı sonucuna varmıştır.

Yerel yönetim çalışmalarının kalitesini ölçmenin tek aracı nüfusun belediye hizmetleri ile ilgili memnuniyet düzeyini incelemektir. Bu aracın adaletli ve yeterliliğine rağmen önemli finansal harcamalar gerektirdiğinden özellikle nadiren kullanıldığı için tek araç olamaz.

Belediye hizmetini güçlendirmek ve YY'in idari kapasitesini güçlendirmek için YY biriminin potansiyelini ve performansını bir bütün olarak ve çalışanlarının her birini ayrı

ayrı değerlendirmek için nesnel ve ölçülebilir kriterler geliştirmek gerekir. Hiç şüphe yok ki, bu değerlendirme sisteminin merkezi kriteri nüfusun yaşam koşullarını ve insani kalkınmayı iyileştirme yeteneği olması gerektiğidir. Hükümet böyle bir sistem yaratmaya çalışıyor, ancak hala gerçek uygulamadan uzak.

4.8. EKONOMİK POTANSİYEL

Yerel yönetim yerel ekonomik kalkınma için bir katalizör olabilir ve vergi tabanının büyümesini etkileyebilir. Yerel yönetim yerel ekonomiyi iş için herhangi bir özel koşulun yaratılmasıyla değil, destekleyici programların uygulanmasıyla çok fazla etkileyebilir. Örneğin, sergiler, fuarlar, festivaller, eğitim, bilgi vb. Ancak yerel ekonomik kalkınma için katalizör olabilmek için yerel öz yönetim hala teknik ve insan potansiyeli bilgi ve finansman yoksundur. Buna ek olarak yerel yönetim Kırgızistan yolsuzluk kronik bir hastalık yönetimi ile başa çıkmak zorunda kalacak. İnsani Gelişme Kavramı ekonomik kalitenin önceliğini ve yaşam kalitesi memnuniyetini etkileyen bir faktör olarak reddedilmesine rağmen, Kırgızistan için ekonomik büyüme, özellikle de topluluk düzeyinde ekonomik büyüme merkezi ve bölgeler arasındaki eşitsizliğe bağlı olarak sosyal ve politik istikrarsızlığa yol açan son derece acil bir konudur.

Bugüne kadar “yerel ekonomik kalkınma” kavramının belirlenmiş ya da genel kabul görmüş bir tanımı yoktur. Bazı uzmanlara göre yerel yönetim için yerel ekonomik gelişme istihdamı artırmak ve yerel vergi tabanını genişletmek için ekonomik büyümenin bir yoludur. Daha geniş bir anlamda yerel ekonomik gelişme yerel aktörlerin ve kuruluşların yeni işlerin kaydedilmesi veya yaratılmasının yanı sıra ticari faaliyetlerin güçlendirilmesi ve desteklenmesi için yerel kaynakları en iyi şekilde kullanmaya çalıştıkları kapsamlı bir stratejidir (Asibaliyev J., Dobretsova N., Narusbayeva U., 2010).

Yerel ekonomik gelişme, yerel, özel, belediye ve devlet paydaşları arasındaki ortaklık anlaşmalarını teşvik eder. Yerel kaynakları ve rekabet avantajlarını daha iyi kullanacak, ekonomik aktiviteyi teşvik etmeyi ve daha fazla iş yaratmayı amaçlayan ortak bir kalkınma stratejisi geliştirme ve uygulama fırsatı sunar.

Yerel ekonomik gelişme, toplumun eğitim, kültürel, spor yaşamını canlandırmakta ve nüfusun tüm kesimlerinin sosyal yaşamını zenginleştirmektedir. Yerel ekonomik

gelişmenin sonucu, istikrar, her ailenin refahındaki gelişme ve her birey için gelişme fırsatlarının genişletilmesidir.

Yerel ekonomik gelişme büyük ölçekli programlar ve stratejiler geliştirmeye kararlı ülke önceliklerini belirleyen ve kuruluşun önceliklerini belirleyen politik kurumun düşüncesinin çevresinde kalmaya devam ederken, halkın gerçek ekonomik faaliyeti belirli bir şehir veya köyde yani bir belediye bölgesinde gerçekleşmektedir. Günümüzde yerel ekonomik gelişme konusu Kırgızistan'da YY'nin daha da geliştirilmesi, bir sivil toplumun oluşması ve ülke genelinde ekonomik reformların yapılması gerektiğinde ön plana çıkmaktadır. Belediye ekonomisinin gelişimi, tetikleme problemini çözer.

Birincisi, şehir ve köy sakinlerinin refahını artırmak, altyapılarını geliştirmek ve sosyal problemleri çözmektir.

İkincisi, bir bütün olarak ülkenin ekonomik potansiyelinin güçlendirilmesidir.

Üçüncü olarak yerel düzeyde ekonomik kararlar alma sürecinde nüfusun, işletmelerin ve bireysel girişimcilerin dahil edilmesi yoluyla bir sosyal dönüşümler tabanı oluşturulmasıdır ([http://cabar.asia/ru/asel-doolotkeldieva-mestnye-vyborny-v-kyrgyzstane-k-bolee-zakrytoj-i-kommercheskoj-politike /](http://cabar.asia/ru/asel-doolotkeldieva-mestnye-vyborny-v-kyrgyzstane-k-bolee-zakrytoj-i-kommercheskoj-politike/)).

Bugün Kırgızistan'da, yerel yönetim organları, bölgelerinin ekonomik kalkınmasında pasif taraf olamazlar. Belediyelerinin gelişiminin arkasındaki itici güç olmalı. Aynı zamanda yerel ekonomik yönetim sorununu çözmek için yerel öz yönetim organlarının iki ana yaklaşımı vardır.

İlk olarak uygun bir iş ortamı yaratmayı mevcut işletmeleri desteklemek ve yeni işletmeleri çekmek ve geliştirmek, girişimci faaliyetlerin ve sahiplerin oluşumunu kolaylaştırmak ve işletme için gerekli sektörlerin ve hizmetlerin çalışmasını güvence altına almak için uygun koşulları oluşturmak için aktif olarak teşvik etmelidirler.

İkincisi yerel yönetim organlarının en önemli görevi, öncelikle ekonomik altyapı unsurlarının geliştirilmesi yoluyla bölgenin ekonomik potansiyelini genişletmektir: ulaşım, iletişim, arazi, sınıai bina, enerji ve güç kaynağı, vb.

Yerel ekonomik kalkınmanın, belediyenin daha geniş ve daha kaliteli hizmetler sunabilmesi sayesinde yerel bütçe gelirlerinin artması olduğunu söyleyebilir miyiz? Evet

ve hayır. Tabii ki, yerel bütçe gelirleri vatandaşlara hizmet sağlamak için son derece önemlidir. Ancak cüzdanda vatandaşların arasında ve yönetim organları arasında daha fazla para bulunmasını sağlamayı amaçlayan yerel ekonomik kalkınmanın asıl amacı bu değildir. Bunlar Kırgızistan'da sık sık karıştı, çünkü YY organlarının yapısı finansal ve ekonomik bölümlerini içeriyor. “Ekonomik” kelimesi adında görünmesine rağmen, bu bölümler yerel işletme ortamını veya yerel ekonomiyi iyileştirmede aktif olarak yer almamaktadır. Böyle bir departman girişimcilerden gelir elde etmeye özen gösterir, ancak ihtiyaçlarını karşılamaz. Yerel yönetim organları, yerel girişimcileri, vergi ve diğer ödemeleri toplamak istediklerinde veya fon toplama etkinliklerine katılmaları gerektiğinde uğraştıkları bir “nakit inek” olarak görmeye alışıklar. Yerel ekonomik kalkınmanın temel amacı, bir bütün olarak toplumun refahını sağlamaktır (Dzhunushalieva A., Kerimova J., Turganbaev K., 2016).

Topluluktaki faaliyetlerin artması ve dolayısıyla vergilendirilebilir tabanın genişlemesi, ekonomik kalkınmaya katkıda bulunur ve toplum sakinlerinin refahında genel bir artışa yol açar. Daha fazla iş toplumda nakit akışının artmasına neden olmaktadır. Vergi tabanının genişletilmesi, yerel yetkililerin, vergi toplamadan veya kişi başına verilen hizmetlerin maliyetini düşürmeden konut sakinlerine daha fazla hizmet sunmalarını sağlar. Bu bağlamda ekonomik başarı ve toplum refahı doğrudan ilişkilidir. Topluluk ve yerel yönetim organları ekonomik kalkınmaya katılırken ekonomik faydaların yanı sıra sosyal ve politik sonuçlar da alır. Yerel ekonomik kalkınma çerçevesinde Kırgızistan'ın yerel Özyönetimi en az iki operasyonel görevle karşı karşıyadır:

- 1) Kırgızistan için yerel ekonominin piyasalarındaki başarısızlıkların nedenlerini ortadan kaldırmak, en acil mesele, emlak piyasasının yeniden canlandırılması, arazinin verimli kullanılması ve ekonomik ciroya dahil olmasıdır.
- 2) Kırgızistan'da yetkili makamların çalışmalarındaki aksaklıkları önlemek yasal belgelerin kabul edilmesi veya yetkililerin davranışları yerel yatırımcılar için işlem maliyetlerini ve riskleri önemli ölçüde artırmak yozlaşma olarak kabul edilir (Dzhunushalieva A., Kerimova J., Turganbaev K., 2016).

4.9. YEREL YÖNETİMİN TOPLUM İLE İLİŞKİSİ

Yerel yönetim organlarının toplulukla etkileşimi (sivil katılım) yazarlar tarafından özellikle yerel ekonomik kalkınma konusuna bağlanmaktadır. Çünkü bireylerin ve vatandaş gruplarının aktif katılımı olmadan yerel ekonomik gelişme düşünülmesi mümkün değil. Bunu yanı sıra vatandaş katılımı, bilginin tam olarak açıklanması, yerel özyönetim organları tarafından üretilen bilgilere erişimin genişlemesi ve aynı zamanda insani gelişmenin ekonomik bileşenini de ciddi şekilde etkilemektedir. Vatandaşların yerel özerk yönetime yardım etme, insani gelişme ortamının iyileştirilmesine katkıda bulunma isteği belediyelerin ve liderlerinin karar ve sonuçlarının sorumluluğunu insanlarla paylaşmak istedikleri yerlerde ortaya çıkmaktadır.

Bu sorumluluğun ayrılmasının ana mekanizması vatandaşlara planlı planlar, kararlar, finanslar, mülkler ve diğer önemli konular hakkında tam bilgi verilmesidir. Yerel yönetimin gücü ve yerel sorunları etkin bir şekilde ele alma becerisi yerel özyönetim organlarının topluma karşı hesap verebilirliği, aldıkları kararların ve alınan önlemlerin sonuçlarının topluluğa karşı sorumluluklarının açıklığı ve istekliliği ile doğrudan ilgilidir. Başka bir deyişle yerel yönetim organları ile vatandaşlar arasındaki resmi ve gayri resmi iletişim onların bilgi ve iş ilişkileri, ortak görevlerini çözme çabalarını birleştirme yeteneği, şu anda vatandaşların hayatını ve ülkedeki sosyal istikrarı iyileştirmenin anahtarı haline gelmektedir. Aslında yerel yönetim organları vatandaşlarla diğer devlet organlarından daha fazla iletişim ve etkileşim kurar. Herkes kırsal toplantıların nasıl yapılacağını iyi bilir ki, yerel özyönetim başkanları neredeyse her gün saatlerce nüfusu ile diyalog yürütür.

Güçlendirme vatandaşların katılımıyla fakir ve marjinalleşmiş olanlar da dahil olmak üzere tüm insanlara, hayatlarını etkileyen tartışmalara duyulması ve anlamlı bir şekilde katılma fırsatı ile yakından ilgilidir. Bu fikir özellikle sivil toplum arasında geniş bir rezonansa sahiptir. Birçok insan güçlenmenin ve vatandaş katılımının insani gelişmenin ayrılmaz bir parçası olduğuna gerçekten inanıyor (Human Development Report, 2010).

5. BÖLÜM

YEREL YÖNETİM GEŞİLİMİNİN BAKIŞ AÇISI

5.1. YEREL YÖNETİM ALGISİNİN EVRİMİ

En son yasal kararlar geçici bir nitelikte olup, stratejik yönelimleri geliştirmek ve gelecek için yerel yönetimin vizyonunu tanımlamak için tüm ilgili tarafların çabalarına ihtiyaç vardır. Kırgızistan Cogorku Keneşi, Kırgızistan Hükümeti ile YY organları ve görevleri arasındaki diyalogu sürdürmek gerekir. YY'in rolü ve faaliyetleri hakkındaki tüm tartışmaların yerel yönetim düzeyindeki konuyu belirli bir bölgede yaşayan gerçek insanların gerçek ihtiyaçlarına "bağlamadan" sadece yasama ve siyasi alan çerçevesinde gerçekleştirilmesi esas sorundur. Bu tartışma "yetki verilmiş otorite", "kendi işlevleri", "özerklik", "mali mekanizmalar" ve diğer önemli ve gerekli olan, ancak vatandaşlar tarafından tamamen anlaşılmaz olan, tamamen profesyonel, uzman veya bürokratik bir dille yürütülmektedir (Mechanisms of interaction of local government with the state: a necessary condition for regional development, 2019).

Son 25 yıldaki YY'in sorunları ve reformu hakkında konuşmak uzmanlar ve politikacılar arasında kalıcı hale geldi. Gerçek finansal ve idari ademi merkezîyetçiliğin son yıllarda ilerlememesi sorunun yalnızca birinin arzularında ya da isteksizliğinde değil, esas sorunun nasıl koyulduğunu göstermektedir. Sorun şu ki, devlet, yerel yönetim organları ve toplum da dahil olmak üzere hepimiz yerel hükümeti hükümet düzeylerinden birinden hatta bölge devlet idarelerinin ve diğer devlet organlarının bir tür devamından daha fazla algılamaya alışkın değiliz. Yerel yönetimin esas rolü ve faaliyeti niçindir arka planda kalmıştır.

Günlük yaşam, yerel meseleler, sıradan ve günlük şeyler veya tersine, herhangi bir devlet katılımı gerektirmeyen, merkezden politik çaba gerektirmeyen soyut yönlerin devlet tarafından kontrol edilmesi kesinlikle anlamsızdır. Geleneksel olarak bu sorular arasında sadece çöp toplama veya su şebekesi onarımını görüyoruz. Ancak gerçekten de her bir Kırgızistanlının Sovyetler Birliği'nden sonra dikkat alanından düştüğü, örneğin, gelenekler, aile değerleri, uyum ve hatta toplumdaki ahlaki iklim gibi önemli ama somut olmayan şeyler sorun olarak karşısına çıktı.

Bu sorunları çözebilecek tek hükümet seviyesi yerel yönetimdir. Bu sorunları çözebilecek tek yetkili de yerel yönetimdir. Aslında mecazi olarak konuşursak, bugün ISU, halkla ve topluma, hükümete karşı olan sırtıyla birlikte duruyor. Oysa ki, yerel öneme sahip meseleleri etkin bir şekilde ele almak için her şey toplumun karşısında ve iktidara geri dönüş yolunda olmalı.

Sorunların çıkış nedenleri ile ilgili birçok şey yazıldı ve söylendi. Onlardan ikisi ana nedenler olarak adlandırılıyor 1. merkeze mali bağımlılık ve 2. ise devlet idarelerine sunulması. Fakat daha derine bakarsanız, sadece bir neden var: yerel yönetim, devlet değil doğrudan halkın gücüdür, fakat herkes onu devletin bir devamı olarak algılar.

İlk iki grup devlet adamları ve kendi kendini yönetenler “bize yukarıdan” dayatılan yerel yönetimin klişeleşmiş kavramlarının ötesine geçemezdi. Onların geleneksel görüş ve önerilerinde “güçlerin ayrılması”, “yetki verilmiş işlevler”, “yerel bütçelerin zayıflığı”, “kusurlu mevzuat” sözlerini verdiler. Ve sadece “uzmanlar”, resmi açıkça canlandırarak güvenle şunu ilan etti. Evet, yerel Özyönetim insani kalkınma sorunlarını bütünüyle çözmekle meşgul olabilir ve olmalı, ancak bunun için arzu ve kaynaklara sahip olmalıdır. Bunu yanı sıra yerel Özyönetim vatandaşların çıkarlarını göz önünde aldığı anda ancak istekli olabilir. Tüm gruplar yerel yönetimin kişisel gelişimi de dahil olmak üzere yaşam koşullarını ve insani gelişmeyi doğrudan etkileyebileceği ifadesini desteklemektedir. Yerel yönetim gelişmek için toplum içinde hiç imkan sağlamıyorlar. Çünkü YY’in başkanları olarak siyaset ve diğer sebeplerden dolayı devlete bağlı kalıyorlar. Onlar yerel vatandaşların sorunlarını çözüp, çıkarılarını düşünmeksizin devletin sorunlarını algılıyorlar. Dolayısıyla yerel vatandaşlar yerel yönetimi yetkilendiremiyorlar. Başka bir deyişle insani gelişme koşullarını oluşturmak için yerel yönetim organlarının, özellikle finansal ve idari yönleriyle kurumsal sürdürülebilirlik açısından güçlü olmaları gerekir. YY’in “devlet dışı” fikri ve yasama kararları da dahil olmak üzere karar verenlerin düşüncesinde oturtulmazsa, YY’in etkinliği ve bütünlüğünde hiçbir olumlu değişiklik olmayacaktır. Ancak bunun için yerel yönetimin acilen devletten “ayrılması” gerekiyor ve bu yerel yönetim liderlerinin topluma karşı hesap verebilirliğini sağlayacak gerçek seçim mekanizmalarının getirilmesiyle yapılabilir. Bununla birlikte Kırgız Cumhuriyeti’nin Kırgız Cumhuriyeti Cogorku Keneş’i tarafından kabul edilen ve 2011 yazında Kırgızistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı tarafından imzalanan 15 Temmuz 2011 tarihli ve 101 sayılı “Yerel yönetim Üzerine” yasası bu tür mekanizmalar içermemektedir.

Hem hükümetin hem de milletvekillerinin kabul edildiği sırada konuştukları kanunun geçici statüsünün gerçekten de geçici olduğunu kanıtlayacağı ve 2013 yılında seçim öncesi bu sorunların tartışılmasına dönebileceğimizi ümit etmeye devam ediyor.

5.2. YEREL YÖNETİMLERİN ÖNCELİKLERİ

Uzman görüşüne dayanarak çalışmanın yazarları “2020’de yerel yönetim” Projesini önerecektir. Kırgızistan’ın 2020’de planlanmış olan yerel yönetimi finansal kaynakların ve nitelikli personelin mevcudiyeti ve üst düzey belediye hizmetlerinin sağlanması yoluyla vatandaşların yaşam kalitesini artırabilen istikrarlı bir mali ve idari bağımsızlık sistemi olacaktır. Yerel yönetimin hesap verebilir ve şeffaf sistemi gelişmiş yasalara ve yeterli bölgesel yapıya dayanmaktadır ve vatandaşların güvenini ve desteğini almaktadır.

Mevcut durum ve orta vadeli perspektif ışığında bağlam ve zorluklar YY’in gelişim ve tanışma tarihi ile yanı sıra araştırma sonuçlarının analizi, elde edilen verilerin uluslararası deneyimlerle karşılaştırılması, kesin sonuçlara varmak için bir temel oluşturmaktadır ve şu sonuçlara varılmaktadır:

- 1) İnsan yönetim sistemine en çok yaklaşan yerel yönetim uyumlu insani geliştirmek için son derece gerekli bir birimdir;
- 2) yerel yönetimin kendisi devletten ve toplumdan büyük ilgi gerektirir ve bu dikkat kısa vadeli parti-politik veya tamamen ekonomik çıkarlarla sınırlı olmamalıdır.

Bugünkü durum yerel yönetimlere gerçek olanaklar sağlamak için eşsiz bir fırsat:

- 1) Yerel toplulukların siyasi, idari ve finansal-ekonomik bağımsızlığının güçlendirilmesi;
- 2) Kapsamlı insani gelişmeyi amaçlayan hizmet sağlama etkinliğinin artırılması (Decree of the Government of the Kyrgyz Republic signed in March 2011 on the establishment of the Register of Public Services, 2011.).

Özellikle bunun için şu önkoşullar var:

- 1) Kırgızistan'ın yeni Anayasası yerel yönetimin gerçekten demokratik bir siyasi ve yasal temeli kurulması için geniş kapsam sağlar;

- 2) Çok partili bir sistem aktif bir sivil toplumun ve Kırgız Cumhuriyeti'nin çok partili parlamentosunun varlığı, iktidarı merkezileştirme ve yerel yönetim'i sınırlama girişimlerine engel teşkil edebilir;
- 3) Yerel yönetimin geliştirilmesinde 25 yıldan fazla devlet bağımsızlığı deneyimi kazanmış;
- 4) Geniş ve yetersiz olsa da uyumlaştırılmış mevzuat;
- 5) İnsanların yetkililere tercihlerini bildirmelerini ve çıkarlarını göz önünde bulundurmalarını sağlayacak bir yönetim sistemi görme isteği;
- 6) YY sistemini geliştirme yeteneğine ve arzusuna sahip olan uzmanların ve belediye çalışanlarının mevcut olmaması.

Sadece siyasi bir karar vermek, siyasi irade göstermek için kalır. Yerel toplulukların haklarının en üst düzeye çıkarılması sorununu açıkça çözmek gerekir:

- Yürütme organlarını herhangi bir devlet katılımı olmadan kurma hakkı,
- YY'in yürütme organlarının görevlerini nasıl yerine getireceklerine, yapılarını ve çalışanlarını oluşturmaya ve çalışanlarına karar verme ve ödenecek ücretin boyutunu belirleme hakkı,
- Yerel bütçelerin vergi ve vergi dışı tabanlarını genişletme, vergileri ve diğer gelirleri yönetme (vergi alma) hakkı sağlama,
- Yürütme organının ve yerel kanun koyma alanındaki faaliyetlerin kontrolünde yerel hakemlerin ve onların vekillerinin rolünü arttırma hakkı (Gradval S., Dobretsova N., Ismailov A., Narusbayeva U., 2011).

Diğer bir gerçek risk, idari-bölge yapısının reformunu zorlamaktır. Şimdi belediyelerin ne büyüklükte olması gerektiğini, yerel meseleleri ne kadar etkili bir şekilde ele almaları gerektiğine karar vermek imkânsızdır, çünkü şu an için yerel yönetim 25 yıllık geçmişine rağmen tam olarak çalışmamıştır. Önce doğru bir ademi merkeziyetçilik gerçekleştirmeli, yerel yönetim organlarının kapasitesini geliştirmeli ve daha sonra bölgesel yapının nasıl değiştirileceğine karar verilmelidir. Eğer reform şimdi zorla gerçekleştirilirse, o zaman böyle bir reform yalnızca bölgelerin konuşlandırılabilir durumunu daha da ağırlaştıracak, daha büyük bir kaos ve sorumsuzluğa yol açacaktır. Ek olarak idari bölge reformu ülkedeki bütçe durumunu iyileştirmeyen ek bütçe harcamaları gerektirmektedir. Şu anda, yerel yönetimin gelişmesine güçlü bir ivme vermek için oldukça elverişli koşullara

rağmen, geçmişin hatalarını düzeltme umudundan YY'yi tamamen mahrum bırakabilecek birçok tehlike var.

Birçok politikacı tarafından YY'in doğasının anlaşılması, YY'in devlet düzeneğinin sadece alt seviyesi olduğu yanılgısı, parti ve devlet inşası için geliştirilen YY'in avantajlarını düşünmeyi reddetme, yerel özelliklere dayanan yerel yönetimin geliştirilmesinde yaratıcı olma isteksizliği kendi kendini yönetme sistemini birleştirmek ve diğer riskler ile yanı sıra (yeterli finansman eksikliği, yetersiz nitelikli personel, vb.) bugün sağlıklı bir kavramdır.

Geliştirilmiş olan yerel yönetim şu an:

- Beklentilerin konusu ve yerel insanların özlemleri;
- Devleti olağandışı işlevlerinden "boşaltmanın" bir yolu;
- Parlamento seçimlerinde zafer kazanamayan bir partinin YY seviyesindeki iş ve zafer yoluyla merkezdeki konumunun eksikliğini telafi edebilmesi ve böylece devlet politikasını etkileyebilmesi için taraflar arası güç mücadelesinin maliyetlerini telafi etmenin bir yolu;
- Ekonomiyi güçler ve yerel topluluklar pahasına geliştirmek, kültürü ve sosyal refahı korumak için bir yol (National Sustainable Development Strategy of the Kyrgyz Republic for the period 2013-2017).

Buradan belli olduğu gibi eksilerden daha çok artı var. Bu nedenle, risklere ve asgari maliyetlere rağmen, devlet, devlet gücünün yerelleştirilmesi ve yerel özerk yönetimin geliştirilmesi için sistematik ve kapsamlı adımlar atmak zorundadır.

5.3. GELİŞMİŞ YEREL YÖNETİM SİSTEMİNİN OLUŞTURULMASINDA MİLLİ YAKLAŞIMLAR

En önemli olan şey tutarlı ve bilinçli davranmak ve devletin daha sonra yerel yönetim siyasal özerkliği verdiği sonucu devletten çıkardığı mali özerkliği sağladı. En azından 2020 yılına kadar yerel öz yönetimin geliştirilmesi için kapsamlı bir strateji geliştirmek gerekiyor. Bu stratejinin ana amaçları yerel toplulukların ve bunların yönetim organlarının siyasal, idari ve mali özerkliğinin yerel yönetimin sorumlu olması gereken sorunların net bir şekilde tanımlanmasını sağlamak olmalıdır. Stratejiyi etkin bir şekilde uygulamak için YY alanındaki devlet politikasını geliştirebilecek ve uygulayabilecek bağımsız bir yetkili organ gereklidir. Kırgız Cumhuriyeti Cogorku Keneş tarafından

YY'in gelişimine sistematik dikkat göstermek gerekmektedir. Siyasi topluluğun ve otoritelerin kendi adımları YY'lerin politik etkilerini güçlendirmek üzeredir. Böylece yerel topluluklar adına YY Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti ile müzakerelerde eşit bir ortak olarak hareket eder ve çıkarlarını etkili bir şekilde koruyabilir. Bu bağlamda üç faktör belirleyicidir:

- 1) Etkili ulusal politikacılar ve siyasi partiler, yerel yönetim ve bölgesel kalkınma tarafını tutmalı ve seçim görüşlerini yerine getirerek YY'i "koz kartı" yapabilir;
- 2) Değişen seçim sistemi ve hesap verebilirlik yerel yönetim düzeyinde yerel toplulukların desteğinden yararlanacak ve çıkarları için çalışacak ve dolayısıyla birleşik olarak YY'in çıkarlarını ulusal düzeyde etkin bir şekilde koruyabilecek güçlü belediye politikacılarının bulunmasına yol açmalıdır;
- 3) Belediyeler birliğinin (Yerel Yönetimler Birliği) rolü YY ile ilgili tüm eylemlerin önce Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti ile müzakere edileceği şekilde yeniden biçimlendirilmelidir. Yerel yönetim çıkarları ise etkili bir şekilde savunuldu (ne yazık ki, Kırgızistan'da Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti ile yerel yönetim organları arasındaki müzakere süreci hala sürmektedir. Çoğu zaman YY için önemli olan belgeler sadece yerel Yönetimler Birliği ile koordine edilir, ancak bu koordinasyon hükümet için zorunlu değildir ve karar vermeyi her zaman etkilemez) (National Sustainable Development Strategy of the Kyrgyz Republic for the period 2013-2017).

Hedefe ulaşmak için gereken işi tahmin etmeye başladığında kritik sorular, devletin kesin ve kararlı bir şekilde yanıtlaması gereken çeşitli kavramsal sorularla belirlenir. Kaç yerel yönetim seviyesi olmalı: bir (kırsal ve kentsel seviye) veya iki (kırsal ve kentsel seviye + ilçe düzeyi) İlk seçimi devlet YY organları arasındaki fonksiyon sorunlarının çözümünü büyük ölçüde basitleştirecektir. Yazarların görüşüne göre ilçe düzeyi yerel yönetim için çok iyi versiyondur. Hizmet verecek merkeze kadarki mesafe ve nüfus sayısı doğrudan kendi kendini yönetme derecesini etkiler. Vatandaşların yerel yönetim organlarında temsil edilmesi önemli ölçüde azalır. Kırsal kesimde bir milletvekili yaklaşık 200 kişiyi temsil ediyorsa, o zaman ilçe düzeyinde bir milletvekili 1000 veya daha fazla kişiyi temsil edecektir. Sonuç olarak küçük grupların çıkarları acı çekiyor veya diğer büyük grupların çıkarlarına "boğuluyor". Aşırı derecede büyük belediyelerin diğer maliyetleri de hizmetlerin maliyeti, belediye çalışanlarının sayısı vb. yükseliyor. Seçilmiş kuruluşlar

oluşturarak geniş alanların sorunlarını çözmek gerekirse, bu kuruluşlar ayıl ve şehir keneşlerinden ayrılamaz. Seçilmiş kuruluşlar oluşturarak geniş alanların sorunlarını çözmek gerekirse, bu kuruluşlar ayıl ve şehir keneşlerinden ayrılamaz. Bu keneşler seçilen organlarda (bölge keneşleri) delege temsilcileri aracılığıyla temsil edilmelidir. YY'ler belirli bölgelere (sınır veya seyrek nüfuslu uzak bölgeler) devlet güvenliğinin çıkarları dahilinde dahil edilmeli mi, bu toplulukların LSG'leri uygulama konusunda gerçek bir fırsatı var mı? YY'in olması gereken idari ve bölgesel birimler, Kırgız Cumhuriyeti Anayasasına uygun olarak kanunla belirlenmelidir. Yerel yönetimin olması gereken idari ve bölgesel birimler Kırgız Cumhuriyeti Anayasasına uygun olarak kanunla belirlenmelidir. Bunun anlamı YY'lerin güvenlik çıkarlarına ve yönetim verimliliğinin sağlam sebeplerine dahil edilmeyebilecek idari birimler olabileceği anlamına gelir. Yerel yönetimlerin - yerel keneşlerin temsilci organlarının rolünü nasıl güçlendirmeli ve arttırmalıdır. Yürütme organlarının çıkarları lehine yerel keneşlerin fırsat ve yeterliliklerini azaltma yıkıcı politikasını durdurmanın zamanı geldi. Yerel yönetimin yürütme organları, devlet yetkililerine değil, temsil edici organlara bağlı olmalıdır. Yürütme organının başkanının kaderi hakkındaki son karar, bir devlet temsilcisi değil keneş tarafından alınmalıdır. Bir devlet temsilcisi (başbakan ya da diğer bir yetkili) yürütme organı başkanının sorumluluğuyla ilgili keneşlere itiraz etme hakkına sahiptir, ancak atanmasına ya da serbest bırakılmasına karar vermeye yetkili değildir. Ek olarak yerel keneş milletvekilinin durumuna ilişkin sorunun radikal bir şekilde çözülmesi gerekmektedir.

Cumhuriyetçi bir bina gücü sistemini, güçlerin ayrılığı ilkesine dayanarak otomatik olarak yansıtmak imkansızdır. Birincisi, ekonomik değildir ve ikincisi verimsizdir ve dahası keneşlerin otoritesini baltalamaktadır.

Yerel özerk yönetimin yürütme gücünün oluşum mekanizması tüm ülke için aynı mı yoksa bu konuyu düzenlemeye yönelik önerme yöntemi uygulanabilir mi? yerel yönetim tam da yerel topluluğun sorunların çoğunu çözdüğüdür (elbette, kanunla belirlenen sınırlar dâhilinde). Bu sorular arasında, diğerlerinin yanı sıra, yerel toplumun yürütme organlarını kurma şeklinin seçimi veya doğrudan seçim ile ve yerel keneş olarak seçim ile olacaktır. Yasa yerel toplulukların bu konuyu sözleşmelerinde çözmelerine izin verirse, devlet gerçek demokrasiyi geliştirme niyetlerini tam olarak doğrular. Siyasi ve idari özerklikte paralel bir artış olmadan etkin bir finansal yerelleşme mümkün mü?

Birçok politikacı ve yönetici, önce finansal yönetim ve hükümetler arası ilişkiler sorunlarını çözenin gerekli olduğuna inanıyor ve daha sonra siyasi reformlar yapıyor. Ancak 2007-2008 yılları arasındaki başarının unutulmaması gerekir. Yerel bütçelerin karlılığını artırma konusunda büyük ölçüde o dönemde YY'lerin başkanlarının doğrudan halk tarafından seçilmesinden kaynaklanıyordu. Bu nedenle hükümetler arası ilişkiler reformunun sonuçlarından yararlanarak toplulukların yararına güçlendirilmiş bütçeleri yönetmeyi başardılar. Hükümet yetkililerine bağlı olsaydı, başarı o kadar az önemli olurdu. Bu durum sonuçta kapsamlı bir reform ihtiyacının gerekliliğinden bahseder.

Yetkilendirilmiş devlet işlevleri alanında yeni bir bireysel yaklaşım nasıl tanımlanır? Devlet görev ve yetkilerinin delegasyon mekanizması eksik ve doğru yürütülmemiştir. Daha önce kullanılan "sürekli" bir delegasyon yöntemi istisnasız tüm yerel yönetimlere büyük bir işlev ve güç listesi aktarıldığında yerel yönetim organlarının diğer özelliklerini ekonomik ve insan potansiyelini hesaba katmaz.

Ek olarak 15 Temmuz 2011 tarihli 101 sayılı Kırgızistan Cumhuriyeti'nin "Yerel Özerklik Üzerine Yasası'nın öngördüğü YY sistemini ve bütçe sistemini, devlet ile YY organları arasında vatandaşlara sorumluluk dağılımı düzenlemektedir. Temsil edilen işlevler ve yetkiler, devlet organlarının bütçe geliştirme sürecindeki görüşlerinden düştüğü için devlet tarafından finanse edilmez.

Bu şartlar altında bireysel bir yaklaşım ilgili idari bölge birimlerinin (şehir veya ayıl aymak) oluşturulması ile ilgili kanunlarda yetki verilmiş işlevler ve yetkiler listesi yasal ve en etkili temsil yöntemidir. Başka bir seçenek olarak bir grup delegasyon yöntemi belirli işlevler ve yetkiler (müzakerelerden sonra) benzer belediyelere (örneğin bir şehirler grubu, bir büyük düzlükler grubu veya bir uzak ayıl dağları grubu) kullanılabilir ve kullanılmalıdır (The Law of the Kyrgyz Republic "On Local Self-Government" of Bishkek dated July 15, 2011.).

Yerel yönetim hakkındaki mevzuatın durumu nasıl uyumlulaştırılır ve iyileştirilir? Politikacılar ve hukuk topluluğu durum sorununu derhal çözmelidir. YY'in in soruları, halkın gücünün örgütlenmesi ile ilgili sorulardır ve buna göre sıradan (sanayi) yasalarına göre daha yüksek bir güce sahip yasalarla düzenlenmelidir. Normalde bu mevzuatın anayasa ya da yasa statüsünde olması gerekir. Bu "Gilotin İlkesini" yasanın pratik uygulamasına ve yasal çatışmaların ortaya çıkmasına dahil etmeyi mümkün kılacaktır.

Yerel otoritelerin finansal kapasiteleri nasıl güçlendirilir? Finansal ve ekonomik kaynakların işlev ve yetkilerine uygun olarak YY kuruluşlarına aktarılma mekanizması düzenlenmemiştir. Kendi gelir kaynaklarını güçlendirmek ve yerel vergiler listesinin yanı sıra ulusal vergilerden kesinti oranlarını değiştirmek gerekiyor. Ülkenin ekonomik merkezleri olan ve devlet bütçesinden aslan payını sağlayan bölgesel öneme sahip şehirler bile Kırgızistan Cumhuriyeti'nin yeni Vergi Kanunu koşullarında sübvansiyon kategorisine girmektedir.

Mevcut duruma ve yasal düzenlemelere dayanarak ülkede mali ademi merkezîyetçiliği daha da desteklemek ve finansal olarak kendi kendine yeterli yerel yönetimlerin kurulmasını sağlamak için mali kapasitelerinin seviyesini tanımlamak ve yasal olarak kurmak gerekir. Dünya Uygulamalarında Avrupa yerel yönetim Şartı'na göre yerel bütçelerde biriken gelir kaynakları yerel yönetim organlarının bütçe ihtiyacının en az 2 / 3'ünü kapsamalıdır. Kırgızistan'da şu anda bu seviye% 21-22'den fazla değil. Yerel yönetim organlarının bütçe sunum seviyesini belirlemek için, işlevlerin maliyetini belirlemeye olanak sağlayacak asgari sosyal standartlar sisteminin geliştirilmesi gerekmektedir (15 Temmuz 2011 tarihli 101 Sayılı Kırgızistan Cumhuriyeti “Yerel yönetim” Yasasında belirtilen yerel konular. Yerel bütçelerin cumhuriyetçi ile kıyaslandığında % 15'ten% 30-40'a yükseltilmesi gerekiyor (The Law of the Kyrgyz Republic “On Local Self-Government” of Bishkek dated July 15, 2011.).

Belediye mülkiyeti kurumunun iyileştirilmesi ve yerel yönetim organlarının yerel toplulukta bulunan nesnelere imha etme haklarının uzatılması nasıl teşvik edilir? 1999'dan 2009'a kadar olan süreçte, çok sayıda nesnenin devletten devredilmesi nedeniyle belediye mülkünün hacminde önemli bir artış oldu. Bununla birlikte ciddi bir soru, devlet mülkü envanterinin, özellikle de arazinin ve eksik tescilinin eksikliğini koruyor. Kırgızistan Cumhuriyeti Toprak Kanunu normları yerleşim alanlarının devlete veya bireye ait topraklar haricinde belediye mülkü olduğunu belirlemiştir. Özel mülkiyet hakları daha önce kaydedilmişse, bu kaydın devlet arazileri henüz tam olarak tamamlanmamıştır. Devlet makamlarının kendileri devlet arazisi tescili sorununa gerekli özeni göstermezler ve yerel yönetimler gayrimenkul tescil makamlarından bilgi alma yetkisine sahip değillerdir.

Bu nedenle şunlar yapılması gerek:

- Millet çok yerleşmiş alanlarda devlet arazisinin envanterinin tamamlanması;
- Yerel Özyönetim organlarının, ilgili belediyenin topraklarında bulunan gayrimenkuller hakkında bilgi alma hakkını genişletmek (National Sustainable Development Strategy of the Kyrgyz Republic for the period 2013-2017).

5.4. GELECEKTEKİ ADEMİ MERKEZİYET STRATEJİSİNİN İLKELERİ

Anlamli sonuçlar elde etmek için onaylanmış bir strateji uygulanırken aşağıdaki ilkelere kesinlikle uyulmalıdır.

Siyasi, finansal ve idari özerkliğin eşzamanlı sunumunu amaçlayan önlemlerin paketi ve karmaşıklığı. Kırgız yerel yönetiminin son tarihinde çok net bir şekilde vurgulanan sorunlardan kaçınılmasını sağlayacak önlemlerin eşzamanlı ve toplu tanıtımıdır. Siyasi, finansal ve idari ademi merkezîyetçiliğin dengesizliği ve asenkronitesi, tüm reform sürecini, özellikle de insani gelişme hedeflerinin genel olarak gerçekleştirilmesini tehdit ediyor.

Yerel özelliklerin dikkate alınması ve bir nokta yaklaşımı çok farklı yerel yönetimler için tek bir yöntem kullanılmasını önleyecektir. Yerel koşulların çeşitliliği (nüfusun etnik bileşimi, YY'in olanakları, ekonomik merkezlerle bağlantı vb.) neredeyse her YY'i benzersiz kılmaktadır.

Tüm yeniliklerin ön onayı ve tüm radikal yenilikler pilot bir temelde planlanmalı ve uygulanmalıdır. Bu da çözümlerin tam ölçekli uygulanmasına daha iyi hazırlanmanıza ve ilk testlerin sonuçlarını yansıtacak şekilde ayarlamanıza olanak sağlayacaktır.

Politika ve mevzuattaki her yenilik, pratik uygulamada mümkün olduğu kadar uzun bir süre boyunca belirli bir süre muhafaza edilmelidir. Mevzuatın bu kadar pratik bir şekilde birleştirilmesi, insani gelişme için ademi merkezîyetçiliğin gerçek sonuçlarına ulaşılmasını sağlayacak ve iyi girişimlerin yerine getirilmeyen iyi dileklerin kalmasına izin vermeyecektir.

Uygulama ve önlemlerin aşaması, açıkça tanımlanmış hedefler ve ana göstergeler ile birkaç aşamaya bölünmelidir. Her aşamanın sonunda bir sonraki aşamaya ilişkin olası düzeltmeler ile elde edilen ara sonuçları izlemek ve değerlendirmek gerekir.

İlk etap hariç her etabın süresi, dört yıl yerel kenetler tümüyle aynı süreye eşit olmalıdır. Reformların aşamalı olarak uygulanması (paketin niteliği ve önlemlerin karmaşıklığı ile birlikte) birçok alanda saçma çabalarından ziyade her aşamada kilit görevlere yoğunlaşmaya izin verecektir.

Her bir sonraki aşama, önceki aşamanın doğrudan bir devamı olmalı ve “zarar verme” ilkesinden hareket etmelidir. Bu amaçla her aşamadan sonra görevlerin izlenmesi, değerlendirilmesi ve ayarlanması gerekir. Böyle tutarlı bir yaklaşım stratejik hedeflere ulaşmaya hareket etmesini sağlayacaktır. Böyle bir aşamalı ve planlı bir etkili hükümet uygulamalarının kurulması yerel yönetim sisteminin hızlı ve “devrimci” bir reformundan çok daha sürdürülebilir sonuçlar verecektir. Bu sorunun sadece Kırgızistan için değil diğer ülkeler için de tipik olduğu belirtilmelidir. Örneğin, Polonya'da ademi merkezîyet reformları geçiş döneminin en başında yapıldı ve eşzamanlı siyasi, idari ve mali ademi merkezîyetçilik partiler halinde yapıldı. Tam tersine, uzun bir yerel yönetim geçmişine sahip olan Slovakya'da bir yıl sonra çok büyük sorunlar yaratan yönetimden daha sonra mali yerelleşme yaşandı. Örneğin, finansman eğitiminde yerel yönetim okullardan sorumlu oldu (Chekirov A, 2012).

5.5. BELEDİYE HİZMETLERİNİN TEK BİR TEMEL SİCİLİNİN OLUŞTURULMASI

Yerel yönetim organlarının hizmet sunumundaki işlevleri reform, yeni araçların kullanımı ve modern teknolojilerin yeteneklerini gerektirir. Kırgız Cumhuriyeti “Devlet ve Belediye Hizmetleri” Kanunu Tasarısı, bu alandaki ilişkileri desteklemeyi ve düzenlemeyi amaçlamaktadır. Bugün mevcut standartlardan yaklaşık 100 standart veya temel belediye hizmeti takip etmektedir. Ülkenin bütün belediyelerinin ek hizmetlerini özetlersek, bunların listesi 250 maddeyi aşıyor. Mevcut uygulama genel hareket mantığının, YY kuruluşlarının hizmetlerinin kalitesini ve kullanılabilirliğini artırma yönünde olduğunu göstermektedir. Onlar şunlardır:

Belediye hizmetlerinin bileşiminin iyileştirilmesi ve güncellenen listelerinin uygun sicil kaydına sabitlenmesi,

Hizmetlerin düzenlenmesi ve standartlaştırılması,

“Tek pencere” ilkesi ve elektronik ortamda hizmet sunumuna geçilmesi.

Birincil görev fazlalık ve belediye hizmetlerinin çoğaltılması, tipik veya temel belediye hizmetlerinin kapsamlı bir listesinin (kayıt defterinin) oluşturulmasıdır. Aynı zamanda yerel yönetim organları yerel bütçenin kapasitesini vatandaşların iradesini ve yerel koşulları dikkate alarak taban sicilini ek belediye hizmetleri ile destekleyebilir. Kamu hizmetlerinin kaydı ile birlikte belediye hizmetlerinin temel kaydı çok işlevli kamu hizmet merkezlerinin ve birleşik devlet ve belediye hizmetleri partialının oluşturulması ve işletilmesi için temel teşkil eder (Decree of the Government of the Kyrgyz Republic, Bishkek, dated January 14, 2015 No. 6 "On approval of the Basic Register of Municipal Services Provided by Local Government of the Kyrgyz Republic").

Belediye hizmetlerinin kayıtları hem ücretli hem de ücretsiz hizmetleri içerebilir. Yerel yönetimler düzenlemeleri, standartlaştırılmaları ve hizmetlerin elektronik forma aktarılmasında tam olarak onlar tarafından yönlendirilmelidir. Belediye hizmetlerinin standartları, hizmetlerinin zamanlaması, gerekli belge listeleri vb. dahil olmak üzere belediye hizmetlerinin kalitesi için zorunlu ve tek tip şartları oluşturur. Bu çalışmalar kapsamlı devlet desteği anlamına geliyor. Özellikle yerel yönetimler için ilgili kılavuzlar geliştirilmeli ve belediye çalışanları için eğitim kursları düzenlenmelidir.

Gelecek vaat eden bir çalışma alanı, "tek pencere" ilkesiyle en büyük ve sosyal açıdan önemli belediye hizmetlerinin sağlanmasıdır. Bugün bu durum modern bilgi teknolojilerine dayalı olarak Kırgızistan'ın her şehrinde ve bölgesel merkezinde nüfus servis merkezlerinin (PSC) oluşturulması için pilot projelerin uygulanmasıyla çözülmektedir.

Böylelikle uygulama ile şehir ve köylerin nüfusu pasaport alma, ehliyet, doğum ve ölüm kaydı, mal ilişkileri, hizmet ödemeleri ve diğerlerini yapma hizmetlerinden yararlanabilecektir. Nüfus Servis Merkezinin işleyişiyle ilgili deneyimler üzerine yapılan araştırmalar doğrultusunda bekleme süresinin 2 kattan fazla azaltılabildiğini ve hizmeti alma süresinin% 65 oranında azaltılabileceğini göstermiştir. Nüfus oldukça bir tür hizmettir ve yetkililerin çabalarını desteklemektedir. Belediye hizmetlerinin Kamu Hizmeti Merkezi bazında "tek pencere" ilkesiyle düzenlenmesi ve hizmetlerin elektronik formata aktarılması aşamalı olarak gerçekleştirilecektir. Aynı zamanda halkın

hizmetlerine erişimi için gerekli altyapı ile sağlanan Kamu Hizmeti Merkezi ağı e-devlet unsurları olabilecektir.

“Tek pencere” ilkesiyle belediye hizmetleri sağlama sürecinin geliştirilmesi ve hizmetlerin elektronik formata aktarılması ile ilgili olarak, kamu hizmetleri merkezinin elektronik biçimindeki bölümler arası bilgi etkileşiminin yerel yönetimler ve devlet kuruluşları ile yasal olarak sabitlenmesi gerekmektedir.

Ayrıca, hizmetlerin kalitesine ilişkin şikayetlerin sunulması ve dikkate alınmasında etkili bir mekanizma olmadan ve yerel hükümet yetkililerini ve Kamu Hizmeti Merkezini başvuranların haklarını ihlal etme sorumluluğuna çekme olasılığı olmadan belediye hizmetlerinin kalitesinin ve erişilebilirliğinin iyileştirilmesi mümkün olmayacaktır. Bu nedenle, idari düzenlemeler ve standartlar tarafından belirlenen şartlar ve prosedürlerin ihlali konusunda sorumluluk oluşturmak gerekir (National Sustainable Development Strategy of the Kyrgyz Republic for the period 2013-2017).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünya devleti oluşturma tecrübesi, devlet iktidarının etkinliğinin ancak uygulanabilir bir yerel yönetim ve özyönetim sistemi tarafından desteklendiğinde etkili ve sürdürülebilir olabileceğini ikna edici bir şekilde göstermektedir. Devlet iktidarı bu şekilde sağlandığında; tüm devlet kararları toplumun, belirli sosyal katmanların, grupların ve vatandaşların, yerel kamu kurumların çıkarını gözetmektedir.

Ayrıca insanlar kamu politikasını öncelikle gıda güvenliği sorunlarının çözümü, barınma koşulları, tıbbi bakım ve kamu düzeni de dahil olmak üzere hayati ihtiyaç ve gereksinimlerini karşılama prizmasından geçirerek değerlendirmektedir. Aynı zamanda yerel düzeyde vatandaşlar ülkenin kalkınması için kişisel sorumluluklarını anlama ve yerine getirme sorumluluğunu üstlenmiştir.

Yerel yönetim ve özyönetim modern kuramlarında ve kavramlarında, bu yerel kamu otorite çeşitlerinin her birinin niteliği kesin olarak belirlenemez. Özellikle yerel olayları devletten ayrı olarak açıkça tanımlamak zordur. Bu aynı anda hem devletin hem de halk eğitiminin, bu kavramın modern yorumunda yansıtılan unsurları içeren yerel öz yönetimin politik ve yasal durumunu belirlemekle aynıdır. Öyle ya da böyle ancak dünyanın farklı ülkelerinde yerel yönetim ve hükümetin çeşitli yönleri üzerine yapılan çok sayıda araştırmanın sonuçlarına göre, bu iki kavram farklı oranlarda da olsa aynı anda var oldu ve aynı anda var olmaya devam etti. Yani neredeyse bu iki kavram tamamen birleşmektedir. Dünya, yerel yönetim ve özyönetim örgütlenmesi ve işleyişinde uzun yıllara dayanan bir tecrübeye ev sahipliği yapmıştır. Bu iki kamu otorite sisteminin bir modeli, devletin yerel ve idari bölümlerinden yerel düzeyde oluşturulmuştur. İlgili ülkelerde anayasal sistemin unsurlarından biri olarak kabul edilen yerel özyönetim sistemi özel bir önem kazanmaktadır.

Dünyanın farklı ülkelerindeki yerel yönetimlerin gelişimine dair yaşanan tarihsel deneyim, yerel yönetim sistemlerinin devletle her zaman yakından ilişkili olduğunu veya daha kesin olarak devlet yönetiminin yerel düzeyde de devam ettiğini ve aynı zamanda genellikle bağımsız olarak uygulanan önemli güçlere sahip olduğunu göstermektedir.

Vatandaşlara en yakın olan ve öncelikli olarak günlük, en acil sorunlarını çözmekle meşgul olan yerel makamlar, vatandaşlar için daha yüksek sosyal standartlar sağlayabilen

yasal olarak güçlü bir bağımsız otorite arzulamakta ve merkezi otoritenin sahip olduğu yeteneklerin, yerel yönetimler içinde de gelişmesi için gerekli koşulları yaratmaya çalışmaktadır. Böylece yerel yönetimlerin gelişmesi ve güçlenmesi hedeflenmektedir. Bütün bunlar devletin yerel yönetimlerle olan organik birliğini ortaya çıkarmaktadır. Sadece coğrafi topluluklar için değil, aynı zamanda toplum, kurumlar ve bireylerle ilgili olarak hemen hemen aynı amacın uygulanması ile bağlantılıdır.

Devlet oluşturma sürecinin etkili bir şekilde geliştirilmesi için, devlet otoritelerinin ve yönetiminin başarılı bir şekilde çalışan sisteminin ve genel nüfusu içeren prosedürlerin eşit derecede önemli olduğu açıktır. Bu prosedürler devlet aygıtının çerçevesi ile sınırlı değildir, ancak iktidar kurumları ile bu devletin vatandaşları arasında bir iletişim sürecidir. Bu bağlamda kapasitenin geliştirilmesi ve kamu yönetiminin iyileştirilmesine yönelik bütüncül bir yaklaşım öz yönetimi gerekli bir unsur olarak içermektedir.

Bir dizi politik, ekonomik ve sosyokültürel faktör nedeniyle Kırgız Cumhuriyeti'nde yerel yönetim oluşum süreci aslında başlangıç aşamasındadır. Günümüzde yerel yönetim kavramlarının ve yasal dayanaklarının tam olarak çalışmadığı, örgütlenme ve işleyişinin yeterince tecrübe edilmediği, yerel özyönetimin Kırgız toplumunun ve devletin siyasi yönetim sisteminde yerini ve rolünü belirlemeye yönelik bilimsel temelli yaklaşımların geliştirilmediği not edilmelidir.

Kırgızistan Cumhuriyeti yeniden dağıtma işlevi, yönetim ve düzenleme sorumluluğu, yetkilerinin devlet tarafından devredilmesi politikasını sürekli olarak uygulamaktadır. Kırgız Cumhuriyeti'nde devlet iktidarının ve yönetiminin merkezleşmesi iki ana yönde gerçekleştiriliyor:

İlk olarak, yerel yönetim sisteminin güçlendirilmesi ve iyileştirilmesi yoluyla dengeli yerel kalkınmanın sağlanması ile ilgili bölgesel-idari birimlerin yönetiminde;

İkincisi, yaygın özelleştirmeye ve özel mülkiyet kurumunun kurulmasıyla bağlantılı olan ekonomi ve finansal destek alanında bağımsız ekonomik kuruluşların oluşumudur.

Yerel yönetim ve özyönetim gelişiminin tarihsel aşamaları gelişme eğilimlerinin, hükümet organlarının daha fazla demokratikleştirilmesi ve yerelleştirilmesinin ve yerel otoritelerin, ele alınması gereken bir dizi sorun olan otorite ve sorumluluğun aktarılması

mekanizmasının iyileştirilmesi gereken tamamen işleyen bir siyasi kuruma dönüştürülmesinin amaçlandığını göstermektedir.

Kırgızistan'daki yerel yönetim vakıflarının yapısal ve fonksiyonel analizi bölgesel ve yerel otoritelerin mali ve ekonomik fizibilite, yapısal ve örgütsel işleyişi (zaman diliminde ülkenin hayatının çeşitli aşamalarını yansıtan da dahil olmak üzere), kamu hayatının belli alanlarında sosyal bloklarla karşılaştığını, Kırgızistan Cumhuriyeti'nin sınırlı kaynaklara sahip olması nedeniyle önceliklerini doğru belirleme problemi ile karşı karşıya kaldığını göstermektedir. Stratejik önerilerden biri bölgesel ve yerel devlet idarelerinin sayısının artırılması, fakat bunların kurumsal yapısının genişletilmemesidir.

Kabul edilen yasama zeminine rağmen, mali ve bütçe düzenleme mekanizmaları hala yetersizdir, tüm bu önlemlerin ilgili finansal ve ekonomik kaynakların kasıtlı bir transferine eşlik etmemesi nedeniyle finansman ve yerel bütçe hala merkezi ve son derece sınırlıdır.

Dikkat edilmesi gereken önemli bir husus yerel otoriteler için personel eğitim sisteminin geliştirilmesidir, çünkü mevcut aşamada, hem yerel devlet idaresinin hem de merkezi yönetimlerin çalışanları yetersiz mesleki eğitime sahiptir.

Genel olarak yerel yönetim sisteminin incelenmesi üzerine yapılan çalışma sırasında, idari reformun her yeni aşamasının uygulanması için kendi mekanizmalarına sahip olduğunu ve reformun amaçlarını gerçekleştirmeyi mümkün kıldığının farkına vardık.

Reform uygulama mekanizmaları reform yapılan alanın ihtiyaçlarını karşılamadığında ve reformcular yeni şartlar altında eski reform yöntemlerini kullanmaya devam ettiklerinde, reformların etkinliği keskin bir şekilde azalmaktadır. Sonuç olarak reformlar sırasında oluşan yeni sosyo-politik ve ekonomik gerçeklik, yeni sosyal güçlerin ve yeni yöntemlerin daha icrasını gerektirmektedir.

Reformun yerel düzeydeki başarısının bir ölçütü ve idari reformun etkinliği için, kamu hizmetlerinin kalitesinin iyileştirilmesinden halk memnun olmalıdır.

Yerel yönetim reform politikasının yukarıdaki ilkelerine dayanarak, yerel yönetim ve yerel özerk yönetim stratejisinin temelini oluşturabilecek aşağıdaki önlemler alınmalıdır. Yerel yönetimin kalkınma politikasının ve düzenleyici çerçevenin iyileştirilmesinde şu noktalara değinilmesi oldukça önemlidir:

a) Anayasa hukukunun rütbesine yükseltilmiş yeni bir kanunun veya asgari olarak bir kanunun kabul edilmesi; Yerel yönetim organlarına yasaya kıyasla ek işlevler getiren tüm sektörel yasalarla ilgili olarak “Gilyotin Prensibinin” uygulanmasını sağlayacak bir mevzuat gereklidir.

b) Yerel yönetimlerin düzenleyici çerçevesinin üç aşamalı iyileştirilmesi

Aynı zamanda, her aşamada, devlet işlev ve fonksiyonlarının, yerel yönetimlerin işlev ve yetkilerinden ayrılması gereklidir. Yani merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında yetki ve görev ayrımının kesin çizgilerle belirtilmesi gereklidir.

- 1 ya da 2 yıl sürececek ilk aşama da, yetki ve görev ayrımının yapılması önemlidir, çünkü bu durum yeni yasa (kod) normlarının ve YY'in mali ve ekonomik temelleriyle ilgili yasaların (yasaya dahil edilmemesi durumunda) uygulanmasını sağlamak için gereklidir. Acil bir mesele olarak yerel yönetim faaliyetlerini düzenleyen yasalardaki tutarsızlığı ortadan kaldırmak, sanayi yasalarını yeni yasaya (kod) uygun hale getirmek, yasaları kabul etmek, bir dizi gerekli hüküm ve mekanizmayı geliştirmek ve onaylamak gerekir. İlk aşama düzenleyici çerçevedeki çelişkileri, devlet kurumları ve organları arasındaki işlevlerin ikilemini ortadan kaldırmak için tasarlanmıştır. Bununla birlikte daha önce uygulanan genel yaklaşım yerine, devlet işlev ve yetkileri delegasyonuna bireysel bir yaklaşım getirilmeli ve yaygın olarak kullanılmalıdır. Bu yaklaşım her bir idari bölge birimindeki yasalarda değişiklik yapılması ve eklemelerin yapılmasını içermekte, bu birimde görevlendirilen belirli bir işlev ve yetki listesinin belirtilmesini gerektirmekte ve görevlerin ve yetkilerin devlet tarafından yerel yönetimlere devredilmesi sırasında bu özelliklerin dikkate alınmasını daha olası kılar ve ona göre finans sağlama imkanı sunar.

- 5-6 yıl süren ikinci aşamada ise yerel öz yönetim yasası ve yerel devlet idaresi kanunu bağlamında istikrarlı bir yeni yasa bağlamında yerel yönetimlerin yanı sıra yerel devlet yönetimlerinin yasalarını ve sürdürülebilir deneyimini geliştirmeye ve izlemeye (izlemeye); yerel ilişkilerin kararlarını izlemeye ve aynı zamanda bu aşamada, söz konusu işlevlerin ve yetkilerin bir kısmının yerel yönetimlere devredilmesi ihtimalini belirlemek için kamu hizmetleri sektörleri tarafından sağlık, eğitim ve kamu düzeni alanındaki (sektörel fonksiyonel analiz) fonksiyonel bir analiz yapılması gerekmektedir.

- Üçüncü aşama, sağlık, eğitim ve kamu düzeni bakımının LSG'ye devredilmesi ve diğer fonksiyonların transferinin hazırlanmasıdır.

Yerel yönetimlerin finansal ve ekonomik özerkliğinin artırılması alanında, aşağıdakiler gereklidir:

a) Finansal Adem-i merkeziyetçilik:

- İlk aşama: İlk yıl boyunca, yerel vergi ve harç sayısını artırma veya eşitleme sisteminin altında yatan vergi listesini değiştirme kararı almak.
- İkinci aşama: Yerel öz yönetim yasasına (kod) ilişkin yeni yasaya uygun olarak, bir kişinin kendi işlevlerinin maliyetini belirlemeye olanak sağlayacak bir asgari sosyal standartlar sistemi geliştirmek için yerel yönetim organları ve kamuoyu ile yapılan kapsamlı istişareler temelinde devredilen devlet fonksiyonları ve yetkileri için standartlar geliştirmek ve değerlerini hesaplamak için bir mekanizma, bir garanti fonları ve belediye menkul kıymetleri sistemi geliştirmek, pilot temelde karşılıklı yardıma dayalı yerel bütçelerin eşitlenmesi için bir sistem geliştirmek ve test etmek.
- Üçüncü aşama: yerel bütçelerin eşitlenmesi sisteminin pilot projelerinin sonuçlarına göre, bu sistemin bölge genelinde uygulanması veya bu sistemin reddedilmesi hakkında karar vermek.

b) Belediye mülkiyeti ve belediye mülkiyetindeki objeleri elden çıkarma konusunda yerel yönetim organlarının haklarının genişletilmesi:

- İlk aşamada: (2-3 yıl) yerleşim yerlerinde devlet arazilerinin envanterini tamamlamak; yerel özyönetim organlarının, ilgili il veya ilçe sınırları içindeki mülkler hakkında bilgi edinme haklarını genişletmek.
- İkinci aşamada arazi dahil olmak üzere ek nesnelerin belediye mülkiyetine devredilmesi sorununu çözmek için; yerel yönetim organlarına, belediye işletmelerinin borçlarının yeniden yapılandırılmasında geniş bir devlet desteği sağlamak (muhtemelen belediye su ve ısı tedarik işletmelerinin borçlarını devlete devretmekle).

Belediye hizmeti alanında gerekli olan:

a) İlk aşamada:

- Belediyenin çalışma kalitesini ölçmek için nesnel bir kriterler sistemi tanıtmak,
- Performansa dayalı bir ücretlendirme sistemi geliştirmek,
- Belediye çalışanları için sürdürülebilir bir hizmet içi eğitim sisteminin oluşması,
- Üniversitelerde belediye hizmetine ilişkin programların ve derslerin içeriğini değiştirmek. Örneğin; yerel ekonomik kalkınma ve belediye çatışma yönetimi gibi belediye yönetiminde yeni uzmanlıklar getirmek.

b) İkinci aşamada (belediyelerin gelirleri güçlendirilmesi için)

- Belediye çalışanlarının ücretlerinin, merkez tarafından belirlenmesini reddetmek,
- Belediye çalışanlarının maaşlarının devlet tarafından finanse edilmesini reddetmek,

Strateji en az 10 yıl uzun vadeli olarak tasarlanmalı, esnek olmalıdır ve ayrıca mutlaka kalitatif ve kantitatif göstergeler, doğru bir izleme ve değerlendirme sistemi içermelidir. Strateji, yeni hükümet veya parlamento tarafından siyasi ve partililik nedenlerinden dolayı olası değişiklikler veya iptallerden korunmalıdır. Olası değişiklik ve iptaller için yürütmeden sorumlu: Kırgız Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Cogorku Keneş ve Kırgız Cumhuriyeti hükümeti tarafından onay verilmesi gerekmektedir (bu yöntem henüz Kırgız Cumhuriyeti Anayasası ya da yerleşik gelenek tarafından sağlanmamasına rağmen). Bu tür bir korumayı uygulamak için, özel bir yasa çıkarılmalı ve bu yasanın da anayasal güvence altına alınması oldukça etkili olacaktır. Bu durum sürekli değişen siyasi durumun lehine ülkenin stratejik planlarında (sadece YY alanında değil) sık sık değişiklik yapılmasını önleyecektir. Gelişmiş merkezi yönetim, güçlü bir yerel yönetim tarafından dengelenmelidir. Yerel yönetim organların, (yasalar ve kanun uygulama pratiği seviyesindeki) bakanlıklar ve merkezi yönetim birimleriyle karşılaştırıldığında ortaya çıkan zayıflık, devlet başkanlarını yerel yönetimlerin faaliyetlerine müdahale etmeye kaçınılmaz olarak teşvik edecektir. Bu nedenle güçlü bir yerel yönetimin varlığı şarttır.

KAYNAKÇA

- Abrams, S. ve Murphy, A. (2005). *Development and Implementation of Local Development Strategies in Central, Eastern and Southeast Europe*, Budapest Open Society Institute.
- Akunova, A. A. (1998). *State administration of Kyrgyzstan in the transit period*, Bishkek.
- Albegova, I. F. (2015). *Social Qualimetry, Quality Assessment And Standardization Of Social Services: A manual*. - Yaroslavl: Ysugu.
- Andrey, I. and Mihail, P. (2010). *From Centrally Planned Development To Human Development*. Human Development Research Paper 2010/38.
- Asibaliev, J., Dobretsova, N. ve Narusbayeva, U. (2010). *Local economic development. Tutorial*. University of Central Asia.
- Avramchikova, N. T. (2014). *Result-oriented state and municipal management*. Krasnoyarsk: Red.izd. department sib. State Aerospace University.
- Barabashev, G. V. (1996). *Local government*.
- Chekirov, A. (2012). *Per capita financing of the education system: whose responsibility and whose money?*, Municipality, № 5.
- Dobretsovai N., Narusbayeva, U. ve Ismailov, A. (2011). *Land, water, personnel, budget: opportunities and needs of local self-government bodies. Comprehensive assessment state and needs for technical support of local self-government bodies of Batken, Jalal-Abad and Osh oblasts in some spheres of activity*. Institute for Development Policy commissioned by the OSCE Center in Bishkek.
- Doolotkeldieva, A. “*Local elections in Kyrgyzstan: towards a more closed and commercial policy*”, Erişim: 20 Eylül 2019, <http://cabar.asia/ru/asel-doolotkeldieva-mestnye-vybory-v-kyrgyzstane-k-bolee-zakrytoj-i-kommercheskoj-politike/>
- Dzhunushalieva, A., Kerimova, J. ve Turganbaev, K. (2016). *Village Health Committees and Local Government: Partnership for the Good local community*: B .: Institute for Development Policy,

Gardner, D. (1984). *Great Britain: central and local government*.

Ibrayeva, G., Karybaeva, M. ve Kochorbaeva, Z. (2006). *Report "Results of the elections of the heads of local self-government, 2005: Gender analysis"*. Agency social technology. UNDP.

Jumasheva, A. Parliament chooses the date of Parliamentary Day, Erişim: 20 Eylül 2019, //www.vb.kg/

Karybaeva, M. ve Kochorbaeva, Z. (2004). *Gender aspects of local self-government*. UNDP Survey mini-study.

Kozlova, E. A. (2013). Methods of assessing the quality and effectiveness of social services, *Science and Modernity*, (21): 94-98.

Kurmanov, I. (2012). *Legislative power of the Kyrgyz Republic in a globalizing world: evolution, problems and prospects*. Bishkek.

Lanovenko, O. A. (2010). Social efficiency of social services: criteria for its assessment, *Bulletin of Kharkiv National University*. (889). 142-147.

Lavrentiev, A. R. (2011). *Local self-government in the Kyrgyz Republic: today, tomorrow and 20 years later*. Bishkek.

Lavrentiev, A. R. (2014). *Local government in Russia: state and prospects*, A.P. Lavrentiev. Dzerzhinsk: Concord.

Melville, A. Yu. (2004). *Political Science*.

Momunaliyeva, N. (2014). *Manual "Municipal services in the Kyrgyz Republic: questions and answers"* Bishkek.

Nadezhda, D. "The crisis of the electoral system at the local government level: verified by law", Municipality, Erişim: 20 Eylül 2019, <http://www.municipalitet.kg/ru/article/full/149.html>

Ojukeeva, T. O. ve Ergeshov, A. K. (2012). *Government policy in a changing the world*. B

Postova, N. V. (2002). *Local self-government: problems and prospects*, Of Studies. Manual, Yurist.

Romanychev, I. S., Strelnikova, N. N. ve Topchy, L. V. (2013). *Social qualimetry, quality assessment and standardization of social services*: Dashkov and K.

Salmorbekova, R., Nurmatova, G. ve Ismanova, N. (2018). *Qualimetry as a measure of the effectiveness of state social policy*, Book, Publisher LAP LAMBERT Academic Publishing Germany: Look at the, Erişim: 20 Eylül 2019, <https://www.morebooks.shop/store/ru/book/1/isbn/978-613-9-85267-3>.

Salmorbekova, R. B. (2018). *Utilities in the period of transformation of the Kyrgyz society*. *Sociosphere*, (1): 99-105. Look at the, Erişim: 20 Eylül 2019, <https://elibrary.ru/item.asp?id=32614336>

Shadybekov, K., Tretyakov, A. V., Murzaev, S. K. ve Kaparova, A. A. (2015). *Optimization of the system of providing state and municipal services in the Kyrgyz Republic: theory and practice*. Bishkek.

Shadybekov, K., Tretyakov, A. V., Murzaev, S. K. ve Kaparova, A. A. (2015). Decree of the Government of the Kyrgyz Republic, Bishkek, dated January 14, No. 6 “*On approval of the Basic Register of Municipal Services Provided by Local Government of the Kyrgyz Republic*”

Shadybekov, K., Tretyakov, A. V., Murzaev, S. K. ve Kaparova, A. A. (2011). The Law of the Kyrgyz Republic “*On Local Self-Government*” of Bishkek dated July 15. National Sustainable Development Strategy of the Kyrgyz Republic for the period 2018-2040.

Sydykbaev, Ch. M. ve Nurmatova, G. A. (2017). *Theory and practice of local self-government*.

Underhill, D., Barrett, S., Burnell, P., Bern, P. ve Osadchey I. M. (2001). *Politics. Explanatory dictionary*. Comp. Moscow: Publishing House "The Whole World".

Zhaparova, A. (2014). “*Social Democratic Party of Kyrgyzstan: 2014*, American University of Central Asia.

Zhaparova, A. (2014). Analysis of Kyrgyzstan’s New Local Budget. System. *Decentralization and Self Local Government Development Program*.

YASAL BELGELER

	National Human Report development in the Kyrgyz Republic 2012 / UNDP Kyrgyzstan
	The Law of the Kyrgyz Republic “On Local Self-Government” of Bishkek dated July 15, 2011.
	National Sustainable Development Strategy of the Kyrgyz Republic for the period 2013-2017
	As amended by the Law of the Kyrgyz Republic of February 18, 2014 No. 35
	Constitution of the Kyrgyz Republic of June 27, 2010
	Law “On the election of deputies of local keneşes”, 2012
	On Amendments to the Law of the Kyrgyz Republic "On Local Self- Government" No. 16 of January 27, 2018
	Mechanisms of interaction of local government with the state: a necessary condition for regional development // Municipality, №2, 88. 2019
	Decree of the Government of the Kyrgyz Republic signed in March 2011 on the establishment of the Register of Public Services, 2011.
	Law of the Kyrgyz Republic “On State and Municipal Services”, 2014
	Decree of the Government of the Kyrgyz Republic, Bishkek, dated January 14, 2015 No. 6 "On approval of the Basic Register of Municipal Services Provided by Local Government of the Kyrgyz Republic"
	PCR Resolution dated January 14, 2014 No. 6 “On Approval of the Basic Register of Municipal Services Provided by Local Government of the Kyrgyz Republic”
	Human Development Report 2010. The real wealth of nations: the path to human development. Russian version. - M.: The whole world, 2010.